

สภาพการผลิตและความต้องการการส่งเสริมการผลิตมะพร้าวของเกษตรกร
ตำบลคลองวาฬ อำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต

วิชาเอกส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร

สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

พ.ศ. 2566

Coconut Production Situation and Extension Needs of Farmers in
Klongwhale Sub-district, Mueang District, Prachuap Khiri Khan Province

Mr. THANU KAEWSA

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master Agriculture in Agricultural Extension and Development School
of Agriculture and Cooperatives
School of Agriculture and Cooperatives
Sukhothai Thammathirath Open University

2023

หัวข้อวิทยานิพนธ์	สภาพการผลิตและความต้องการการส่งเสริมการผลิตมะพร้าว ของเกษตรกร ตำบลคลองวาฬ อำเภอเมือง จังหวัด ประจวบคีรีขันธ์
ชื่อและนามสกุล	นายธนู แก้วสา
แขนงวิชา / วิชาเอก	ส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร
สาขาวิชา	เกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา	1. รองศาสตราจารย์ ดร.สุนันท์ สีสังข์ 2. รองศาสตราจารย์ ดร.เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ

วิทยานิพนธ์นี้ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 30 ตุลาคม พ.ศ. 2566

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....	ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ภรณ์ ต่างวิวัฒน์)	
.....	กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุนันท์ สีสังข์)	
.....	กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ)	

..... ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.นราธิป ศรีราม)

ชื่อวิทยานิพนธ์ สภาพการผลิตและความต้องการการส่งเสริมการผลิตมะพร้าวของเกษตรกร ตำบล
คลองวาฬ อำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ผู้วิจัย นายธนู แก้วสา รหัสนักศึกษา 2639002464

ปริญญา: เกษตรศาสตรมหาบัณฑิต (ส่งเสริมและพัฒนามาตรฐานการผลิต)

อาจารย์ที่ปรึกษา (1) รองศาสตราจารย์ ดร.สุนันท์ สีสังข์

(2) รองศาสตราจารย์ ดร.เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ ปีการศึกษา 2566

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเกษตรกรผู้ปลูกมะพร้าวในประเด็นต่อไปนี้ 1) ข้อมูลส่วนบุคคล สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจ 2) สภาพการผลิตและการตลาดมะพร้าว 3) ความรู้เกี่ยวกับการผลิตมะพร้าวคุณภาพ 4) ความต้องการการส่งเสริมการผลิตมะพร้าวคุณภาพ และ 5) ปัญหาของเกษตรกรและข้อเสนอแนวทางการส่งเสริมการผลิตมะพร้าวแบบครบวงจร

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ประชากรคือ เกษตรกรในตำบลคลองวาฬ อำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ที่ขึ้นทะเบียนผู้ปลูกมะพร้าวกับกรมส่งเสริมการเกษตรปี 2564 จำนวน 705 ราย คำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรของทาโร ยามาเน ที่ความคลาดเคลื่อน 0.07 ได้จำนวน 158 ราย ใช้วิธีการสุ่มแบบง่าย และเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง สถิติที่ใช้เพื่อหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และอุปสรรค

ผลการศึกษา พบว่า 1) เกษตรกรอายุเฉลี่ย 46.1 ปี เกือบทั้งหมดจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาหรือสูงกว่า ทั้งหมดมีอาชีพหลักคือการทำสวนไม้ผล มีประสบการณ์ปลูกมะพร้าวเฉลี่ย 13.6 ปี 2) ขนาดพื้นที่ปลูกมะพร้าวเฉลี่ย 27.9 ไร่ ใช้แรงงานเฉลี่ย 1.9 คน พื้นที่ราบและเป็นดินทรายหรือร่วนปนทราย ปลูกพันธุ์พื้นเมือง เกษตรกรประมาณ 2 ใน 3 ไม่มีการให้น้ำและไม่ใส่ปุ๋ย ส่วนใหญ่เก็บผลมะพร้าวทุก 45 วันโดยผู้รับซื้อเป็นผู้เก็บและจ้างแรงงานผลผลิต 450 – 500 ผล/ไร่/ครั้ง ราคาจำหน่าย 7 – 10 บาท/ผล โดยพ่อค้ามารับซื้อที่สวนและขายเองบางส่วนผ่านช่องทางอื่น 3) เกษตรกรทั้งหมดมีความรู้ในเรื่องการคัดเลือกพื้นที่ปลูก กระบวนการปลูก การดูแลและการเก็บเกี่ยวผลผลิต แต่มีความรู้เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและลักษณะดินที่เหมาะสม การให้น้ำและปุ๋ย 4) เกษตรกรมีความต้องการเกี่ยวกับการส่งเสริมการผลิตและการตลาดมะพร้าวระดับมากที่สุด ได้แก่ การวางแผนการผลิต การจัดตั้งสหกรณ์เพื่อรับซื้อผลผลิต และการเชื่อมโยงตลาดกับโรงงานแปรรูปผลผลิต ระดับมากเกี่ยวกับ ความรู้ด้านมาตรฐานการแปรรูป การรวมกลุ่ม/สร้างเครือข่ายด้านการแปรรูป และการสนับสนุนปัจจัยด้านการแปรรูป ส่วนด้านอื่น ๆ มีความต้องการระดับปานกลาง 5) เกษตรกรพบปัญหาในการผลิตมะพร้าวในระดับมากเกือบทุกประเด็นทั้งด้านการผลิต การแปรรูปและการตลาด โดยมีข้อเสนอแนวทาง โดยให้มีการจัดทำแปลงเรียนรู้การผลิตมะพร้าวคุณภาพ ปรับปรุงอุปกรณ์การผลิตและการเก็บเกี่ยวให้ทันสมัย การจัดทำเครือข่ายด้านการผลิตและตลาดมะพร้าวคุณภาพ ตลอดจนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และศึกษาดูงานกับแหล่งผลิตมะพร้าวคุณภาพที่ประสบผลสำเร็จ

คำสำคัญ การผลิตมะพร้าวคุณภาพ การตลาดมะพร้าว ความต้องการการส่งเสริมการเกษตร

Thesis title: “Coconut Production Situation and Extension Needs of Farmers in Klongwhale Sub-district, Mueang District, Prachuap Khiri Khan Province”

Researcher: “Mr. THANU KAEWSA”; ID: “2639002464”;

Degree: Master of Agriculture (Agricultural and Development);
Master of Agriculture

Thesis advisors: (1) Assoc. Prof. Dr.Sunan Seesang;; Academic year: 2023

Abstract

The objectives of this research were to study coconut farmers in following aspects: (1) personal data and socio-economic status, (2) situations of coconut production and marketing, (3) knowledge of quality coconut production, (4) needs in extension of quality coconut production, and (5) farmers' problems and guideline suggestions for extension of complete coconut production.

This was a survey research. The samples were 158 farmers randomly selected from 705 coconut farmers in Klongwhale Sub-district, Mueang District, Prachuap Khiri Khan Province who registered with Department of Agricultural Extension. These were determined by using Taro Yamane's formula with an error level of 0.07. Data were collected by a structural interview questionnaire and analyzed to determine frequency, percentage, mean, minimum, maximum, standard deviation, and SWOT Analysis.

Research results showed that (1) the farmers had an average age of 46.1 years and most of them finished secondary education or above. All of them had orchard planation as a main occupation. They had an average 13.6 years of coconut production. (2) They had an average 1.9 family labors for working in average 27.9 Rai of coconut plantation on flat area with sand or sandy loam soils. They grew native coconut variety and two-thirds of them had no water and fertilizer applications. Most of them harvested 450-500 produces in every 45 days and sold to merchants at the plantation sites and some produces were sold by themselves via other channels. (3) All of them had knowledge of plantation site selection, plantation process, maintenance and harvesting as well, however they had a little knowledge of suitable environment and soil type, water and fertilizer applications. (4) The needs in an extension of coconut production and marketing were indicated at highest level such as production planning, cooperatives setting for purchasing produces and a linkage of marketing and processing plant. The needs were stated at high level as follows: knowledge of processing standard, processing group setting and linkage, and processing input support. Needs in other aspects were rated at moderate level. (5) They had problems of quality coconut production at high level in most aspects including production, processing, and marketing. The guideline suggestions were as follows: setting a learning site of quality coconut production, improvement of production and harvesting equipment, a linkage of quality coconut production and marketing. Moreover knowledge exchange and study visit at successful quality coconut planation

Keywords : Quality Coconut production, Coconut marketing, Agricultural extension needs

กิตติกรรมประกาศ

การทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยต้องขอขอบพระคุณ พ่อ แม่ และบุคคลในครอบครัวทุกคนที่คอยเป็นกำลังใจและเป็นแรงใจสนับสนุน ขอขอบคุณเกษตรกรทุกท่านที่เสียสละเวลาและให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม ขอขอบคุณเพื่อน ๆ นักศึกษาทุกท่านที่ช่วยเหลือและเป็นกำลังใจซึ่งกันและกัน

นอกจากนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณคณาจารย์ สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชทุก ๆ ท่าน ที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ตลอดจนคุณธรรมและจริยธรรมในการดำรงชีวิต และขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ผู้ส่วนเกี่ยวข้องในการสนับสนุนช่วยเหลือจนวิทยานิพนธ์สำเร็จลุล่วง

ที่สำคัญที่สุดคือการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ ก็ด้วยความกรุณาเป็นอย่างสูงจากรองศาสตราจารย์ ดร.สุนันท์ สีสั่งข์ รองศาสตราจารย์ ดร.เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ อาจารย์ที่ปรึกษา และรองศาสตราจารย์ ดร.ภรณี ต่างวิวัฒน์ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำแก้ไขเพื่อให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณมาไว้ ณ โอกาสนี้

หวังเป็นอย่างยิ่งว่า วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อเกษตรกร และเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน

นายธนู แก้วสา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
สารบัญรูปภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	3
กรอบแนวคิดการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	7
สถานการณ์มะพร้าวในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์	7
ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการผลิตมะพร้าว	9
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการส่งเสริมการเกษตร.....	14
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	25

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	29
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	29
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	30
การเก็บรวบรวมข้อมูล	32
การวิเคราะห์ข้อมูล	33
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	34
ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร	34
ตอนที่ 2 สภาพการผลิตและการตลาดมะพร้าวของเกษตรกร	42
ตอนที่ 3 ความรู้เกี่ยวกับการผลิตมะพร้าวคุณภาพของเกษตรกร	49
ตอนที่ 4 ความต้องการการส่งเสริมการผลิตมะพร้าวคุณภาพของเกษตรกร	51
ตอนที่ 5 ปัญหาของเกษตรกรและข้อเสนอแนวทางการส่งเสริมการผลิตมะพร้าว แบบครบวงจร	58
บทที่ 5 สรุปการวิจัย การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	75
สรุปการวิจัย	75
การอภิปรายผล	81
ข้อเสนอแนะ	87
บรรณานุกรม	89
ภาคผนวก	92
ประวัติผู้วิจัย	109

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 2.1 ความแตกต่างของการสาธิตวิธีและการสาธิตผล.....	16
ตารางที่ 3.1 ผลการตรวจสอบความเที่ยง.....	27
ตารางที่ 4.1 ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคลของเกษตรกร	29
ตารางที่ 4.2 สภาพทางสังคมของเกษตรกร	31
ตารางที่ 4.3 สภาพทางเศรษฐกิจของเกษตรกร	32
ตารางที่ 4.4 สภาพพื้นที่การผลิตมะพร้าวของเกษตรกร	35
ตารางที่ 4.5 การปลูกและดูแลรักษามะพร้าวของเกษตรกร.....	36
ตารางที่ 4.6 การเก็บเกี่ยวผลผลิตมะพร้าวของเกษตรกร.....	38
ตารางที่ 4.7 การจำหน่ายและการแปรรูปผลผลิตมะพร้าวของเกษตรกร	39
ตารางที่ 4.8 ความรู้เกี่ยวกับการผลิตมะพร้าวคุณภาพของเกษตรกร	40
ตารางที่ 4.9 ความต้องการของเกษตรกรเกี่ยวกับการส่งเสริมความรู้ด้านการผลิต การแปรรูป และการตลาดมะพร้าวแบบครบวงจร.....	43
ตารางที่ 4.10 ความต้องการของเกษตรกรเกี่ยวกับวิธีการส่งเสริมการผลิตมะพร้าวแบบครบวงจร ..	45
ตารางที่ 4.11 ปัญหาด้านการผลิตและแปรรูปมะพร้าวของเกษตรกรให้ได้คุณภาพ	48
ตารางที่ 4.12 ปัญหาด้านกระบวนการผลิตมะพร้าวของเกษตรกรให้ได้คุณภาพ.....	49
ตารางที่ 4.13 ปัญหาด้านการแปรรูปมะพร้าวของเกษตรกรให้ได้คุณภาพ	50
ตารางที่ 4.14 ปัญหาด้านการตลาดมะพร้าวคุณภาพของเกษตรกร	50
ตารางที่ 4.15 ปัญหาการส่งเสริมเกษตรกรในการการผลิตมะพร้าวให้ได้คุณภาพ	51
ตารางที่ 4.16 ความคิดเห็นของเกษตรกรเกี่ยวกับความสำคัญของข้อเสนอแนวทางการส่งเสริม การผลิตมะพร้าวเพื่อให้ได้คุณภาพ	53

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

ตารางที่ 4.17 ความคิดเห็นของเกษตรกรเกี่ยวกับความสำคัญของข้อเสนอแนวทางการส่งเสริม
การแปรรูปมะพร้าวเพื่อให้ได้คุณภาพ..... 55

ตารางที่ 4.18 ความคิดเห็นของเกษตรกรเกี่ยวกับความสำคัญของข้อเสนอแนวทางการส่งเสริม
การตลาดมะพร้าวคุณภาพ 5

ตารางที่ 4.19 ความคิดเห็นของเกษตรกรเกี่ยวกับความสำคัญของข้อเสนอวิธีการส่งเสริม
การผลิตมะพร้าวคุณภาพแบบครบวงจร..... 56

ตารางที่ 4.20 การวิเคราะห์ TOWS Matrix เพื่อสร้างทางเลือกสำหรับการแก้ไขปัญหา..... 58

สารบัญรูปภาพ (ถ้ามี)

หน้า

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย 3

ภาพที่ 1.2 วิธีตลาดมะพร้าวจังหวัดประจวบคีรีขันธ์..... 6

ภาพที่ 1.3 การปลูมะพร้าวแบบสี่เหลี่ยมจัตุรัส..... 8

ภาพที่ 1.4 การปลูมะพร้าวแบบสามเหลี่ยมด้านเท่า..... 9

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

มะพร้าวเป็นพืชในตระกูลปาล์ม มีชื่อทางวิทยาศาสตร์ว่า *Cocos nucifera Lmn.* คนไทยใช้ประโยชน์จากมะพร้าวและเพาะปลูกทำเป็นอาชีพมานานนับร้อยปี มะพร้าวมีความสำคัญต่อคนไทยทั้งด้านสังคมและเศรษฐกิจ มะพร้าวใช้เป็นอาหาร เครื่องดื่ม ยารักษาโรค ไม้มะพร้าวใช้สร้างที่อยู่อาศัยและเครื่องใช้ไม้สอย ในแง่เศรษฐกิจนั้นมะพร้าวสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกร ก่อให้เกิดอุตสาหกรรมแปรรูปต่อเนื่อง ทั้งกะทิสำเร็จรูป น้ำมันมะพร้าว มะพร้าวฝอย เส้นใยกาบมะพร้าว เป็นต้น ข้อมูลการส่งออกปี 2559 ประเทศไทยส่งออกมะพร้าวผลสด มะพร้าวฝอย กะทิสำเร็จรูปและน้ำมันมะพร้าว คิดเป็นมูลค่ารวม 13,455 ล้านบาท (สำนักการค้าสินค้า กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ, 2560)

ข้อมูลการผลิตมะพร้าวผลแก่ปี 2562 โดยสำนักเศรษฐกิจการเกษตร ประเทศไทยมีพื้นที่มะพร้าวยืนต้นรวม 847,881 ไร่ พื้นที่ให้ผล 777,339 ไร่ ผลผลิต 806,026 ตัน โดยพื้นที่เพาะปลูกส่วนใหญ่อยู่ในภาคกลางและภาคใต้ จังหวัดที่มีเนื้อที่ยืนต้นมากที่สุด ได้แก่ ประจวบคีรีขันธ์ (352,813 ไร่) ชุมพร (97,279 ไร่) และสุราษฎร์ธานี (81,111 ไร่) ตามลำดับ (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2563)

สำนักวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร (2563) กล่าวถึง ผลผลิตมะพร้าว ปี 2561 ว่า มีประมาณ 860,160 ตัน เพิ่มขึ้นจากปี 2560 ที่มีจำนวน 832,895 ตัน เนื่องจากแหล่งปลูกมะพร้าวที่สำคัญคือ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ฟื้นตัวจากการระบาดของศัตรูพืชแมลงดำหนามและหนอนหัวดำ จากการสนับสนุนให้เกษตรกรใช้แตนเบียนพราคอนทำลายศัตรูพืช และช่วงที่ผ่านมาปริมาณน้ำฝนเพียงพอ ผลผลิตมะพร้าวจึงเพิ่มขึ้น ผลผลิตต่อไร่ ปี 2561 อยู่ที่ 783 กิโลกรัม หรือ 626 ผลต่อไร่ เพิ่มขึ้นจากปี 2560 ที่ให้ผลผลิต 754 กิโลกรัมหรือ 603 ผลต่อไร่ อย่างไรก็ตาม ในปี 2556 -2559 พื้นที่ปลูกมะพร้าวได้รับผลกระทบจากปัญหาการระบาดของแมลงศัตรูมะพร้าว ส่งผลให้ผลผลิตมะพร้าวภายในประเทศลดลง ขณะที่ความต้องการมะพร้าวเพื่อใช้ในอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง อัตราการเติบโตประมาณร้อยละ 10 จึงทำให้มีการนำเข้ามะพร้าวเพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้ราคาตกต่ำลง ซึ่งมะพร้าวเป็นสินค้าที่ไทยต้องเปิดตลาดตามข้อผูกพันภายใต้กรอบ WTO และ AFTA

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีนโยบายขับเคลื่อนการบริหารจัดการสินค้าเกษตรครบวงจร เพื่อให้เกิดการเชื่อมโยงการผลิตกับการตลาดอย่างเป็นระบบ เริ่มตั้งแต่การวางแผนการผลิต การจัดการผลิต และการแปรรูป โดยใช้การตลาดนำการผลิต หน่วยงานภาครัฐและเอกชนมีส่วนในการประสานงาน สนับสนุน และแก้ไขปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ เพื่อสร้างความมั่นคงทางอาชีพให้แก่เกษตรกร (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2563)

ตำบลคลองวาฬ อำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เป็นแหล่งผลิตมะพร้าวแหล่งหนึ่งของ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เกษตรกรทำสวนมะพร้าวทั้งเป็นอาชีพหลักและอาชีพรอง จากฐานข้อมูลทะเบียน เกษตรกร (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2562) ตำบลคลองวาฬ อำเภอเมือง มีเกษตรกรผู้ปลูกมะพร้าวพันธ์ มะพร้าวแก่ จำนวน 654 ครัวเรือน พื้นที่ปลูกมะพร้าวแก่ จำนวน 3,790 ไร่ พื้นที่เก็บเกี่ยว 2,672 ไร่ ในช่วงที่ผ่านมา เกษตรกรประสบปัญหาในการทำสวนมะพร้าวหลายด้าน ทั้งความแปรปรวนของสภาพ อากาศ องค์กรความรู้ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตต้นทุนการผลิตที่สูงขึ้น การระบาดของศัตรูพืช ราคา ผลผลิตไม่แน่นอน เป็นต้น ส่งผลให้เกษตรกรประสบปัญหา ด้านรายได้ส่งผลกระทบต่อดำรงชีวิต และ ความมั่นคงในอาชีพ (สำนักงานเกษตรจังหวัดประจวบคีรีขันธ์, 2562)

สำนักงานเกษตรจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ได้รับมอบนโยบายจากกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ให้ส่งเสริมการผลิตมะพร้าวคุณภาพ เพื่อเพิ่มผลผลิตของมะพร้าวให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด แต่จากการทำงานด้านการส่งเสริมการผลิตมะพร้าวคุณภาพกับเกษตรกรผู้ปลูกมะพร้าวในพื้นที่ตำบล คลองวาฬ อำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ยังพบปัญหาหลายประการ อาทิ เกษตรกรส่วนใหญ่เป็น ผู้สูงอายุ ขาดองค์ความรู้ในการผลิตมะพร้าวคุณภาพ ขาดการยอมรับเทคโนโลยีในการผลผลิตมะพร้าว ไม่ เข้าใจเทคโนโลยีที่เป็นสื่อความรู้แบบทันสมัย ยังยึดติดกับรูปแบบการผลิตมะพร้าวแบบดั้งเดิม เป็นต้น

ดังนั้น จึงมีความจำเป็นในการศึกษาการส่งเสริมการผลิตมะพร้าวในพื้นที่ตำบลคลองวาฬ อำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ที่ผ่านมา โดยรวมตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ ถึงปลายน้ำ เพื่อใช้เป็นแนวทางการส่งเสริมการปลูกมะพร้าวคุณภาพแก่เกษตรกรในพื้นที่ต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

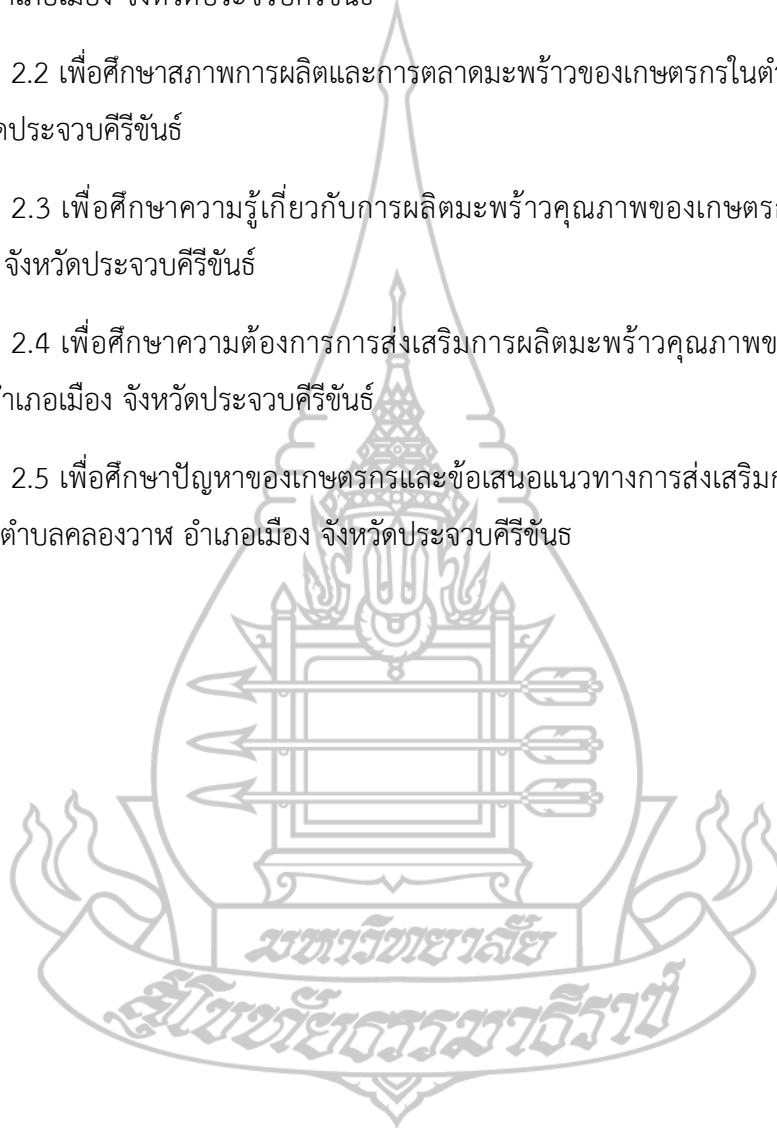
2.1 เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรในตำบลคลองวาฬ อำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

2.2 เพื่อศึกษาสภาพการผลิตและการตลาดมะพร้าวของเกษตรกรในตำบลคลองวาฬ อำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

2.3 เพื่อศึกษาความรู้เกี่ยวกับการผลิตมะพร้าวคุณภาพของเกษตรกรในตำบลคลองวาฬ อำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

2.4 เพื่อศึกษาความต้องการการส่งเสริมการผลิตมะพร้าวคุณภาพของเกษตรกรในตำบลคลองวาฬ อำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

2.5 เพื่อศึกษาปัญหาของเกษตรกรและข้อเสนอแนวทางการส่งเสริมการผลิตมะพร้าวแบบครบวงจรในตำบลคลองวาฬ อำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

จากแนวคิด ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยดังนี้

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

4. ขอบเขตของการวิจัย

4.1 ขอบเขตเชิงพื้นที่ ศึกษาในพื้นที่ตำบลคลองวาฬ อำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

4.2 ขอบเขตเชิงเนื้อหา ครอบคลุมประเด็นข้อมูลส่วนบุคคล สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจ สภาพการผลิตและการตลาดมะพร้าว ความรู้เกี่ยวกับการผลิตมะพร้าวคุณภาพ ความต้องการการส่งเสริมการผลิตมะพร้าวคุณภาพ ปัญหาและข้อเสนอแนะทางการส่งเสริมการผลิตมะพร้าวคุณภาพของเกษตรกรในตำบลคลองวาฬ อำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

4.3 ขอบเขตเชิงเวลา เก็บข้อมูลเกษตรกรในช่วงเดือนมิถุนายน – กรกฎาคม 2566

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

5.1 เกษตรกร หมายถึง เกษตรกรในตำบลคลองวาฬ อำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ที่ขึ้นทะเบียนผู้ปลูกมะพร้าวกับกรมส่งเสริมการเกษตร ปี 2564

5.2 การผลิตมะพร้าวคุณภาพ หมายถึง กระบวนการตั้งแต่การเตรียมพันธุ์ การเตรียมดิน การปลูก การดูแลและบำรุงรักษา การเก็บเกี่ยว การตลาด และการแปรรูป

5.3 แนวทางการส่งเสริมการผลิตมะพร้าวคุณภาพแบบครบวงจร หมายถึง ข้อเสนอแนะทางที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการผลิตมะพร้าวคุณภาพ ประกอบด้วย การผลิตมะพร้าวให้ได้คุณภาพ การแปรรูปมะพร้าว และการตลาดมะพร้าว

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

6.1 ข้อมูลจากการศึกษาจะเป็นประโยชน์ต่อเกษตรกรผู้ปลูกมะพร้าวให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงขึ้น

6.2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมการเกษตร สามารถนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยไปประกอบการตัดสินใจกำหนดแผนการส่งเสริมการเกษตรตามแนวทางในการส่งเสริมและเผยแพร่ความรู้ในการผลิตมะพร้าวคุณภาพดี ที่สอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกรเพื่อให้เกษตรกรได้รับประโยชน์สูงสุด

6.3 จังหวัดประจวบคีรีขันธ์สามารถผลิตมะพร้าวคุณภาพเพื่อการส่งออกได้มากขึ้น

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องสำหรับงานวิจัยเรื่อง สภาพการผลิตและความต้องการ การส่งเสริมการผลิตมะพร้าวของเกษตรกรตำบลคลองวาฬ อำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผู้วิจัย แบ่งสาระสำคัญออกเป็น ประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

1. สถานการณ์มะพร้าวในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์
2. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการผลิตมะพร้าว
3. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการส่งเสริมการเกษตร
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

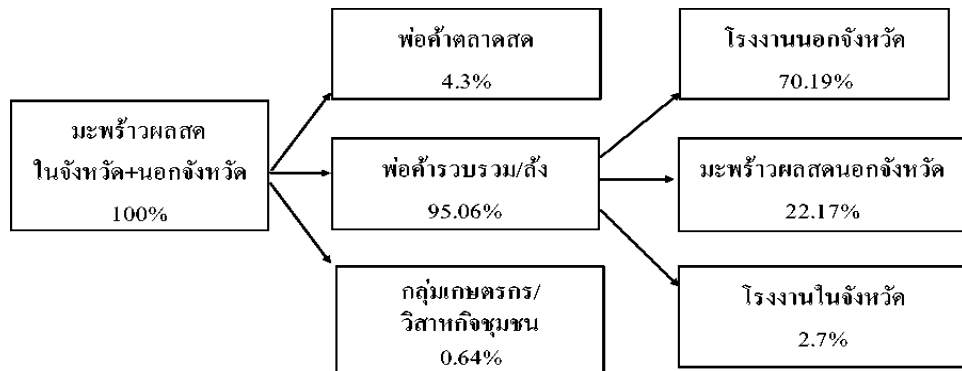
1. สถานการณ์มะพร้าวในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

1.1 วิถีตลาดมะพร้าว

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2563) กล่าวถึงโครงสร้างทางการตลาดมะพร้าว ว่า เริ่มจากเกษตรกรผู้ปลูกมะพร้าวจำหน่ายผลผลิตโดยผ่านพ่อค้าผู้รวบรวม (ล้งมะพร้าว โรงมะพร้าวขาว) เพื่อจำหน่ายให้กับโรงงานมะพร้าว ระบบตลาดมะพร้าวของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ประกอบด้วย

1.1.1 เกษตรกร จำหน่ายผลผลิตมะพร้าวสดไปยังพ่อค้าตลาดสด พ่อค้ารวบรวม และกลุ่มเกษตรกร/วิสาหกิจชุมชนเพื่อนำไปแปรรูปต่อ

1.1.2 พ่อค้ารวบรวม ล้งมะพร้าวรับซื้อมะพร้าวจากเกษตรกรในพื้นที่และส่งจำหน่ายโรงงานกะทิสำเร็จรูปนอกจังหวัด คิดเป็นร้อยละ 70.19 ตลาดมะพร้าวผลสดนอกจังหวัด คิดเป็นร้อยละ 22.17 และโรงงานในจังหวัด (โรงงานสกัดน้ำมันมะพร้าว ได้แก่ โรงงานน้ำมันมะพร้าวสกัดเย็น โรงงานกะทิผง คิดเป็นร้อยละ 2.7

ภาพที่ 2.1 วิธีตลาดมะพร้าวจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2563)

1.2 การส่งเสริมและพัฒนาการผลิตมะพร้าว

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2563) กล่าวถึง การส่งเสริมและพัฒนาเพื่อแก้ไขปัญหาการผลิตมะพร้าวในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการผลิตมะพร้าวแบบครบวงจรในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ได้แก่

- 1) โครงการพัฒนาและปรับปรุงแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรที่สนับสนุนระบบการผลิต สับปะรด มะพร้าว และสินค้าเกษตร
- 2) โครงการพัฒนาเส้นทางขนส่งสินค้าเพื่อการเกษตรที่สนับสนุนระบบการผลิต สับปะรด มะพร้าว และสินค้าเกษตร
- 3) โครงการพัฒนาระบบการผลิต การแปรรูป การตลาด สับปะรด มะพร้าว ประมง ปศุสัตว์ และสินค้าเกษตร ให้ได้คุณภาพมาตรฐานเพื่อการบริโภคและส่งออก

นอกจากนี้ กรมส่งเสริมการเกษตร (2559) ได้ดำเนินโครงการเกี่ยวกับ การส่งเสริมและพัฒนามะพร้าวในพื้นที่จังหวัดประจวบคีรีขันธ์อย่างต่อเนื่อง ดังนี้

- 1) โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตพืช (มะพร้าว) ปี 2556
- 2) โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (มะพร้าว) ปี 2557
- 3) โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตมะพร้าว ประจำปีงบประมาณ 2559

4) โครงการเพิ่มศักยภาพการปลูกมะพร้าวพันธุ์ดีทดแทนสวนเก่า เพื่อลดผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า AFTA ปี 2557 – 2560

5) โครงการป้องกันกำจัดศัตรูมะพร้าว (หนอนหัวดำ) ด้วยวิธีผสมผสานแบบครอบคลุมพื้นที่โดยการมีส่วนร่วมอย่างยั่งยืน ระยะเวลาดำเนินการเดือนเมษายน 2560 - เดือน มิถุนายน 2561

2. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการผลิตมะพร้าว

มะพร้าวเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญและเป็นพืชยืนต้นที่มีอายุยืนยาว การบริหารจัดการ ด้านการผลิตจึงเป็นสิ่งสำคัญ โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.1 สภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับการเจริญเติบโต

สัจจา บรรจงสิริและชัชพล สายะพันธ์ (2560) กล่าวถึง สภาพแวดล้อมที่เหมาะสมในการเจริญเติบโตที่มะพร้าวต้องการ สรุปได้ดังนี้

2.1.1 ดินปลูก ได้แก่ ดินทรายจนถึงดินเหนียวจัด โดยดินร่วน ดินร่วนปนทรายจะเจริญเติบโตดี ควรมีหน้าดินลึกไม่น้อยกว่า 1 เมตร pH 6.4-7 เจริญบนที่ตื้นดีกว่าที่ลุ่ม พื้นที่ลุ่มต้องยกร่องให้สูงจากระดับน้ำที่ขังอยู่ สันดินที่ยกขึ้นสูงกว่าระดับน้ำสูงสุดประมาณ 60 เซนติเมตร

2.1.2 ความสูงของพื้นที่ มะพร้าวต้องการพื้นที่ที่มีความสูงไม่เกิน 500 เมตรจากระดับน้ำทะเล อุณหภูมิเฉลี่ย 27 องศาเซลเซียส

2.1.3 อุณหภูมิ มะพร้าวเจริญได้ดีในอุณหภูมิเฉลี่ย 27 ± 8 องศาเซลเซียส

2.1.4 แสงแดด มะพร้าวต้องการแสงแดดไม่น้อยกว่า 5 ชั่วโมงต่อวัน หรือแสงแดดสะสมวันละ 7.1 ชั่วโมง หากได้รับแสงแดดน้อยจะไม่ค่อยออกดอกติดผล หรือติดผลแต่เนือบาง

2.2 สายพันธุ์

กรมส่งเสริมการเกษตร (2559) แบ่งมะพร้าวไทยออกเป็น 4 กลุ่ม ดังนี้

2.2.1 กลุ่มต้นสูงออกผลช้า มีสะโพกที่โคนต้น ผสมข้าม กลุ่มนี้ดอกตัวผู้จะบานหมดก่อนที่ดอกตัวเมียจะเริ่มบาน ลำต้นสูงใหญ่มากกว่า 15 เมตร โคนต้นมีสะโพก ผลโต เนื้อหนา ส่วนใหญ่เป็นมะพร้าวที่นำเนื้อมาแปรรูปทางอุตสาหกรรม ทนทานต่อสภาพอากาศแล้ง ให้ผลผลิตตั้งแต่อายุ 6 ปี มี

อายุยาวนานเกิน 100 ปี เช่น พันธุ์กะโหลกมะพร้าวใหญ่ มะพร้าวกลาง ปากจก ทยานาน เปลือกหวาน มะพร้าว มะพร้าวซอ หัวลิง

2.2.2 กลุ่มต้นเตี้ยออกผลเร็ว ไม่มีสะโพกที่โคนต้น ผสมตัวเองจึงไม่กลายเป็นพันธุ์ มีผลตกส่วนใหญ่เป็นมะพร้าวรับประทานผลอ่อนอายุ 4 เดือน น้ำมีรสหวาน กลิ่นหอม ลำต้นเตี้ย ความสูงเมื่อโตเต็มที่ไม่เกิน 13 เมตร ผลมีขนาดเล็กอายุที่ให้ผลผลิตเริ่มตั้งแต่ 4 – 40 ปี ได้แก่ พันธุ์นกคุ้ม หมูสีเขียว หมูสีเหลืองหรือนาฬิกา พุงเคล็ด พวงทอง พวงร้อย ปะทิว มะพร้าวไฟ น้ำหวาน น้ำหอม

2.2.3 กลุ่มพันธุ์ผสม มะพร้าวที่เกิดจากการปรับปรุงพันธุ์ด้วยการผสมต้นพ่อและต้นแม่ต่างสายพันธุ์ เพื่อให้ได้พันธุ์ลูกผสม ผลมะพร้าวที่เกิดจากพันธุ์ลูกผสมไม่สามารถนำไปปลูกเพื่อให้ผลผลิตสูงเหมือนต้นเดิม ซึ่งต่างจากมะพร้าวที่กล่าวมาข้างต้นทั้ง 2 กลุ่ม กรมวิชาการเกษตรได้ออกใบรับรองมะพร้าวจำนวน 3 พันธุ์ ได้แก่ พันธุ์สุวิญญูผสม 1 (มาว่า) พันธุ์ลูกผสมชุมพร 60 พันธุ์ลูกผสมชุมพร 2 และมะพร้าวกะทิลูกผสมแนะนำจำนวน 2 พันธุ์ ได้แก่ พันธุ์ลูกผสมกะทิลูกผสม 84-1 และพันธุ์ลูกผสมกะทิลูกผสม 84-2

2.2.4 กลุ่มพันธุ์เปิดเตลิด มะพร้าวกลุ่มนี้ไม่สามารถจัดเข้าอยู่ในกลุ่มใด หรือยังไม่ทราบลักษณะประจำพันธุ์ที่แน่นอน เช่น มะพร้าวพวง มะพร้าวตะโหนด มะพร้าวกะทิลูกผสม มะพร้าว ที่ใช้ผลิตน้ำตาล ได้แก่ พันธุ์ทะเลน้ำ พันธุ์สุวิญญู พันธุ์สายบัว พันธุ์ทั้งนี้เอง เป็นต้น

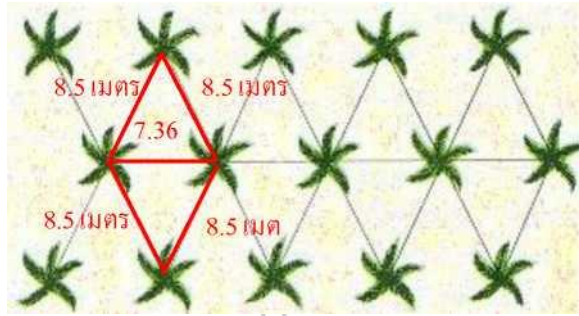
2.3 การปลูก

กรมส่งเสริมการเกษตร (2559) ได้ให้ข้อมูลการการปลูกมะพร้าวไว้ว่า สภาพพื้นที่ปลูกมะพร้าวนั้น สามารถปลูกได้ทั้งในพื้นที่ดอนและพื้นที่ลุ่ม สำหรับพื้นที่ดอนควรมีน้ำใต้ดินและปรับระดับดิน สำหรับพื้นที่ลุ่มที่น้ำท่วมถึงต้องยกร่องปลูก โดยให้คั่นร่องสูงกว่าระดับน้ำท่วมสูงสุดไม่น้อยกว่า 60 เซนติเมตร และขุดร่องตามความยาวของพื้นที่

2.3.1 การวางผังระยะปลูก ในพื้นที่ราบมีการปลูก 2 แบบได้แก่ แบบสี่เหลี่ยมจัตุรัส และแบบสามเหลี่ยมด้านเท่า ดังนี้

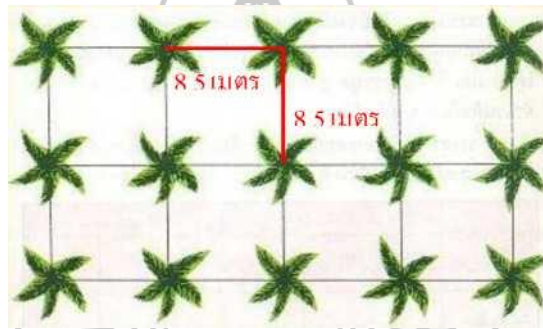
1) การปลูกแบบสี่เหลี่ยมจัตุรัส มีระยะปลูกระหว่างต้น 8.50 เมตร และระยะระหว่างแถว 8.50 เมตร จำนวนมะพร้าว 22 ต้น

2) การปลูกแบบสามเหลี่ยมด้านเท่า ระยะระหว่างต้นยาวกว่าระยะห่างระหว่างแถว แต่ทุกต้นมีระยะห่างเท่ากัน เหมือนกับการปลูกแบบสี่เหลี่ยมจัตุรัส

ภาพที่ 2.2 การปลูกมะพร้าวแบบสี่เหลี่ยมจัตุรัส

ที่มา: กรมส่งเสริมการเกษตร (2559)

ภาพที่ 2.3 การปลูกมะพร้าวแบบสามเหลี่ยมด้านเท่า

ที่มา: กรมส่งเสริมการเกษตร (2559)

2.3.2 การเตรียมหลุมปลูก ควรขุดหลุมปลูกในช่วงฤดูแล้งหลังการเตรียมพื้นที่ สำหรับพื้นที่ตอนที่มีความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำควรขุดหลุม $1 \times 1 \times 1$ เมตร พื้นที่ลุ่มขุดหลุมขนาด $50 \times 50 \times 50$ เซนติเมตร การขุดดินควรขุดดินชั้นบนแยกไว้ด้านหนึ่ง และดินชั้นล่างไว้อีกด้านหนึ่ง ตากดินไว้ประมาณอย่างน้อย 1 สัปดาห์ สำหรับการเตรียมหลุมปลูกมะพร้าวในที่แห้งแล้ง ดินทรายจัด ควรใช้กาบมะพร้าวรองกันหลุม โดยวางกาบมะพร้าวให้ด้านที่มีเส้นใยหงายขึ้นข้างบน วางซ้อนกัน 2-3 ชั้น เพื่อช่วยเก็บความชื้น หรือใช้วัสดุอื่น เช่น ฟางข้าว ไม้แห้ง ฯลฯ นำดินชั้นบนใส่ลงหลุม ประมาณครึ่งหลุม และควรใส่สารเคมีกำจัดปลวกเพื่อป้องกันปลวกกินเปลือกมะพร้าว หลังจากนั้น ใส่ดินลงในหลุมให้เต็มทิ้งไว้จนถึงฤดูปลูกที่เหมาะสม ควรเริ่มปลูกในฤดูที่มีฝนตกใหญ่ 2 ครั้ง

2.3.3 การปลูก ขุดดินบนหลุมปลูกที่เตรียมไว้ให้เป็นหลุมลึกขนาดเท่าผลมะพร้าว นำต้นพันธุ์มะพร้าวที่เตรียมไว้วางลงในหลุมปลูกให้หน่อตั้งตรง หนัต้นพันธุ์มะพร้าวไปในทิศทางเดียวกัน การ

ปลูกมะพร้าวในที่ตอนต้องวางหน่อมะพร้าวให้ต่ำกว่าปากหลุมปลูก 15 เซนติเมตร และในที่ลุ่มต้องวางต้นพันธุ์มะพร้าวให้สูงกว่าปากหลุมเล็กน้อย กลบดินประมาณ 2/3 ของผล อย่าให้ดินทับโคนหน่อมะพร้าวจะทำให้หน่อถูกรัด ต้นจะโตช้า ไซ้ไม้ปึกเป็นหลักปลูกยึดกับต้นให้แน่นเพื่อป้องกันต้นถูกลมพัดโยกคลอน มีผลต่อระบบราก ควรกลบดินให้สูง เหยียบดินตรงโคนต้นพันธุ์มะพร้าวให้แน่น กรณีที่ปลูกแคะจัดควรทำร่มเงา

2.4 การดูแลรักษา

กรมส่งเสริมการเกษตร (2559) ให้ข้อมูลการดูแลสวนมะพร้าว ดังนี้

2.4.1 การให้น้ำ หลังการปลูกต้นมะพร้าวในช่วงต้นฤดูฝน (พ.ค.-มิ.ย.) ควรหมั่นดูแลการเจริญเติบโตและการทำลายของแมลงศัตรู หากฝนทิ้งช่วงควรมีการให้น้ำกับต้นมะพร้าว ในช่วงปลายฝน (ก.ย.) ก่อนเข้าฤดูแล้งต้องมีการเตรียมการดูแลรักษาต้นมะพร้าวโดยตัดใบแก่ออกเพื่อลดการคายน้ำ การปลูกพืชคลุมดิน เช่น พืชตระกูลถั่ว จะช่วยรักษาความชื้น เพิ่มอินทรีย์วัตถุและปุ๋ยไนโตรเจนในดิน ควรใช้วัสดุคลุมโคนต้น เช่น กาบมะพร้าว ทางมะพร้าวแห้ง ขุยมะพร้าว เพื่อรักษาความชุ่มชื้นในดินและช่วยป้องกันกำจัดวัชพืช ในช่วงฤดูแล้งมะพร้าวที่มีอายุมากต้องการน้ำ 600-800 ลิตร ทุก 4-7 วัน หากอยู่ใกล้แหล่งน้ำสามารถติดตั้งระบบให้น้ำแบบ mini sprinkler จะทำให้ต้นมะพร้าวเจริญเติบโตได้ดี

2.4.2 การกำจัดวัชพืช หลังปลูกต้นมะพร้าวในช่วงฤดูฝน ควรกำจัดวัชพืชโดยใช้จอบถาดหรือใช้เครื่องตัดหญ้าสะพายหลัง รอบโคนต้นมะพร้าวและระหว่างแถว ใช้งานพรวนลาก การกำจัดวัชพืชในวิธีที่กล่าวมาจะทำให้ดินมีสภาพดี ไม่มีการสะสมสารเคมีที่ใช้กำจัดวัชพืช

2.4.3 การไถพรวน สำหรับช่วงปลายฤดูแล้งควรมีการไถลึกไม่เกิน 20 เซนติเมตร ไถแถวเว้นแถวห่างจากลำต้นประมาณ 2 เมตร ไถสลับกันทุก 2 ปี เพื่อรื้อฟื้นดินให้แตกกรากใหม่ ในช่วงฤดูฝน

2.4.4 การใส่ปุ๋ย หลังปลูกต้นมะพร้าวแล้ว 6 เดือน สามารถสังเกตเห็นการเจริญเติบโตของต้นมะพร้าว โดยการคลี่ของใบยอดหลังจากปลูก การใส่ปุ๋ยเคมีและปุ๋ยอินทรีย์จะแบ่งใส่ปีละ 2 ครั้ง ในช่วงต้นฤดูฝน (พ.ค.-มิ.ย.) และก่อนสิ้นฤดูฝน (ต.ค.-ธ.ค.) ดังนี้

1) **ปุ๋ยอินทรีย์** ได้แก่ ปุ๋ยคอกจากมูลวัว มูลควาย มูลเป็ด หรือมูลไก่ ใส่ปีละ 2 ครั้ง ครั้งละ 25 กิโลกรัม การใส่ปุ๋ยควรต้องกำจัดวัชพืชก่อน สำหรับการใส่ปุ๋ยมูลสัตว์ต้องขุดรางรอบต้นให้ลึก 10 เซนติเมตร กว้าง 12 เซนติเมตร เป็นวงรอบต้นมะพร้าว โดยขุดรางให้ห่างจากต้น 1 เมตร นำมูลสัตว์ใส่ลงในรางแล้วกลบดิน

2) *ปุ๋ยเคมี* สวนมะพร้าว 1 ไร่ มีจำนวนต้นมะพร้าวประมาณ 20-25 ต้น จะดูธาตุอาหาร โดยใช้ไนโตรเจน 9 กิโลกรัม ฟอสฟอรัส 4.4 กิโลกรัม แคลเซียม 7.68 กิโลกรัม และ แมกนีเซียม 3.56 กิโลกรัม ธาตุอาหารดังกล่าวจะพบมากในใบและผลก่อนใส่ปุ๋ยจะต้องทำการกำจัดวัชพืชก่อน โดยโรยปุ๋ยรอบทรงพุ่มห่างจากโคนต้นประมาณ 1.5 เมตร

2.4.5 การใส่เกลือ ช่วยเพิ่มความหนาของเนื้อมะพร้าว ช่วยให้มะพร้าวต้านทานต่อความแห้งแล้ง และทนทานต่อโรคและแมลง แบ่งใส่ 2 ครั้ง ได้แก่ต้นฤดูฝนและปลายฤดูฝน

2.4.6 การตัดทางใบ มะพร้าวที่มีอายุมากกว่า 40ปี จะมีต้นสูงมีใบบนต้นประมาณ 30-36 ใบ ทางใบมะพร้าวที่แก่มากจะคายน้ำเร็วกว่าทางใบอ่อน ทางใบมะพร้าว 6-8 ทางด้านล่างสุดจะเป็นใบแก่ที่มีประโยชน์ต่อต้นมะพร้าวน้อย นอกจากนั้น การตัดทางใบจะช่วย ลดการคายน้ำได้ 25-50% การตัดทางใบมะพร้าวที่แก่จำนวน 10-12 ทาง จะทำให้ทางใบมะพร้าวที่อ่อนได้รับธาตุอาหารและความชื้นมาก หลังจากการเก็บเกี่ยวมะพร้าว การตัดทางใบมะพร้าวให้เหลือก้านทางยาว 75 เซนติเมตรติดกับลำต้นเพื่อรองรับทะเลยมะพร้าว การตัดทางใบมะพร้าวให้เหลือ 23 ทาง ทุก 45 วัน ไม่กระทบต่อผลผลิตของมะพร้าว นอกจากนั้น การตัดทางใบมะพร้าวแล้ว นำไปเผาจะช่วยลดการระบาดของควบคุมการทำลายของแมลงศัตรูมะพร้าว สำหรับในพื้นที่ที่มีความแห้งแล้งนาน 3-6 เดือน ควรตัดทางใบมะพร้าวที่แก่ก่อนเข้าฤดูแล้งจะทำให้ลดผลกระทบต่อการติดผลมะพร้าว

2.5 การเก็บเกี่ยว

กรมส่งเสริมการเกษตร (2559) กล่าวถึงการเก็บเกี่ยวมะพร้าวว่า มะพร้าวจะออกดอกโดยเฉลี่ยปีละ 12 ครั้ง ถ้าได้รับการดูแลดีจะติดผลทุกครั้ง ได้ผลผลิตเดือนละ 1 ครั้ง มะพร้าวให้ผลผลิตน้อยระหว่างเดือนธันวาคมถึงมีนาคม ต่อจากนั้นจะเก็บมะพร้าวได้มากขึ้นเรื่อย ๆ ช่วงที่เก็บผลได้มากที่สุดคือช่วงเดือนสิงหาคมถึงกันยายน ผลมะพร้าวเริ่มแก่เมื่ออายุประมาณ 11-12 เดือน เกษตรกรนิยมสอยมะพร้าวทุก ๆ 45-60 วัน มะพร้าวจะเก็บเกี่ยวได้สามารถดูจากปัจจัยต่าง ๆ ดังนี้

2.5.1 อายุ ผลมะพร้าวเริ่มแก่เมื่ออายุประมาณ 11 เดือนจนถึง 12 เดือน หลังจากดอกเพศเมียพร้อมผสมพันธุ์ 50% ผลจะแก่เต็มที่ขึ้นกับพันธุ์

2.5.2 สีของผิวเปลือก ผลเริ่มแก่สีของผิวเปลือกเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาล

2.5.3 ปริมาณน้ำในผล เมื่อผลเริ่มแก่ปริมาณน้ำในผลจะน้อยลง เมื่อเขย่าผลจะได้ยินเสียงน้ำมะพร้าวคลอน เกษตรกรนิยมเก็บเกี่ยวโดยใช้ไม้ไผ่ลำยาวที่มีตะขอผูกติดปลายลำ ใช้ตะขอเกี่ยวทะเลยมะพร้าวที่มีผลแก่ ดึงกระตุกผลลงมาจากทะเลยม

สรุปได้ว่า สภาพการผลิตมะพร้าวคือ กระบวนการผลิตมะพร้าวของเกษตรกรที่ต้องถือปฏิบัติ โดยเป็นกระบวนการที่เริ่มตั้งแต่การคัดเลือกสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับการเจริญเติบโต สภาพดิน สายพันธุ์มะพร้าว การปลูก การดูแลรักษา และการเก็บเกี่ยว

3. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการส่งเสริมการเกษตร

3.1 ความหมายของการส่งเสริมการเกษตร

พงษ์ศักดิ์ อังกสิทธิ์และสุรพล เศรษฐบุตร (2553) กล่าวว่า การส่งเสริม (extension) เป็นการขยายและถ่ายทอดความรู้ตามระบบวิทยาการแผนใหม่ (innovation system) ซึ่งก่อประโยชน์ทางการศึกษา (education advantage) และมีคุณค่าทางการปฏิบัติ (practical value) แก่บุคคลผู้พึงได้รับความช่วยเหลือในการเรียนรู้หรือผู้รับการส่งเสริม (intended people, clientele, audience) ให้สามารถพัฒนาตนเอง โดยการเรียนรู้ที่สามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในการประกอบอาชีพเพื่อความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น (better living) เป็นสำคัญ (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2565)

กรมส่งเสริมการเกษตร (2565) กล่าวว่า การส่งเสริม (extension) หมายถึง การวางแผนโครงการใดโครงการหนึ่ง ในการนำเอาความรู้ทางด้านเทคโนโลยีและการวิจัยต่าง ๆ นำออกไปสู่ประชาชนในชนบท โดยความรู้ที่นำออกไปนั้น ประชาชนสามารถรับรู้และนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มเม็ดเต็มหน่วย โดยประยุกต์เข้ากับสภาพแวดล้อมและความเป็นอยู่ของประชาชนในแต่ละท้องถิ่น ซึ่งการถ่ายทอดความรู้ต้องคำนึงถึงการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม (appropriate technology) เพื่อให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นและเป็นประโยชน์ต่อชุมชน อีกทั้งมีการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจและจริยธรรมควบคู่กันไป

กล่าวโดยสรุป การส่งเสริมการเกษตร คือ เป็นกระบวนการในการปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิตของเกษตรกรในชนบท รวมทั้งวิถีชีวิตให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น อีกทั้งเป็นการให้บริการแก่ประชาชนด้านการเกษตร โดยให้คำปรึกษา แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ตลอดจนแก้ไขปัญหาต่าง ๆ เพื่อให้เขาได้รับความรู้นำไปปฏิบัติ ด้วยตัวของเขาเอง จนสามารถช่วยเหลือตัวเองได้ เป้าหมายสุดท้าย (Ultimate goal) ของการส่งเสริมก็คือ “การพัฒนาคน” (development of people) อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และการปกครองตนเองของเกษตรกร อันเป็นผลให้เกิดภาวะความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น นอกจากนี้ การพัฒนาปรับปรุงผลผลิตการเกษตรยังทำให้

เกิดผลกำไรสูงสุดแก่เกษตรกรอีกด้วย สิ่งเหล่านี้เปรียบเสมือนดัชนี (index) หรือวิธีการ (means) ใน การที่จะบรรลุเป้าหมายที่วางไว้

3.2 วัตถุประสงค์ของการส่งเสริมการเกษตร

การส่งเสริมการเกษตรเป็นงานที่เกี่ยวกับการให้การศึกษา ให้ความรู้ทางการเกษตร แก่เกษตรกรและประชาชนทั่วไปที่สนใจในเรื่องการเกษตร แต่มีได้จำกัดเฉพาะเพียงการสอนเท่านั้น แต่ยังคงเกี่ยวข้องกับกิจกรรมและบริการต่าง ๆ ของรัฐและเอกชนอย่างกว้างขวาง งานส่งเสริม การเกษตรที่นักส่งเสริมการเกษตรต้องมีความรู้ความเข้าใจถึงปัญหาที่แท้จริงของกลุ่มเป้าหมายเพื่อที่ ช่วยให้ได้ช่วยเหลือตัวเอง โดยการเพิ่มความรู้ ประสบการณ์ และทักษะในด้านอาชีพทาง การเกษตร ดังนั้น โดยทั่วไปแล้ววัตถุประสงค์ของการส่งเสริมการเกษตร อาจสรุปได้ดังนี้ (กรม ส่งเสริมการเกษตร, 2565)

3.2.1 เพื่อกระตุ้นและสนับสนุนให้เกษตรกรมีความสามารถในการผลิตทาง การเกษตร เพื่อใช้บริโภคในครัวเรือน และทำเป็นอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.2.2 เพื่อแนะนำส่งเสริมให้เกษตรกรเข้าใจถึงกระบวนการพัฒนาการผลิตที่สมบูรณ์ แบบ โดยมีการจัดให้มีการร่วมมือและประสานกับสถาบันของรัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องและเกื้อกูลกัน อันจะอำนวยประโยชน์ต่อการพัฒนาการผลิต และรายได้

3.2.3 เพื่อช่วยเหลือให้เกษตรกรได้เข้าใจในสภาวะต่าง ๆ เกี่ยวกับตนเอง รู้จักปัญหา ความต้องการที่แท้จริง อันจะยังผลให้มีการพัฒนาการผลิตได้ผลตรงความต้องการ

3.2.4 เพื่อจัดสร้างบรรยากาศให้เกษตรกรมีโอกาสในทางพัฒนาปัญญา หรือความ รอบรู้ ความสามารถ เพื่อรู้จักปฏิบัติตนให้มีค่าทางเศรษฐกิจและสังคม มีวิธีการทำงาน ศิลปะปฏิบัติ ตนในการครองชีพและสังคม

3.2.5 เพื่อช่วยให้สมาชิกในครอบครัวเกษตรกรมีส่วนร่วมในการพัฒนามากขึ้น โดย รู้จักจัดการใช้แรงงานและทรัพย์สินให้ได้ผลสูงสุด เพื่อความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

3.2.6 เพื่อสร้างความภาคภูมิใจ ความเป็นอยู่ อาชีพ ความมีอิสระและพึ่งตนเอง มี ความรักต่อถิ่นที่อยู่และประเทศชาติ อันจะสร้างความเชื่อมั่นให้กับตนเอง

3.3 หลักการส่งเสริมการเกษตร

กรมส่งเสริมการเกษตร (2565) ได้กล่าวถึง หลักการของงานส่งเสริมที่เจ้าหน้าที่ ส่งเสริมควรรยึดถือเป็นแนวปฏิบัติ ดังนี้

3.2.1 ควรชี้แนะให้บุคคลเป้าหมายพยายามช่วยตัวเอง ในการสอนหรือให้คำแนะนำ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมควรตอกย้ำให้บุคคลเป้าหมายพยายามอาศัยตนเองเป็นหลัก อย่ายารอคอยให้คนอื่นมาช่วย การช่วยตัวเองได้นั้นจะทำให้มีอิสระในการตัดสินใจ และภูมิใจในผลงานของตนเอง

3.2.2 คอยชักจูงให้บุคคลเป้าหมายเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยความสมัครใจ ซึ่งมิผลให้การทำงานมีประสิทธิภาพสูง และทำให้เกิดความรู้สึกร่วมเป็นเจ้าของผลงานนั้น ๆ หากผลงานนั้น ๆ เป็นของชุมชนจะมีผลตามมาในด้านการประสานผลประโยชน์ซึ่งกันและกัน และช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันด้วย

3.2.3 ควรให้มีการปฏิบัติด้วยตนเอง ในการส่งเสริมเจ้าหน้าที่ส่งเสริมควรให้โอกาสบุคคลเป้าหมายได้ปฏิบัติให้เกิดความชำนาญ จะได้มีความมั่นใจเมื่อเวลาจะนำไปปฏิบัติจริง

3.2.4 กิจกรรมที่ส่งเสริมให้ดำเนินการ ควรสอดคล้องกับความต้องการและเป็นประโยชน์แก่กลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่ หากงานส่งเสริมได้กระทำไปในระดับหมู่บ้านหรือตำบล งานส่งเสริมที่ลงไปในพื้นที่นั้น ก็ต้องสอดคล้องกับความต้องการของชนส่วนใหญ่ในชุมชนด้วย หลักการข้อนี้ช่วยให้การส่งเสริมบรรลุเป้าหมายได้เร็ว เพราะตรงกับความต้องการและเกิดผลประโยชน์แก่ส่วนใหญ่ของกลุ่มเป้าหมายอยู่แล้ว ซึ่งเมื่อบุคคลส่วนใหญ่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหรือยอมรับไปปฏิบัติแล้ว ก็มีผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้เร็ว

3.2.5 การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่หรือหาได้ในท้องถิ่นมาใช้ประโยชน์ในงานส่งเสริมให้มากที่สุด ทรัพยากรดังกล่าวนี้รวมทั้งทรัพยากรธรรมชาติและทรัพยากรที่มนุษย์ผลิตและสร้างขึ้น เช่น แหล่งน้ำธรรมชาติ สิ่งสาธารณูปโภคที่เอื้ออำนวยแก่การส่งเสริม รวมทั้งสถาบันต่างๆ ที่มีอยู่ในท้องถิ่น หากทรัพยากรไม่สามารถหาได้ในท้องถิ่นจึงค่อยนำจากภายนอก หลักการข้อนี้ ทำให้เกิดประโยชน์แก่ท้องถิ่นเองในแง่การประหยัดทั้งเวลาและงบประมาณค่าใช้จ่าย เพราะหากจัดหาจากภายนอกย่อมเสียค่าใช้จ่ายสูงกว่าและน่าจะเสียเวลามากกว่า

3.2.6 การสร้างทัศนคติของบุคคลเป้าหมายให้เกิดความรู้สึกอยากเปลี่ยนแปลง และเมื่อเปลี่ยนแปลงและนำไปปฏิบัติแล้ว ก็ให้คงรักษาพฤติกรรมนั้นไว้ต่อเนื่องจนกว่ามีพฤติกรรมใหม่ที่ดีกว่ามาแทนที่ เพราะแม้ว่าบุคคลเป้าหมายจะเปลี่ยนแปลงทัศนคติและยอมรับไปปฏิบัติแล้วก็ตาม ผู้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมนั้นอาจกลับไปใช้พฤติกรรมอย่างเก่าได้ หากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมไม่คอยกระตุ้นให้รักษา

3.2.7 การให้บุคคลเป้าหมายรวมเป็นกลุ่มหรือเป็นสถาบัน หลักการข้อนี้เกิดขึ้น เพราะเชื่อว่ากลุ่มมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงในด้านมีพลังต่อรองในแง่เศรษฐกิจและสังคม เป็นช่องทางในการรับบริการการส่งเสริมได้ดีขึ้น

3.2.8 การสร้างผู้นำชุมชนและใช้ความเป็นผู้นำชุมชนให้เป็นประโยชน์ในการส่งเสริม การส่งเสริมจะเข้าไปถึงบุคคลเป้าหมายทุกคนนั้นเป็นไปได้ยากมาก แต่ผู้นำชุมชนไม่ว่าจะเป็นผู้นำแบบทางการหรือไม่เป็นทางการ ก็มักเป็นผู้มีอิทธิพลต่อความนึกคิดของชาวบ้านธรรมดา และชาวบ้านชอบเอาอย่างผู้นำอยู่แล้ว ฉะนั้นหากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมรู้จักคัดเลือกและใช้ผู้นำให้ถูกกาลเทศะ จะช่วยให้งานส่งเสริมบรรลุเป้าหมายได้ดีขึ้น

3.2.9 การดำเนินกิจกรรมส่งเสริมแบบผสมผสาน หลักการข้อนี้ได้รับความนิยมมากขึ้นทุกทีในปัจจุบัน เพราะบุคคลเป้าหมายมักต้องกระทำการต่าง ๆ เพื่อประกอบอาชีพและดำรงชีวิตพร้อมกันไปหลาย ๆ อย่าง ฉะนั้นกิจกรรมที่ส่งเสริมที่ต้องการถ่ายทอด ควรต้องมีลักษณะผสมผสาน โดยประสานงานกับผู้เกี่ยวข้อง เพื่อประสานกิจกรรมส่งเสริมให้สอดคล้องกันและทำงานร่วมกัน ก็จะช่วยให้งานส่งเสริมสำเร็จลุล่วงไปได้ และบุคคลเป้าหมายพอใจ

การยอมรับ (adoption) เป็นเรื่องที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในกระบวนการส่งเสริมการเกษตร เพราะเจ้าหน้าที่ส่งเสริมต้องทำให้บุคคลเป้าหมายเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของเขา หลังจากได้เรียนรู้ในสิ่งที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมนำไปถ่ายทอดให้เขาได้รับรู้ ทำให้เกิดความเข้าใจ มีทักษะและความชำนาญ จนสามารถนำมาใช้ในการปฏิบัติ เช่น บุคคลเป้าหมายได้เรียนรู้เกี่ยวกับการใช้สารเคมี จนเกิดการเรียนรู้ว่าสารเคมีมีผลดี ผลเสียอย่างไร จะมีการปฏิบัติอย่างไรในการใช้สารเคมีที่ถูกต้อง เมื่อเรียนรู้จนเกิดความชำนาญแล้ว ก็นำมาใช้ปฏิบัติในชีวิตประจำวันสำหรับการประกอบอาชีพของตนเองได้เป็นอย่างดี

3.4 วิธีการส่งเสริมการเกษตร

การที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรจะช่วยให้บุคคลเป้าหมายยอมรับความรู้ใหม่หรือวิทยาการใหม่ ๆ จำเป็นอย่างยิ่งที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมจะต้องพิจารณาเลือกใช้วิธีการส่งเสริมหรือวิธีการถ่ายทอดความรู้ไปสู่บุคคลเป้าหมายอย่างเหมาะสม กรมส่งเสริมการเกษตร (2565) ได้แบ่งวิธีการส่งเสริมออกเป็น 3 ลักษณะด้วยกัน ดังนี้

3.4.1 วิธีการส่งเสริมรายบุคคล (individual method) เป็นการส่งเสริมบุคคลเป้าหมายในครั้งหนึ่งเพียงคนเดียว เป็นวิธีการส่งเสริมที่ช่วยให้บุคคลเป้าหมายยอมรับได้มาก และจะ

ได้รับประโยชน์มากหากบุคคลเป้าหมายเป็นผู้นำท้องถิ่น ประธานกลุ่มต่าง ๆ การส่งเสริมรายบุคคล อาจใช้วิธีการดังต่อไปนี้

1) การเยี่ยมเยียนที่บ้านหรือไร่นา (*farm visit*) เป็นการที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริม ออกไปเยี่ยมเยียนบุคคลเป้าหมายถึงบ้าน หรือที่ไร่นาเกษตรกร Mosher (1978) กล่าวว่า การเยี่ยมเยียนที่บ้านหรือไร่นา เป็นวิธีการส่งเสริมที่ได้ผลมากที่สุด และใช้อย่างแพร่หลายในประเทศที่ด้อยพัฒนา หรือกำลังพัฒนา วิธีการส่งเสริมวิธีนี้ มีข้อเสียคือ ต้องใช้เวลามากและลงทุนสูง และได้บุคคลเป้าหมายน้อย

2) การติดต่อที่สำนักงาน (*office call*) โดยเจ้าหน้าที่ส่งเสริมนัดหมายบุคคลเป้าหมายไปติดต่อที่สำนักงานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริม เพื่อขอคำแนะนำหรือเอกสารเผยแพร่ต่าง ๆ การติดต่อแบบนี้บุคคลเป้าหมายต้องมีความกระตือรือร้นและมีความสนใจในการเฝ้าหาความรู้ เพราะบุคคลเป้าหมายทั้งกิจกรรมที่ไร่นาและต้องเสียเวลาจากการเดินทางไปสำนักงานด้วยตนเอง

3) การติดต่อทางจดหมาย (*letter*) การเขียนจดหมายติดต่อกัน เป็นอีกวิธีหนึ่งของการส่งเสริมรายบุคคล เกษตรกรอาจเขียนจดหมายไปยังเจ้าหน้าที่ส่งเสริมหรือนักวิชาการ เกษตร ฌ สำนักงาน เพื่อขอคำแนะนำหรือถามปัญหาเกี่ยวกับการเกษตร อาจเป็นด้านการปลูกพืช การเลี้ยงสัตว์ การประมง หรือด้านอื่น นอกจากกรมส่งเสริมการเกษตรแล้ว ยังมีหน่วยราชการ อีกหลายหน่วยงาน ซึ่งจัดบริการทางด้านนี้ แต่วิธีนี้จะช้าไปบ้างเพราะต้องผ่านขั้นตอนการดำเนินงาน และการจัดส่ง ไม่รวดเร็วเหมือนการพบด้วยตนเอง

4) การติดต่อทางโทรศัพท์ (*telephone call*) การใช้โทรศัพท์ติดต่อสอบถาม ปัญหาหรือขอความช่วยเหลือต่าง ๆ นับว่าเป็นวิธีการที่สะดวกรวดเร็วและใช้กันมากในประเทศที่พัฒนาแล้ว ที่พัฒนาแล้วเป็นส่วนใหญ่

3.4.2 วิธีการส่งเสริมแบบกลุ่ม (*group method*) วิธีการส่งเสริมแบบกลุ่มจะแตกต่างกับการส่งเสริมแบบรายบุคคล เนื่องจากต้องกระทำกับบุคคลเป้าหมายตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ซึ่งเจ้าหน้าที่ส่งเสริมต้องใช้เทคนิคการส่งเสริม เพื่อทำความเข้าใจและถ่ายทอดความรู้ให้กับบุคคลเป้าหมายเป็นจำนวนมากมีความเข้าใจ อาจจะทำกับกลุ่มแม่บ้าน ผู้นำท้องถิ่น กลุ่มเยาวชน เป็นต้น การส่งเสริมแบบกลุ่ม มีข้อดีคือ เข้าถึงบุคคลเป้าหมายได้เป็นจำนวนมาก ประหยัดค่าใช้จ่ายและเวลา ส่วนข้อเสียคือ นักส่งเสริมอาจไม่สามารถจูงใจให้บุคคลเป้าหมายทั้งหมดนำความรู้ไปปฏิบัติได้ และไม่สามารถเข้าไปแก้ไขปัญหของบุคคลเป้าหมายได้ทุกคน วิธีการส่งเสริมการเกษตรแบบกลุ่ม มีหลายวิธี เช่น

1) การประชุม (meeting) เป็นวิธีที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมปฏิบัติเพื่อแนะแนวทางในการประกอบอาชีพ และเพื่อรับทราบปัญหาของบุคคลเป้าหมาย เพื่อจะหาแนวทางในการแก้ปัญหา และติดตามผล ส่วนใหญ่จะจัดขึ้นเฉพาะกลุ่มอาชีพ เช่น กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มผู้นำหมู่บ้าน หรือกลุ่มผู้ทำนา เป็นต้น ซึ่งรูปแบบการประชุมอาจจะใช้การบรรยาย (lecture) การอภิปรายกลุ่ม (group discussion) การอภิปรายเป็นคณะ (panel discussion) หรือการประชุมเชิงปฏิบัติการ (workshop) ก็ได้ ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการประชุม นั้น ๆ

2) การสาธิต (demonstration) เป็นวิธีที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมให้เพื่อถ่ายทอดความรู้ โดยการแสดงให้เห็นแก่กลุ่มบุคคลได้ชมพร้อมกับบรรยายประกอบ ทำให้บุคคลเป้าหมายได้เข้าใจเรื่องที่จะส่งเสริม ตลอดจนทราบขั้นตอนต่างๆ ได้ชัดเจนยิ่งขึ้น โดยการสาธิตอาจแบ่งได้เป็น 2 วิธี คือ การสาธิตวิธี (method demonstration) และการสาธิตผล (result demonstration) ซึ่งมีความแตกต่าง ดังนี้

ตารางที่ 2.1 ความแตกต่างของการสาธิตวิธีและการสาธิตผล

หัวข้อ	การสาธิตวิธี	การสาธิตผล
วัตถุประสงค์	เพื่อสอนวิธีการหรือทักษะในการปฏิบัติงานอย่างใดอย่างหนึ่งเป็นขั้น ๆ ไปตามลำดับ	<ul style="list-style-type: none"> - เพื่อเป็นการพิสูจน์โดยการแสดงให้เห็นจริงหรือเห็นผลว่า วิธีการที่ได้แนะนำไปสามารถกระทำได้ในท้องถิ่นหรือเห็นผลที่ดีกว่าเทคนิคใหม่ ๆ - เพื่อสร้างความเชื่อถือในตัวเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ทำให้บุคคลเป้าหมายสนใจ เสาะหาความรู้เพิ่มเติมและปฏิบัติตาม
ผู้ดำเนินการสาธิต	เจ้าหน้าที่ส่งเสริม วิทยากร หรือผู้นำที่มีประสบการณ์	เกษตรกร หัวหน้าเกษตรกร แม่บ้าน ยุวเกษตรกร
ผู้ชมการสาธิต หรือบุคคลเป้าหมาย	ผู้มาประชุม อบรม เช่น เกษตรกร แม่บ้าน ยุวเกษตรกร	เกษตรกร แม่บ้าน ยุวเกษตรกร นักเรียน หรือผู้สนใจ

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

หัวข้อ	การสาธิตวิธี	การสาธิตผล
สถานที่	อาจเป็นห้องประชุม บริเวณบ้าน สถานีโทรทัศน์ หรือที่อื่น ๆ	ไร่นาหรือฟาร์มของเกษตรกร บริเวณสำนักงานส่งเสริม สถานีทดลองทางการเกษตร
ระยะเวลา	อาจเป็น 20 นาที 30 นาที หรือมากกว่า แต่โดยทั่วไป มักไม่เกิน 1 ชั่วโมง	หลายสัปดาห์ หรือหลายเดือน

ที่มา: กรมส่งเสริมการเกษตร, 2565

3) *การจัดทัศนศึกษา (field trip)* เป็นวิธีที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมจัดบุคคลเป้าหมาย อาจจะเป็นกลุ่มอาชีพไปดูกิจกรรมหรือเหตุการณ์ที่มีอยู่จริงที่อยู่ต่างสถานที่ เพื่อให้บุคคลเป้าหมายได้เกิดความรู้และนำมาประยุกต์ใช้ในไร่นาของตนเอง ข้อดีของการส่งเสริมวิธีนี้คือ บุคคลเป้าหมายสามารถเห็นในสภาพความเป็นจริง ซึ่งจะเป็นปัจจัยสำคัญในการที่ทำให้เกิดการยอมรับนำไปปฏิบัติ ส่วนข้อเสียคือ ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการเดินทางมาก

4) *การจัดฝึกอบรมพิเศษ (special training course)* การจัดหาหลักสูตรระยะสั้น เพื่อฝึกอบรมเกษตรกร แม่บ้าน หรือกลุ่มที่สนใจเฉพาะเรื่อง อาจใช้เวลา 1 วัน หรือ 2 – 3 วัน หัวข้อที่นำมาพูดหรือบรรยายต้องเหมาะสม เป็นที่สนใจตรงกับความต้องการของกลุ่ม อาจมีการฝึกภาคปฏิบัติในเรื่องที่ได้แนะนำ เพื่อให้เกิดความเข้าใจและเชื่อมั่นว่าสามารถกระทำได้

5) *การทดลองในท้องถิ่น (verification trial)* การทดลองในท้องถิ่นเป็นกระบวนการวิจัยที่ทดลองทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดหลาย ๆ วิธีในไร่นาของเกษตรกรท้องถิ่น เพื่อจะหาว่าวิธีใดจะดีที่สุดหรือได้ผลดีที่สุด เช่น ทดลองปลูกพืชโดยใช้เมล็ดพันธุ์ต่างกัน การใช้ปุ๋ยต่างกัน หรือการเลือกวันหว่านพืชต่างกัน

6) *การจัดงานวันเกษตรกร (field day)* การจัดงานวันเกษตรกรโดยปกติอาจจัดในบริเวณไร่นาของเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จ ตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่ส่งเสริม ที่สถานีทดลองเกษตร หรือบริเวณศูนย์ที่ทำการของทางราชการในท้องถิ่น โดยหวังจะเผยแพร่ผลแห่งความสำเร็จไป

ยังบุคคลอื่น การจัดงานวันเกษตรขึ้นก็เพื่อเป็นจุดเริ่มต้นของการสาธิต เพื่อตรวจสอบดูผล ความก้าวหน้า หรือเพื่อให้ประชาชนสังเกตการสาธิตผล

3.4.3 วิธีการส่งเสริมมวลชน (mass method) วิธีการส่งเสริมแบบนี้เป็นวิธีที่ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมสามารถเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารไปสู่บุคคลเป้าหมายได้ครั้งละมาก ๆ โดยไม่จำกัด จำนวนและไม่จำเพาะเจาะจงว่าเป็นบุคคลใด สามารถแยกวิธีการส่งเสริมมวลชนโดยผ่านสื่อต่าง ๆ ได้ ดังนี้

1) *สิ่งพิมพ์ (publication)* ตัวอย่างเช่น หนังสือพิมพ์ (newspaper), บทความหนังสือพิมพ์ แผ่นปลิวหรือใบปลิว (leaflet) เอกสารเผยแพร่แบบเล่ม (pamphlet) โบรชัวร์ (brochure) หรือ буклет (booklet) หนังสือเวียน จดหมายเวียน (circular letter) และหนังสือพิมพ์ ติดผนัง (wall newspaper) เป็นต้น

2) *นิทรรศการ (exhibition)* หมายถึง การจัดแสดงสิ่งของ อาจจะเป็นของจริง ของจำลอง เช่น วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ สัตว์ พืช ฯลฯ หรือแสดงแนวความคิด ความเห็น มีความมุ่งหมายที่จะสร้างความสนใจ ให้ความรู้ความเข้าใจ อาจเป็นการประชาสัมพันธ์กิจกรรมของหน่วยงาน หรือโฆษณาขายสินค้าอย่างใดอย่างหนึ่ง

3) *รายการวิทยุกระจายเสียง (radio program)* ทำหน้าที่เป็นแหล่งเผยแพร่ ข่าวสารและเป็นเครื่องกระตุ้นความสนใจให้เกิดความเปลี่ยนแปลง การจัดทำรายการวิทยุกระจายเสียงที่นิยมกัน ได้แก่ การจัดทำข่าวที่ให้ความรู้ทางด้านเกษตร ข้อเสียของการใช้วิทยุกระจายเสียงคือ ผู้ฟังไม่สามารถซักถามปัญหาได้ในขณะนั้น ข้อควรระวังในการใช้สื่อประเภทนี้คือ หากมีการสัมภาษณ์สดและถ่ายทอดความรู้ ผู้ที่ทำหน้าที่ถ่ายทอดความรู้ต้องมีข้อมูลที่ถูกต้อง เพราะหากให้ความรู้ที่ไม่ถูกต้องแก่บุคคลเป้าหมาย อาจทำให้บุคคลเป้าหมายจดจำสิ่งที่ผิด ๆ ไป ปฏิบัติได้

4) *รายการวิทยุโทรทัศน์ (television program)* การจัดทำรายการวิทยุโทรทัศน์คล้ายกับรายการวิทยุกระจายเสียง เพียงแต่เพิ่มส่วนรับรู้ในการมองเห็นเข้าไปด้วย ทำให้เกิดความเข้าใจมากขึ้น

5) *ภาพยนตร์ (film)* มีใช้กันแพร่หลายในอดีต ส่วนปัจจุบันมักนิยมใช้เทปโทรทัศน์หรือวีดิทัศน์ (video tape) เนื่องจากการผลิตภาพยนตร์ต้องใช้ต้นทุนสูง

6) *การประกวด (contest)* การประกวดหรือการแข่งขันในด้านใดด้านหนึ่ง เป็นกิจกรรมที่สร้างความสนใจและความตื่นตัวให้กับผู้มาร่วมงานตลอดทั้งผู้ชมด้วย ส่วนใหญ่จะ

เกิดขึ้นในการจัดนิทรรศการที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร เช่น การประกวดพืช การประกวดสัตว์ หรือการประกวดแข่งขันอื่น ๆ เป็นวิธีการส่งเสริมและเผยแพร่ความรู้ที่นิยมใช้กันมากในปัจจุบัน

7) *การรณรงค์ (campaign)* เป็นการประสานการใช้วิธีการส่งเสริมหลาย ๆ อย่างรวมกัน ตามแผนและกำหนดการที่วางไว้ มีความมุ่งหมายที่จะดึงความสนใจของเกษตรกรหรือประชาชนมาแก้ปัญหาใดปัญหาหนึ่งโดยเฉพาะที่กระทบคนหมู่มาก และวิธีที่จะแก้ปัญหาโดยปกติจะมีการวางแผนการรณรงค์และการสั่งการจากระดับชาติ ระดับภาค หรือระดับจังหวัด วิธีการรณรงค์จะถูกนำมาใช้เมื่อมีปัญหาสำคัญเกิดขึ้นกับประชาชนส่วนมาก และเป็นปัญหาที่สามารถแก้ไขได้ โดยที่เกษตรกรไม่ต้องไปคิดปรับแก้กันตามลำพัง ด้วยวิธีการที่ต้องลงทุนลงแรงมาก การรณรงค์ต้องอาศัยคนจำนวนมาก เนื่องจากวัตถุประสงค์ของการรณรงค์มีเฉพาะงานชั่วคราวระยะเวลาหนึ่งเท่านั้น ตัวอย่างการรณรงค์ด้านส่งเสริมการเกษตร ได้แก่ การรณรงค์การปราบตึกแตนป่าทังก้า การปราบหนูนาที่ระบาดอย่างชุกชุม การส่งเสริมการใช้ปุ๋ย การปลูกป่า เป็นต้น

สรุปได้ว่า วิธีการส่งเสริมการเกษตร คือ กระบวนการให้ความรู้กับเกษตรกรเกี่ยวกับพืชที่เกษตรกรดำเนินการผลิต ประกอบด้วย การฝึกอบรม การสาธิต การเผยแพร่ความรู้ การให้คำแนะนำ

3.5 ความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตร

แนวคิดเกี่ยวกับความรู้ที่นำเสนอในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ความหมาย ประเภท และการสร้างความรู้ ดังนี้

3.5.1 ความหมายของความรู้ เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ (2561) ให้ความหมายของความรู้ว่า ความรู้เป็นสิ่งที่สั่งสมมาจากการศึกษาเล่าเรียน การค้นคว้า หรือประสบการณ์ รวมทั้งความสามารถเชิงปฏิบัติและทักษะ ความเข้าใจหรือสารสนเทศที่ได้รับมาจากประสบการณ์ สิ่งที่ได้รับมาจากการได้ยิน ได้ฟัง การคิด หรือการปฏิบัติ องค์กรวิชาในแต่ละสาขา เช่น ความรู้เรื่องเมืองไทย ความรู้เรื่องสุขภาพ

วรากร หงษ์โต (2553) กล่าวว่า ความรู้เป็นข้อเท็จจริง ประสบการณ์ ค่านิยม ความเชื่อ กระบวนการ และ ข้อมูลสารสนเทศ ที่ผนวกด้วยความเข้าใจอันเกิดจากการเปรียบเทียบ การตีความวินิจฉัย และการตรวจสอบผลกระทบขึ้น ทำให้เกิดคุณค่าสูงและพร้อมที่จะนำไปประยุกต์สู่การตัดสินใจและการปฏิบัติ

3.5.2 ประเภทของความรู้ ศศิธร สุดเจริญ (2555) กล่าวว่า ความรู้แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ ความรู้ที่อยู่ในตัวคน เป็นความรู้ที่เกิดจากการเรียนรู้ประสบการณ์ไม่สามารถถ่ายทอดความรู้ให้เป็นลายลักษณ์อักษรได้ แต่สามารถพัฒนาและแบ่งปันกันได้ ส่วนความรู้ที่ชัดเจนเป็นความรู้ที่เป็นเหตุเป็นผล สามารถถ่ายทอดออกมาในรูปแบบหนังสือ เอกสารคู่มือ เพื่อให้ผู้อื่นเกิดความเข้าใจและเข้าถึงความรู้ได้ง่าย

3.5.3 การสร้างความรู้ วิชชุดา เป้นอินทร์ (2552) กล่าวว่า การสร้างความรู้เกิดได้ 4 รูปแบบ ได้แก่

1) *socialization tacit knowledge* ของบุคคลที่แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันจากประสบการณ์ของแต่ละคน

2) *extemalization* เกิดจากการสร้างและถ่ายทอดความรู้ที่มีอยู่ในตัวบุคคลแล้วเผยแพร่เป็นลายลักษณ์อักษร เป็นการแปลงความรู้ฝังลึกให้กลายเป็นความรู้ชัดเจน เพื่อนำมาใช้ในการทำงาน

3) *combination* เกิดจากการสร้างความรู้ชัดเจน ด้วยการ รวบรวมความรู้ประเภท explicit จากสื่อต่าง ๆ อย่างหลากหลาย มาสร้างเป็นความรู้ประเภท explicit knowledge แบบใหม่ ๆ เพื่อนำมาใช้ในการทำงาน

4) *internalization* เกิดจากการแปลงความรู้ชัดเจนมาเป็นความรู้ฝังลึก โดยการนำความรู้ที่เรียนรู้เชิงทฤษฎีไปปฏิบัติ ทำให้เกิดความรู้ สติปัญญาใหม่ๆเพิ่มขึ้น

ธิดารัตน์ เสวิกุล (2556) สรุปว่า การสร้างความรู้เป็นการพัฒนาและสร้างความรู้ขึ้นมาใหม่ของแต่ละบุคคล เกิดจากการเข้าใจในความรู้ที่น้อยอย่างลึกซึ้ง เช่น การได้รับการถ่ายทอดความรู้จากผู้อื่น ได้จากการสังเคราะห์ความรู้ที่มีอยู่ ได้จากการลงมือเรียนรู้และปฏิบัติ ได้จากการ แก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบ เป็นต้น

ดังนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่า การสร้างความรู้เป็นการพัฒนาและสร้างความรู้ขึ้นมาใหม่ของแต่ละบุคคลขึ้น เกิดจากการเข้าใจในความรู้ที่น้อยอย่างลึกซึ้ง มี 4 รูปแบบ ได้แก่

- การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันจากประสบการณ์ของแต่ละคน
- การสร้างและถ่ายทอดความรู้ที่มีอยู่ในตัวบุคคลให้เป็นความรู้ชัดเจน แล้วเผยแพร่เป็นลายลักษณ์อักษร
- การรวบรวมความรู้ชัดเจนที่มีอยู่จากสื่อต่าง ๆ มาสร้างเป็นความรู้ชัดเจนใหม่ ๆ

- การสร้างความรู้ฝังลึกโดยการนำความรู้ชัดแจ้งที่เรียนรู้เชิงทฤษฎีไปปฏิบัติ ทำให้เกิดความรู้ใหม่เพิ่มขึ้น

สรุปได้ว่า ความรู้คือสิ่งที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้ ประสบการณ์ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ระหว่างบุคคล การได้รับรู้ข้อมูล ข่าวสารต่าง ๆ จากการศึกษา ค้นคว้า ได้ยิน ได้ฟัง ผสมผสานกับ ประสบการณ์ที่ได้รับทั้งทางตรงและทางอ้อม แล้วนำมาประยุกต์ใช้ในการทำงานหรือการดำเนินกิจกรรม อย่างมีคุณค่าและมีประโยชน์อันจะนำไปสู่การพัฒนาต่อไป

3.6 ความต้องการการส่งเสริมการเกษตร

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2547) กล่าวว่า ความต้องการหมายถึงความอยากได้ความ ประสงค์หรือใครได้ ความต้องการเป็นสิ่งที่มนุษย์แสดงออกทางพฤติกรรมเพื่อสนองความปรารถนาของ ตนเอง แบ่งความต้องการของเกษตรกรเป็น 3 ประการ ได้แก่

3.6.1 ความต้องการทางสังคม ชี้ให้เห็นถึงลักษณะค่านิยม ทศนคติ ระดับการศึกษา ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม การเข้าร่วมในสังคม ประเพณี และความเชื่อ

3.6.2 ความต้องการทางเศรษฐกิจ ชี้ให้เห็นถึงปัญหาที่เกิดขึ้นโดยตรงในท้องถิ่น สามารถวิเคราะห์ปัญหาของเกษตรกรทั้งหมดในการเข้าถึงเกษตรกร ข้อมูลทางเศรษฐกิจสามารถ นำมา พิจารณาแหล่งที่มาของรายได้ที่ดิน การใช้ที่ดิน และแหล่งทรัพยากรธรรมชาติ

3.6.3 ความต้องการทางเทคโนโลยี สามารถชี้ปัญหาของเกษตรกรได้เช่นเดียวกัน โดยเฉพาะเรื่องการประกอบอาชีพทางการเกษตร

สรุปได้ว่า ความต้องการหมายถึง ความอยากได้หรือประสงค์จะได้ และเมื่อเกิด ความรู้สึกดังกล่าวจะทำให้ร่างกายเกิดการความขาดสมดุล เนื่องมาจากมีสิ่งรบกวนมากระตุ้น มีแรงขับภายใน เกิดขึ้น ทำให้ร่างกายไม่อาจอยู่นิ่ง ต้องพยายามดิ้นรน และแสวงหาเพื่อตอบสนองความต้องการนั้น ๆ เมื่อร่างกายได้รับตอบสนองแล้ว ร่างกายมนุษย์ก็กลับสู่ภาวะสมดุลอีกครั้งหนึ่ง และก็จะเกิดความต้องการ ใหม่ ๆ เกิดขึ้นมาทดแทนวนเวียนอยู่ไม่มีที่สิ้นสุด

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการศึกษาค้นคว้าผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

4.1 สภาพทางสังคมและสภาพทางเศรษฐกิจ

นิภาดา เจริญธนกิจกุล (2559) ศึกษาแนวทางการส่งเสริมการผลิตมะพร้าวอ่อนของเกษตรกร อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุเฉลี่ย 58.48 ปี ส่วนใหญ่จบชั้นประถมศึกษา ประสบการณ์ในการผลิตมะพร้าวเฉลี่ย 20.74 ปี พื้นที่ปลูกมะพร้าวเฉลี่ย 9.08ไร่ แรงงานในครัวเรือนมีจำนวน 2 คน และต้นทุนการผลิตมะพร้าวเฉลี่ย 638.59 บาท ต่อไร่ต่อปี

เกียรติศักดิ์ เทพผดุงพร (2562) ศึกษาการส่งเสริมการเพิ่มผลผลิตมะพร้าวของผู้ปลูกมะพร้าวเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของตลาดโรงงานผู้ผลิตกะทิ: กรณีศึกษาอำเภอ ทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผลการวิจัย พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (ร้อยละ 51.3) อายุ 46-60 ปี มากที่สุด ร้อยละ 34.8 มีการศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 61.3 สถานภาพแต่งงานแล้ว ร้อยละ 55.8 มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 4-6 คน ร้อยละ 46.0 มีการถือครองที่ดินต่ำกว่า 10 ไร่ร้อยละ 57.0 มีรายได้จากการทำสวนมะพร้าว (ทั้งครอบครัว) ต่ำกว่า 10,000 บาท ร้อยละ 66.8 มีรายได้ที่นอกเหนือจากการทำสวนมะพร้าว (ทั้งครอบครัว) ต่ำกว่า 10,000 บาท (ร้อยละ 70.8)

4.2 สภาพการผลิตและการตลาด

นิภาดา เจริญธนกิจกุล (2559) ศึกษาพบว่า พื้นที่ปลูกมะพร้าวมีลักษณะเป็นแบบยกร่อง ดินที่ปลูกเป็นดินเหนียว ให้น้ำแบบน้ำขังในร่องสวน แหล่งน้ำมาจากน้ำฝน น้ำที่ใช้เป็นน้ำจืด ส่วนใหญ่ปลูกพันธุ์น้ำหอม เพาะพันธุ์เอง ปลูกแบบแถวเดี่ยว ระยะปลูก 6 x 6 เมตร มีการใส่ปุ๋ยรองกันหลุม 1-2 ครั้งต่อปี ลอกเลนขึ้นร่องสวน 1 ครั้งต่อปี ปลูกมะพร้าวทดแทนต้นที่เสื่อมโทรม โดยการปลูกแซมระหว่างต้นเดิม สวนมะพร้าวที่ออกผลแล้วมีการเก็บทางมะพร้าวที่ร่วงหล่นลงมา และกำจัดวัชพืช

ปฐมชัย คชะสุด (2560) ศึกษาการเพิ่มศักยภาพการผลิตมะพร้าวอ่อนเพื่อการส่งออกตลอดโซ่อุปทานในเขตพื้นที่จังหวัดราชบุรี ผลการวิจัย พบว่า เกษตรกรมีประสบการณ์ปลูกมะพร้าวอ่อนเพื่อการส่งออกเฉลี่ย 4.77 ปี แหล่งที่มาของปัจจัยการผลิตส่วนใหญ่ได้มาจากในชุมชน แมลงศัตรูพืชที่สำคัญ คือ ตัวแรด และหนอนหัวดำ โรคพืชที่สำคัญ คือ โรคใบจุด และโรคยอดเน่า ผลผลิตของเกษตรกร ร้อยละ 60.00 ไม่มีการคัดเกรดก่อนจำหน่าย โดยมีคนมารับซื้อผลผลิตถึงบ้าน/สวนมากที่สุด และขายเป็นเงินสด ตลาดต่างประเทศที่ส่งออก คือ ทวีปอเมริกา เอเชีย และยุโรป การขนส่งทางรถห้องเย็นและเรือ

เดินสมุทร ต้นทุนการผลิตทั้งหมดเฉลี่ย 30,764.13 บาทต่อไร่ รายได้ทั้งหมดเฉลี่ย 53,540.40 บาทต่อไร่ รายได้สุทธิ 23,641.07 บาทต่อไร่ กำไรสุทธิ 22,776.27 บาทต่อไร่

4.3 ความรู้ เกี่ยวกับการผลิต

ปฐมชัย คชะสุต (2560) ศึกษาพบว่า เกษตรกรมีความรู้ในด้านการผลิตมะพร้าวอ่อน คุณภาพเพื่อการส่งออก โดยได้รับความรู้จากหน่วยงานราชการและเอกชนที่เข้ามาส่งเสริมการผลิตในพื้นที่

เกียรติศักดิ์ เทพผดุงพร (2562) ศึกษาพบว่า เกษตรกรมีความเข้าใจในการผลิตมะพร้าว เพื่ออุตสาหกรรม ในระดับมาก

4.4 ความต้องการการส่งเสริมการผลิตมะพร้าว

เกียรติศักดิ์ เทพผดุงพร (2562) ศึกษาพบว่า แนวทางส่งเสริมการเพิ่มผลผลิตให้กับเกษตรกรชาวสวนมะพร้าว คือ การจัดให้มีโครงการเพิ่มผลผลิตมะพร้าวให้มากพอที่จะป้อนโรงงานอุตสาหกรรมได้ เจริญให้ทุกโรงงานอุตสาหกรรมร่วมมือกันที่จะไม่นำเข้ามะพร้าวจากต่างประเทศ โดยรับซื้อผลผลิตจากโครงการในราคาประมาณ 8 บาท ถึง 10 บาท และแนวทางที่จะเพิ่มรายรับให้เกษตรกรชาวสวนมะพร้าว พบว่า การส่งเสริมเกษตรกรในการปลูกมะพร้าวให้ได้จำนวนผลผลิตต่อไร่มากขึ้น เช่น การปลูกทดแทนและการติดตั้งระบบน้ำในสวน การให้คำแนะนำและสร้างการรับรู้ด้านเทคโนโลยีการผลิตมะพร้าวเพื่อให้ผลผลิตมะพร้าวต่อไร่สูงขึ้น การส่งเสริมให้มีความรู้ความเข้าใจในการจัดการสวนมะพร้าวแก่เกษตรกรเจ้าของสวนมะพร้าวอย่างเป็นรูปธรรม และการสร้างแรงจูงใจให้เกษตรกรใส่ใจในการจัดการดูแลสวนมะพร้าว

นิภาดา เจริญธนกิจกุล (2559) ศึกษาพบว่า เกษตรกรมีความต้องการการส่งเสริมความรู้ในเรื่องการป้องกันกำจัดแมลงมากที่สุด โดยผ่านทางแผ่นพับและเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานรัฐ ในรูปแบบการบรรยายและสาธิต โดยมีแนวทางการส่งเสริมการผลิตมะพร้าว คือ หน่วยงานรัฐควรให้การสนับสนุนทางด้านทักษะวิชาการความรู้ความสามารถและปัจจัยการผลิต การรวมกลุ่มผู้ปลูกมะพร้าวเพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถของสมาชิกกลุ่ม การศึกษาดูงานและแลกเปลี่ยนความรู้ และแก้ปัญหาศัตรูมะพร้าวโดยการป้องกันกำจัดศัตรูพืชแบบผสมผสาน

ปฐมชัย คชะสุต (2560) ศึกษาพบว่า เกษตรกรต้องการการส่งเสริมการปลูกพืชอื่นแซม ขณะที่มะพร้าวอ่อนยังไม่ให้ผลผลิต ส่งเสริมการผลิตมะพร้าวอ่อนเพื่อการส่งออกที่มีคุณภาพตามระบบ GAP เพื่อให้ได้มาตรฐานเดียวกัน สนับสนุนเรื่องของต้นพันธุ์ พร้อมกับจัดทำแปลงพันธุ์ อาจจะทำร่วมกับเกษตรกรในพื้นที่หรือภาคเอกชนที่สนใจเพื่อจำหน่าย และประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรเชื่อมั่นในพันธุ์ และ

เจ้าหน้าที่ภาครัฐโดยเฉพาะเจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรอำเภอ ควรได้มีโอกาสพัฒนาความรู้และประสบการณ์จนมีความเชี่ยวชาญด้านการตรวจวินิจฉัยโรคและแมลง และมาตรฐานอื่น ๆ ของประเทศผู้คู่ค้า

4.5 ปัญหา และข้อเสนอในการส่งเสริมการผลิต

เกียรติศักดิ์ เทพผดุงพร (2562) ศึกษาพบว่า สภาพปัญหาที่เกิดต่อเกษตรกรผู้ปลูกมะพร้าวในภาพรวมจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ราคาผลผลิตตกต่ำ ภัยแล้ง และศัตรูพืช ส่วนการปรับตัวของเกษตรกรผู้ปลูกมะพร้าว ได้แก่ การปรับตัวด้านสังคม การผลิตการเกษตร และเศรษฐกิจ

อาสิวรรณ เวชกิจ (2555) ศึกษาวิจัยเรื่อง การผลิตมะพร้าวของเกษตรกรในจังหวัดสมุทรสงคราม พบว่า ปัญหาในการผลิตมะพร้าวผลแก่ ได้แก่ สวนมะพร้าวขาดการปฏิบัติดูแล เนื่องจากเกษตรกรมีอายุมาก ค่าจ้างในการลอกเลน และการปฏิบัติดูแลในสวนสูง ปัญหากระรอกเข้าทำลายผลผลิต ทำให้ปริมาณผลผลิตตกต่ำ ปัญหาแมลงตำหนาม ตัวงเรต และตัวงวงเข้าทำลาย เกษตรกรขาดความรู้ด้านการป้องกันกำจัดแมลงอย่างถูกวิธี ปัญหาด้านการตลาดประสบปัญหาราคาผลผลิตตกต่ำ ขาดช่องทางการจำหน่ายผลผลิต

มันทนา ไทยละออง (2556) ศึกษาวิจัยเรื่อง การผลิตและการตลาดมะพร้าวของเกษตรกรในจังหวัดชุมพร พบว่า ปัญหาด้านความรู้ในการผลิตมะพร้าว ซึ่งมีผลต่อผลผลิตมะพร้าวของเกษตรกรในระดับมาก ได้แก่ โรคและแมลงศัตรูศัตรูมะพร้าว และการแปรรูปผลผลิตมะพร้าว ในระดับปานกลาง ได้แก่ การคัดเลือกพันธุ์มะพร้าวเพื่อการขยายพันธุ์ ชนิดของปุ๋ยที่เหมาะสม การเตรียมพื้นที่ในการปลูก วิธีการใส่ปุ๋ยเคมีให้มีประสิทธิภาพ การตัดขนาดมะพร้าว และการเก็บเกี่ยวมะพร้าวที่เหมาะสม ปัญหาการผลิตมะพร้าวซึ่งมีผลต่อผลผลิตมะพร้าวของเกษตรกรอยู่ในระดับมากได้แก่ ปุ๋ยเคมีมีราคาสูงระดับปานกลางได้แก่ ศัตรูศัตรูพืชและแมลงศัตรูพืชระบาด สภาพพื้นที่ปลูกไม่เหมาะสม การขาดแคลนเงินทุน ปริมาณน้ำไม่เพียงพอ ประสบภัยธรรมชาติ และในระดับน้อยได้แก่ การขาดแคลนแรงงานเพื่อการผลิต ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ ผลผลิตไม่มีคุณภาพ การป้องกันกำจัดวัชพืชและโรคพืช ปัญหาการเก็บเกี่ยวผลผลิตซึ่งมีผลต่อผลผลิตมะพร้าวของเกษตรกรในระดับปานกลาง ได้แก่ ความสูงของต้นมะพร้าว การขาดแคลนแรงงานในการเก็บเกี่ยว และการเก็บเกี่ยวไม่ได้คุณภาพ ปัญหาการตลาดซึ่งมีผลต่อผลผลิตมะพร้าวของเกษตรกรในระดับมากได้แก่ ราคาผลผลิตมะพร้าวตกต่ำ ราคาเปลี่ยนแปลงไม่แน่นอน และในระดับปานกลางได้แก่ ข่าวสารด้านการตลาดมีน้อย ผลผลิตล้นตลาด การตัดขนาดผลมะพร้าว พ่อค้าคนกลางกดราคา และแหล่งรับซื้อไม่เพียงพอ

สรุปได้ว่า การศึกษาวิจัยเรื่องนี้เป็นการศึกษาเพื่อมุ่งเน้นการสภาพการผลิตมะพร้าว และการวิเคราะห์หาความต้องการการส่งเสริมการผลิตมะพร้าวคุณภาพของเกษตรกร โดยมีตัวแปรที่เกี่ยวข้อง

ได้แก่ สภาพทางสังคมและสภาพทางเศรษฐกิจของเกษตรกร ความรู้เกี่ยวกับการผลิตมะพร้าวคุณภาพ สภาพการผลิตและการตลาดมะพร้าวคุณภาพ ความต้องการการส่งเสริมการผลิตมะพร้าวคุณภาพ และ ปัญหาและข้อเสนอแนะทางการส่งเสริมการผลิตมะพร้าวคุณภาพคุณภาพของเกษตรกรในตำบลคลองวาฬ อำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง สภาพการผลิตและความต้องการการส่งเสริมการผลิตมะพร้าวของเกษตรกรตำบลคลองวาฬ อำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ การศึกษาครั้งนี้ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงสำรวจ โดยใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเกษตรกร โดยดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ เกษตรกรในตำบลคลองวาฬ อำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ที่ขึ้นทะเบียนผู้ปลูกมะพร้าวกับกรมส่งเสริมการเกษตร ปี 2564 จำนวน 705 ครัวเรือน (กรมส่งเสริมการเกษตร 2564)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

1.2.1 การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง คำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Taro Yamane (1973) อ้างถึงใน เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ (2561, น. 49) ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

โดย n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = จำนวนประชากรทั้งหมด

e = ความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้

การศึกษาในครั้งนี้ผู้วิจัยยอมให้มีความคลาดเคลื่อนได้ร้อยละ 7 จะได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

$$n = \frac{705}{1+705 (0.07)^2}$$

$$= 158$$

ดังนั้น ขนาดตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้คือ เกษตรกรจำนวน 158 ราย

1.2.2 การสุ่มตัวอย่าง สุ่มตัวอย่างจากประชากรทั้งหมดจำนวน 158 ราย โดยการสุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มแบบง่าย (simple random sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ประเภทของเครื่องมือการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อนำมาวิเคราะห์ผลการวิจัยเรื่องนี้ ใช้แบบสัมภาษณ์ โดยกำหนดประเด็นต่าง ๆ ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ซึ่งคำถามประกอบด้วย 2 ลักษณะ ได้แก่ คำถามที่กำหนดคำตอบไว้ให้เลือกตอบหรือคำถามแบบปลายปิด และคำถามที่เปิดโอกาสให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นหรือให้ข้อมูลอย่างเต็มที่หรือคำถามปลายเปิด แบ่งออกเป็น 5 ตอน ตามวัตถุประสงค์ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร

ตอนที่ 2 สภาพการผลิตและการตลาดมะพร้าวของเกษตรกร

ตอนที่ 3 ความรู้เกี่ยวกับการผลิตมะพร้าวคุณภาพของเกษตรกร

ตอนที่ 4 ความต้องการการส่งเสริมการผลิตมะพร้าวคุณภาพของเกษตรกร

ตอนที่ 5 ปัญหาและข้อเสนอแนะทางการส่งเสริมการผลิตมะพร้าวคุณภาพแก่เกษตรกร

สำหรับคำตอบของแต่ละข้อคำถามในตอนที่ 4 และ 5 ได้กำหนดตัวเลือก 5 ตัวเลือก ได้แก่

1 หมายถึง ระดับน้อยที่สุด

2 หมายถึง ระดับน้อย

3 หมายถึง ระดับปานกลาง

4 หมายถึง ระดับมาก

5 หมายถึง ระดับมากที่สุด

2.2 การตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เมื่อสร้างแบบสัมภาษณ์เสร็จแล้ว ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบ แก้ไข และปรับปรุงแบบสัมภาษณ์ เพื่อให้เครื่องมือการวิจัยมีความถูกต้องและสมบูรณ์ก่อนนำไปใช้จริง ดังนี้

2.2.1 การตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา (content validity) เพื่อให้การวิจัยมีความถูกต้องสมบูรณ์ ผู้วิจัยได้นำแบบสัมภาษณ์ไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณาตรวจสอบความถูกต้อง และให้คำแนะนำแก้ไข เพื่อให้แบบสัมภาษณ์มีความถูกต้องและสมบูรณ์

2.2.2 การตรวจสอบความเที่ยง (reliability) โดยการนำแบบสัมภาษณ์ทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะใกล้เคียงซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 30 ราย จากนั้นจึงนำผลที่ได้ไปทดสอบหาค่าความเชื่อมั่น (reliability consistency) ตามวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (coefficient of alpha) โดยวิธีการของ Cronbach) โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสัมภาษณ์ ดังนี้

ตารางที่ 3.1 ผลการตรวจสอบความเที่ยง

หมวดข้อความ	ค่าความเที่ยง
ความต้องการการส่งเสริมด้านความรู้การผลิตมะพร้าวแบบครบวงจร	0.897
ความต้องการวิธีการส่งเสริมการผลิตมะพร้าวแบบครบวงจร	0.872
ปัญหาในการส่งเสริมการผลิตมะพร้าวคุณภาพของเกษตรกร	0.938
ข้อเสนอแนวทางการส่งเสริมการผลิตมะพร้าวคุณภาพของเกษตรกร	0.803
ภาพรวม	0.954

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เกษตรกรในตำบลคลองวาฬ อำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ด้วยตนเอง โดยมีขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

3.1 การเตรียมการเก็บข้อมูล

ผู้วิจัยมีการเตรียมการก่อนออกภาคสนามเพื่อเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างการวิจัยในเรื่องต่อไปนี้

3.1.1 การกำหนดเวลาและสถานที่เก็บข้อมูล ผู้วิจัยมีการกำหนดวัน เวลาสถานที่ไปเก็บข้อมูล รวมทั้งมีการนัดหมายล่วงหน้ากับผู้ให้ข้อมูล

3.1.2 การจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ที่ต้องใช้เพื่อการเก็บข้อมูลและการเดินทาง เช่น แบบสัมภาษณ์ ปากกา ยางลบและยานพาหนะ

3.2 การดำเนินการเก็บข้อมูล

โดยมีขั้นตอนในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

3.2.1 การแนะนำตัวผู้เก็บข้อมูล ผู้วิจัยแนะนำตัวว่าเป็นใคร ทำอะไร ที่ไหน และมาทำอะไร ให้ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์รู้จักก่อนที่จะทำการสัมภาษณ์ เพื่อเป็นการสร้างความไว้วางใจและเป็นกันเองกับผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

3.2.2 การชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย การชี้แจงเกี่ยวกับการตอบแบบสัมภาษณ์ และความสำคัญของข้อมูลงานวิจัย เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นจริงและครบถ้วน

3.2.3 การดำเนินการสัมภาษณ์ โดยสัมภาษณ์เป็นรายบุคคล

3.2.4 การกล่าวขอบคุณ ผู้วิจัยกล่าวขอบคุณเกษตรกรผู้ให้ข้อมูลและผู้เกี่ยวข้องที่ให้ความร่วมมือและสนับสนุนการเก็บข้อมูล

3.3 การดำเนินการหลังสิ้นสุดของการเก็บข้อมูล

ผู้วิจัยทบทวนความถูกต้องและความสมบูรณ์ของข้อมูลเมื่อสิ้นสุดของการสัมภาษณ์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาตรวจสอบความถูกต้อง จัดหมวดหมู่ และลงรหัส สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) ค่าต่ำสุด (minimum value) ค่าสูงสุด (maximum value) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation: SD) และการวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และอุปสรรค

การแปลความหมายข้อมูลคำตอบของตอนที่ 4 และ 5 การแบ่งช่วงเฉลี่ยของคะแนน มีหลักการกำหนดดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ขนาดชั้นคะแนน} &= \frac{\text{สูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= \frac{5 - 1}{5} = 0.8 \end{aligned}$$

โดยจัดช่วงคะแนนเฉลี่ยแบ่งออกเป็นช่วงดังนี้

ช่วงคะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.80 หมายถึง ระดับน้อยที่สุด

ช่วงคะแนนเฉลี่ย 1.81 – 2.60 หมายถึง ระดับน้อย

ช่วงคะแนนเฉลี่ย 2.61 – 3.40 หมายถึง ระดับปานกลาง

ช่วงคะแนนเฉลี่ย 3.41 – 4.20 หมายถึง ระดับมาก

ช่วงคะแนนเฉลี่ย 4.21 – 5.00 หมายถึง ระดับมากที่สุด

บทที่ 4

ผลการศึกษา

การศึกษาวิจัยเรื่อง สภาพการผลิตและความต้องการการส่งเสริมการผลิตมะพร้าวของเกษตรกรตำบลคลองวาฬ อำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ แบ่งการนำเสนอเป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร

ตอนที่ 2 สภาพการผลิตและการตลาดมะพร้าวของเกษตรกร

ตอนที่ 3 ความรู้เกี่ยวกับการผลิตมะพร้าวคุณภาพของเกษตรกร

ตอนที่ 4 ความต้องการการส่งเสริมการผลิตมะพร้าวคุณภาพของเกษตรกร

ตอนที่ 5 ปัญหาของเกษตรกรและข้อเสนอแนะทางการส่งเสริมการผลิตมะพร้าวแบบครบวงจร

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร

1.1 ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคลของเกษตรกร ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครัวเรือน ประสบการณ์ในการปลูกมะพร้าว ผลการวิเคราะห์แสดงไว้ในตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคลของเกษตรกร

n = 158

ประเด็น	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	75	47.5
หญิง	83	52.5
อายุ (ปี)		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 40	53	33.6
41 – 50	61	38.6
51 – 60	38	24.0
61 หรือมากกว่า	6	3.8
ค่าต่ำสุด = 30 ค่าสูงสุด = 65 ค่าเฉลี่ย = 46.1 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 8.4		
ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	4	2.5
มัธยมศึกษาตอนต้น	65	40.5
มัธยมศึกษาตอนปลาย ปวช.	56	35.4
อนุปริญญา ปวส.	2	1.3
ปริญญาตรี	31	19.6
สูงกว่าปริญญาตรี	1	0.7

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

n = 158

ประเด็น	จำนวน (คน)	ร้อยละ
จำนวนสมาชิกในครัวเรือน (คน)		
1	14	8.8
2	42	26.5
3	67	42.4
4	24	15.4
5 หรือมากกว่า	11	6.9
ค่าต่ำสุด = 1 ค่าสูงสุด = 7 ค่าเฉลี่ย = 3.1 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 1.2		
ประสบการณ์ในการปลูกมะพร้าว (ปี)		
1- 5	44	22.7
6 – 10	56	28.9
11 – 15	62	32.1
16 – 20	22	11.3
20 หรือมากกว่า	10	5.2
ค่าต่ำสุด = 1 ค่าสูงสุด = 50 ค่าเฉลี่ย = 13.8 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 10.6		

จากตารางที่ 4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

เพศ พบว่า เกษตรกรร้อยละ 52.5 เป็นเพศหญิง ร้อยละ 47.5 เป็นเพศชาย

อายุ พบว่า เกษตรกรร้อยละ 38.6 มีอายุระหว่าง 41 – 50 ปี รองลงมาคือ ร้อยละ 33.6 มีอายุน้อยกว่าหรือเท่ากับ 40 ปี ร้อยละ 24.0 อายุระหว่าง 51 – 60 ปี และร้อยละ 3.8 อายุระหว่าง 61 – 70 ปี ตามลำดับ โดยมีอายุเฉลี่ย 46.13 ปี

ระดับการศึกษา พบว่า เกษตรกรร้อยละ 40.5 จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น รองลงมาคือ ร้อยละ 35.4 จบมัธยมศึกษาตอนปลายหรือปวช. ร้อยละ 19.6 จบปริญญาตรี ร้อยละ 2.5 จบการศึกษาระดับปริญญาโท ร้อยละ 7.2 และร้อยละ 0.7 จบสูงกว่าปริญญาตรี ตามลำดับ

จำนวนสมาชิกในครัวเรือน พบว่า เกษตรกรร้อยละ 42.4 มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 3 คน รองลงมาคือ ร้อยละ 26.5 มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 2 คน ร้อยละ 15.4 มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 4 คน ร้อยละ 8.8 มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 1 คน และร้อยละ 6.9 มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนมากกว่า 5 คน ตามลำดับ จำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 3.14 คน

1.2 สภาพทางสังคมของเกษตรกร ได้แก่ อาชีพหลัก อาชีพรอง และการเป็นสมาชิกกลุ่ม/สถาบันทางการเกษตร ผลการวิเคราะห์แสดงในตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 สภาพทางสังคมของเกษตรกร

			n = 158
	ประเด็น	จำนวน (คน)	ร้อยละ
อาชีพหลัก			
	การทำสวน	158	100.0
อาชีพรอง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)			
	การทำงาน	56	25.9
	การทำไร่	41	19.0
	การเลี้ยงสัตว์	12	5.6
	การประมง	6	2.8
	การรับจ้างทั่วไป	101	46.7

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

n = 158

ประเด็น	จำนวน (คน)	ร้อยละ
การเป็นสมาชิกกลุ่ม/สถาบันทางการเกษตร		
กลุ่มเกษตรกร	121	24.1
สหกรณ์การเกษตร	140	27.8
กลุ่มลูกค้า ธกส.	139	27.6
กลุ่มแปลงใหญ่	26	5.2
วิสาหกิจชุมชน	77	15.3

จากตารางที่ 4.2 ผลการศึกษาข้อมูลดังนี้

อาชีพหลัก พบว่า เกษตรกรทั้งหมดมีอาชีพหลักคือการทำสวน

อาชีพรอง พบว่า เกษตรกรร้อยละ 46.7 มีอาชีพรองคือการรับจ้างทั่วไป รองลงมาคือ ร้อยละ 25.9 มีอาชีพรองคือการทำนา ร้อยละ 19.0 มีอาชีพรองคือการทำไร่ ร้อยละ 5.6 มีอาชีพรองคือการเลี้ยงสัตว์ และร้อยละ 2.8 มีอาชีพรองคือการประมง ตามลำดับ

การเป็นสมาชิกกลุ่ม/สถาบันทางการเกษตร พบว่า เกษตรกรร้อยละ 27.8 เป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตร รองลงมาคือ ร้อยละ 27.6 เป็นกลุ่มลูกค้า ธกส. ร้อยละ 24.1 เป็นกลุ่มเกษตรกร ร้อยละ 15.3 เป็นวิสาหกิจชุมชน และร้อยละ 5.2 เป็นกลุ่มแปลงใหญ่ ตามลำดับ

1.3 สภาพทางเศรษฐกิจของเกษตรกร ได้แก่ ขนาดพื้นที่ทำการเกษตร การถือครองที่ดิน จำนวนแรงงานเกษตรในและนอกครัวเรือน รายได้ของครัวเรือนในและนอกภาคการเกษตร หนี้สิน และแหล่งเงินทุนภาคการเกษตร

ตารางที่ 4.3 สภาพทางเศรษฐกิจของเกษตรกร

n = 158

ประเด็น	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ขนาดพื้นที่ทำการเกษตร (ไร่)		
1 - 10	58	36.7
11 - 20	45	28.5
21 - 30	24	15.2
31 - 40	19	12.0
41 หรือมากกว่า	12	7.6
ค่าต่ำสุด = 2 ค่าสูงสุด = 62 ค่าเฉลี่ย = 27.9 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 16.6		
การถือครองที่ดิน		
เป็นของตนเอง	100	63.3
ค่าต่ำสุด = 2 ค่าสูงสุด = 25 ค่าเฉลี่ย = 8.9 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 5.3		
เช่าผู้อื่น	58	36.7
ค่าต่ำสุด = 2 ค่าสูงสุด = 18 ค่าเฉลี่ย = 6.1 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 5.3		
จำนวนแรงงานเกษตรในครัวเรือน (คน)		
1	50	31.6
2	85	53.8
3	23	14.6
ค่าต่ำสุด = 1 ค่าสูงสุด = 3 ค่าเฉลี่ย = 1.9 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 1.8		

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

n = 158

ประเด็น	จำนวน (คน)	ร้อยละ
จำนวนแรงงานเกษตรนอกครัวเรือน (คน)		
2	55	34.8
3	52	32.9
4	33	20.9
5 หรือมากกว่า	18	11.4
ค่าต่ำสุด = 2 ค่าสูงสุด = 10 ค่าเฉลี่ย = 3.5 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 2.4		
รายได้เฉลี่ยต่อปีจากภาคการเกษตร (บาท)		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 40,000	14	8.9
40,001 – 60,000	28	17.7
60,001 – 80,000	56	35.4
80,001 – 100,000	40	25.3
100,001 หรือมากกว่า	20	12.7
ค่าต่ำสุด = 20,000 ค่าสูงสุด = 900,000		
ค่าเฉลี่ย = 69,814.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 45,656.8		

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

n = 158

ประเด็น	จำนวน (คน)	ร้อยละ
รายได้เฉลี่ยต่อปีจากนอกภาคการเกษตร (บาท)		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 20,000	115	72.8
20,001 – 40,000	29	18.4
40,001 หรือมากกว่า	14	8.9
ค่าต่ำสุด = 6,000 ค่าสูงสุด = 56,000		
ค่าเฉลี่ย = 17,754 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 15,823.6		
เงินทุนเพื่อทำการเกษตร		
การใช้ทุนตนเอง	158	100.0
มีการกู้เงิน	158	100.0
แหล่งเงินทุน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
ญาติพี่น้อง	65	41.1
กองทุนหมู่บ้าน	93	58.9
สหกรณ์การเกษตร	158	100.0
ธกส.	85	53.8

จากตารางที่ 4.3 ผลการศึกษาเป็นดังนี้

ขนาดพื้นที่ทำการเกษตร พบว่า เกษตรกรร้อยละ 36.7 มีขนาดพื้นที่ 1 - 10 ไร่ ร้อยละ 28.5 มีขนาดพื้นที่ 11 - 20 ไร่ ร้อยละ 15.2 มีขนาดพื้นที่ 21 - 30 ไร่ ร้อยละ 12.0 มีขนาดพื้นที่ 31 - 40 ไร่ และ ร้อยละ 7.6 มีขนาดพื้นที่ 41 ไร่หรือมากกว่า เกษตรกรมีพื้นที่ทำการเกษตรเฉลี่ย เท่ากับ 27.9ไร่

การถือครองที่ดิน พบว่า เกษตรกรร้อยละ 63.3 มีพื้นที่เกษตรเป็นของตนเอง ค่าเฉลี่ย 8.9 ไร่ และร้อยละ 36.7 มีพื้นที่เกษตรโดยเช่าผู้อื่น เฉลี่ย 6.1 ไร่

จำนวนแรงงานเกษตรในครัวเรือน พบว่า เกษตรกรร้อยละ 53.8 มีจำนวนแรงงาน 2 คน รองลงมาคือ ร้อยละ 31.6 มีจำนวนแรงงาน 1 คน และร้อยละ 14.6 มีจำนวนแรงงาน 3 คน ตามลำดับ โดยมีจำนวนแรงงานเฉลี่ย 1.98 คน

จำนวนแรงงานเกษตรนอกครัวเรือน พบว่า เกษตรกรร้อยละ 34.8 มีจำนวนแรงงาน 2 คน รองลงมาคือร้อยละ 32.9 มีจำนวนแรงงาน 3 คน ร้อยละ 20.9 มีจำนวนแรงงาน 4 คน และร้อยละ 11.4 มีจำนวนแรงงาน 5 คนหรือมากกว่า ตามลำดับ จำนวนแรงงานเฉลี่ย 3.57 คน

รายได้เฉลี่ยต่อปีจากภาคการเกษตร พบว่า เกษตรกรร้อยละ 35.4 มีรายได้จากภาคการเกษตรต่อปี 60,001 – 80,000 บาท รองลงมาคือร้อยละ 25.3 มีรายได้ 80,001 – 100,000 บาท ร้อยละ 17.7 มีรายได้ 40,001 – 60,000 บาท ร้อยละ 12.7 มีรายได้ 100,001 บาทหรือมากกว่า และ ร้อยละ 8.9 มีรายได้น้อยกว่าหรือเท่ากับ 40,000 บาท ตามลำดับ โดยรายได้เฉลี่ย 69,814.32 บาท

รายได้เฉลี่ยต่อปีจากนอกภาคการเกษตร พบว่า เกษตรกรร้อยละ 72.8 มีรายได้น้อยกว่าหรือเท่ากับ 20,000 บาท รองลงมาคือร้อยละ 18.4 มีรายได้ 20,001 – 40,000 บาท ร้อยละ 8.9 มีรายได้ 40,001 บาทหรือมากกว่า ตามลำดับ โดยมีรายได้เฉลี่ย 17,754 บาท

เงินทุนเพื่อทำการเกษตร เกษตรกรทั้งหมดใช้เงินส่วนตัวและมีการกู้เงิน โดยบางรายกู้มาจากหลายแหล่ง พบว่า เกษตรกรทั้งหมดที่เงินจากสหกรณ์การเกษตร รองลงมาคือ ร้อยละ 58.9 กู้จากกองทุนหมู่บ้าน ร้อยละ 53.8 กู้จากธกส. และร้อยละ 41.1 กู้จากญาติพี่น้อง ตามลำดับ

ตอนที่ 2 สภาพการผลิตและการตลาดมะพร้าวของเกษตรกร

สภาพการผลิตและการตลาดมะพร้าวของเกษตรกรในตำบลคลองวาฬ อำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยมีผลการวิเคราะห์ข้อมูลแสดงไว้ในตารางที่ 4.4-4.7 ดังต่อไปนี้

2.1 สภาพพื้นที่การผลิตมะพร้าว ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแสดงในตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4 สภาพพื้นที่การผลิตมะพร้าวของเกษตรกร

n = 158

ประเด็น	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ลักษณะพื้นที่ปลูกมะพร้าว		
ที่ราบ	158	100.0
สภาพดินในพื้นที่ปลูกมะพร้าว (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
ดินทราย	105	53.9
ดินร่วนปนทราย	86	44.1
สภาพน้ำในพื้นที่ปลูกมะพร้าว		
น้ำจืด	158	100.0

จากตารางที่ 4.4 แสดงให้เห็นถึงสภาพพื้นที่การผลิตมะพร้าวของเกษตรกร ดังนี้

ลักษณะพื้นที่ปลูกมะพร้าว พบว่า เกษตรกรทั้งหมดมีลักษณะพื้นที่ปลูกมะพร้าวเป็นที่ราบ

สภาพดินในพื้นที่ปลูกมะพร้าว พบว่าเกษตรกรร้อยละ 53.9 มีสภาพดินในพื้นที่ปลูกมะพร้าวเป็นดินทราย และร้อยละ 44.1 มีสภาพดินในพื้นที่ปลูกมะพร้าวเป็นดินร่วนปนทราย

สภาพน้ำในพื้นที่ปลูกมะพร้าว พบว่า เกษตรกรทั้งหมดมีสภาพน้ำในพื้นที่ปลูกมะพร้าวเป็นน้ำจืด

2.2 การปลูกและดูแลรักษามะพร้าว ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแสดงในตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.5 การปลูกและดูแลรักษามะพร้าวของเกษตรกร

n = 158

ประเด็น	จำนวน (คน)	ร้อยละ
พันธุ์มะพร้าวที่ใช้ปลูก		
พันธุ์พื้นเมือง	158	100.0
แหล่งที่มาของต้นพันธุ์		
เพาะพันธุ์เอง	158	100.0
การวางแผนปลูกมะพร้าว (ระยะต้น×ระยะแถว)		
แบบสี่เหลี่ยมจัตุรัสระยะ 9.0×9.0 เมตร หรือ 20 ต้น/ไร่	158	100.0
การให้น้ำมะพร้าว		
ไม่ให้น้ำ	101	63.9
ให้น้ำ 2 ครั้ง/ปี	57	36.1
การใส่ปุ๋ย		
ไม่ใส่ปุ๋ย	98	62.0
ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 15 - 15 -15 อัตราที่ใช้ 40 กก./ไร่		
จำนวน 1 ครั้ง/ปี	31	19.6
ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 13 - 13 - 21 อัตราที่ใช้ 40 กก./ไร่		
จำนวน 1 ครั้ง/ปี	3	1.8
ใส่ปุ๋ยอินทรีย์ อัตราที่ใช้ 400 - 500 กก./ไร่		
จำนวน 2 ครั้ง/ปี	26	16.4

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

n = 158

ประเด็น	จำนวน (คน)	ร้อยละ
การกำจัดวัชพืชในสวนมะพร้าว (ตอบมากกว่า 1 ข้อ)		
การใช้เครื่องตัดหญ้า	158	83.1
การปลูกพืชคลุมดิน	32	16.9
การปลูกมะพร้าวทดแทนต้นที่เสื่อมโทรม		
การปลูกแซมระหว่างต้นเดิม	158	100

จากตารางที่ 4.5 แสดงให้เห็นถึงการปลูกและดูแลรักษามะพร้าวของเกษตรกรในตำบลคลองวาฬ อำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ดังนี้

พันธุ์มะพร้าวที่ใช้ปลูก พบว่า เกษตรกรทั้งหมดมีพันธุ์มะพร้าวที่ใช้ปลูกเป็นพันธุ์พื้นเมือง

แหล่งที่มาของต้นพันธุ์ พบว่า เกษตรกรทั้งหมดมีการเพาะพันธุ์ต้นมะพร้าวด้วยตนเอง

การวางแผนปลูกมะพร้าว (ระยะต้น x ระยะแถว) พบว่า เกษตรกรทั้งหมดมีการวางแผนปลูกมะพร้าว แบบสี่เหลี่ยมจัตุรัสระยะ 9.0 x 9.0 เมตร หรือ 20 ต้น/ไร่

การให้น้ำมะพร้าว พบว่า เกษตรกรร้อยละ 63.9 ไม่ให้น้ำมะพร้าว และร้อยละ 36.1 มีการให้น้ำมะพร้าว 2 ครั้ง/ปี

การใส่ปุ๋ย พบว่า เกษตรกรร้อยละ 62.0 ไม่ใส่ปุ๋ย รองลงมาคือร้อยละ 31.0 ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 15 - 15 - 15 อัตราที่ใช้ 40 กก./ไร่ จำนวน 1 ครั้ง/ปี ร้อยละ 16.4 ใส่ปุ๋ยอินทรีย์อัตราที่ใช้ 400 - 500 กก./ไร่ จำนวน 2 ครั้ง/ปี และร้อยละ 1.8 ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 13 - 13 - 21 อัตราที่ใช้ 40 กก./ไร่ จำนวน 1 ครั้ง/ปี ตามลำดับ

การกำจัดวัชพืชในสวนมะพร้าว พบว่า เกษตรกรร้อยละ 83.1 มีการกำจัดวัชพืชในสวนมะพร้าวด้วยเครื่องตัดหญ้า และร้อยละ 16.9 มีการกำจัดวัชพืชในสวนมะพร้าวด้วยการปลูกพืชคลุมดิน

การปลูกมะพร้าวทดแทนต้นที่เสื่อมโทรม พบว่า เกษตรกรทั้งหมด มีปลูกแซมระหว่างต้นเดิม

2.3 การเก็บเกี่ยวผลผลิตมะพร้าว ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแสดงในตารางที่ 4.6

ตารางที่ 4.6 การเก็บเกี่ยวผลผลิตมะพร้าวของเกษตรกร

n = 158

ประเด็น	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ความถี่ในการเก็บเกี่ยวผลมะพร้าว		
ทุก 45 วัน	133	84.1
ทุก 60 วัน	25	15.8
วิธีในการเก็บเกี่ยวผลมะพร้าว		
เก็บเอง	18	11.5
จ้างแรงงาน	46	29.1
ผู้รับซื้อเก็บเอง	94	59.4
ปริมาณผลผลิตมะพร้าวที่เก็บได้ทั้งปี (เฉลี่ยผล/ไร่)		
400 - 450	37	23.5
450 - 500	112	70.8
มากกว่า 500	9	5.7

จากตารางที่ 4.6 แสดงให้เห็นถึงการเก็บเกี่ยวผลผลิตมะพร้าวของเกษตรกรในตำบลคลองวาฬ อำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ดังนี้

ความถี่ในการเก็บเกี่ยวผลมะพร้าว พบว่า เกษตรกรร้อยละ 84.1 มีการความถี่ในการเก็บเกี่ยวผลมะพร้าวทุก 45 วัน และร้อยละ 15.8 มีความถี่ในการเก็บเกี่ยวผลมะพร้าวทุก 60 วัน

วิธีในการเก็บเกี่ยวผลมะพร้าว พบว่า เกษตรกรร้อยละ 59.4 มีผู้รับซื้อเก็บเกี่ยวผลมะพร้าว รองลงมาคือ ร้อยละ 29.1 มีการจ้างแรงงานเก็บเกี่ยวผลมะพร้าว และร้อยละ 11.5 เกษตรกรเป็นผู้เก็บเกี่ยวผลมะพร้าว

ปริมาณผลผลิตมะพร้าวที่เก็บได้ทั้งปี พบว่า เกษตรกรร้อยละ 70.8 มีปริมาณผลผลิตมะพร้าวที่เก็บได้ทั้งปี เฉลี่ย 450 – 500 ผล/ไร่ รองลงมาคือ ร้อยละ 23.5 มีปริมาณผลผลิตมะพร้าวที่เก็บได้ทั้งปี เฉลี่ย 400 - 450 ผล/ไร่ และร้อยละ 5.7 มีปริมาณผลผลิตมะพร้าวที่เก็บได้ทั้งปี เฉลี่ยมากกว่า 500 ผล/ไร่

2.4 การจำหน่ายและการแปรรูปผลผลิตมะพร้าว ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแสดงในตารางที่ 4.7

ตารางที่ 4.7 การจำหน่ายและการแปรรูปผลผลิตมะพร้าวของเกษตรกร

n = 158		
ประเด็น	จำนวน (คน)	ร้อยละ
การจำหน่ายผลมะพร้าว		
จำหน่ายเอง ราคาเฉลี่ย 7 – 10 บาท/ผล	32	20.3
พ่อค้ามารับซื้อที่สวน ราคาเฉลี่ย 7 – 10 บาท/ผล	126	79.7
แหล่งข้อมูลราคามะพร้าว		
พ่อค้าท้องถิ่น	158	100
การตัดขนาดผลมะพร้าวก่อนจำหน่าย		
ไม่ตัดขนาดผล	19	12.0
ตัดขนาดผล โดยผู้รับซื้อตัวเอง	139	88.0

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

n = 158

ประเด็น	จำนวน (คน)	ร้อยละ
การแปรรูป		
ไม่มีการแปรรูป	101	63.9
การทำมะพร้าวขาว (มะพร้าวกะเทาะเปลือก)	24	15.1
การทำน้ำมันมะพร้าวสกัดเย็น	33	21.0

จากตารางที่ 4.7 แสดงให้เห็นถึงการจำหน่ายและการแปรรูปผลผลิตมะพร้าวของเกษตรกรในตำบลคลองวาฬ อำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ดังนี้

การจำหน่ายผลมะพร้าว พบว่า เกษตรกรร้อยละ 79.7 มีพ่อค้ามารับซื้อที่สวน ราคาเฉลี่ย 7 – 10 บาท/ผล และร้อยละ 20.3 จำหน่ายเอง ราคาเฉลี่ย 7 – 10 บาท/ผล

แหล่งข้อมูลราคามะพร้าว พบว่า เกษตรกรทั้งหมดมีแหล่งข้อมูลราคามะพร้าวจากพ่อค้าท้องถิ่น

การคัดขนาดผลมะพร้าวก่อนจำหน่าย พบว่า เกษตรกรร้อยละ 88.0 มีการคัดขนาด โดยผู้รับซื้อคัดเอง และร้อยละ 12.0 ไม่คัดขนาดผล

การแปรรูป พบว่า เกษตรกรร้อยละ 63.9 ไม่มีการแปรรูป รองลงมาคือ ร้อยละ 21.0 มีการทำน้ำมันมะพร้าวสกัดเย็น และร้อยละ 15.1 มีการทำมะพร้าวขาว (มะพร้าวกะเทาะเปลือก)

ตอนที่ 3 ความรู้เกี่ยวกับการผลิตมะพร้าวคุณภาพของเกษตรกร

ความรู้เกี่ยวกับการผลิตมะพร้าวคุณภาพของเกษตรกรในตำบลคลองวาฬ อำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยมีผลการศึกษาข้อมูลแสดงไว้ในตารางที่ 4.8 ดังนี้

ตารางที่ 4.8 ความรู้เกี่ยวกับการผลิตมะพร้าวคุณภาพของเกษตรกร

n = 158

ประเด็น	เฉลี่ย	จำนวนผู้ตอบถูก (คน)	ร้อยละ
1. พื้นที่ปลูกมะพร้าวควรมีแสงแดด 7 ชั่วโมง/วัน	ถูก	158	100.0
2. พื้นที่ปลูกมะพร้าวต้องไม่มีชั้นดินดาน หากมีต้องลึกจากผิวดินมากกว่า 1 เมตร	ถูก	158	100.0
3. การปลูกมะพร้าวต้องรองกันหลุมด้วย กาบมะพร้าว 2 ชั้น แล้วเอาดินชั้นบนใส่ลงไปประมาณครึ่งหลุม	ถูก	158	100.0
4. การปลูกมะพร้าวต้องใส่ปุ๋ยคอก หรือรื้อคพอสเฟต 1 กิโลกรัม รองกันหลุม	ผิด	158	100.0
5. การดูแลมะพร้าวในฤดูแล้ง ควรตัดทางใบแก่ 10 - 12 ทางใบ เพื่อรักษาความชื้น	ถูก	158	100.0
6. การเก็บเกี่ยวมะพร้าวต้องให้ปลายหางหนูมีความแห้ง 40%	ผิด	158	100.0
7. การเก็บเกี่ยวมะพร้าวต้องให้สีผลบริเวณรอยต่อกลีบเลี้ยงที่ติดอยู่กับตัวผลจะเห็นเป็นวงสีขาว	ถูก	158	100.0
8. พื้นที่ปลูกมะพร้าวควรมีอุณหภูมิที่เหมาะสม 30 องศาเซลเซียส	ผิด	123	77.8

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

n = 158

ประเด็น	เฉลี่ย	จำนวนผู้ตอบถูก (คน)	ร้อยละ
9. การดูแลมะพร้าวต้องใส่ปุ๋ยเคมี เมื่อมะพร้าวอายุ 6 เดือนหลังปลูก หรือเมื่อใบยอดคลี	ถูก	84	53.2
10. การดูแลมะพร้าวต้องใส่ปุ๋ยเคมีรอบต้น ห่างจากโคน 1 เมตร	ผิด	74	46.8
11. พื้นที่ปลูกมะพร้าวควรมีปริมาณน้ำฝนมากกว่า 2,000 มิลลิเมตร/ปี และกระจายสม่ำเสมอ	ผิด	54	34.2
12. การปลูกมะพร้าวต้องเป็นที่ดอน และดินมีความอุดมสมบูรณ์สูง	ผิด	48	30.0
13. การดูแลมะพร้าวที่ตกผลแล้วควรให้น้ำอย่างน้อย 1,000 ลิตร/ต้น/สัปดาห์	ผิด	44	27.8
14. การดูแลมะพร้าวที่ยังไม่ให้ผลผลิตควรให้น้ำอย่างน้อย 80 ลิตร/ต้น/สัปดาห์	ถูก	36	22.7

จากตารางที่ 4.8 แสดงให้เห็นถึงความรู้เกี่ยวกับการผลิตมะพร้าวคุณภาพของเกษตรกร ดังนี้

3.1 เกษตรกรทั้งหมดมีความรู้อย่างถูกต้องในการผลิตมะพร้าวคุณภาพ ประเด็นต่อไปนี้เป็น

1) พื้นที่ปลูกมะพร้าวควรมีแสงแดด 7 ชั่วโมง/วัน และพื้นที่ปลูกมะพร้าวต้องไม่มีชั้นดินดาน หากมีต้องลึกจากผิวดินมากกว่า 1 เมตร

2) การปลูกมะพร้าวต้องรองก้นหลุมด้วยกาบมะพร้าว 2 ชั้น แล้วเอาดินชั้นบนใส่ลงไปประมาณครึ่งหลุม การปลูกมะพร้าวต้องใส่ปุ๋ยคอก หรือร็อคฟอสเฟต 1 กิโลกรัม รองก้นหลุม และการปลูกมะพร้าวต้องใส่ปุ๋ยคอก หรือร็อคฟอสเฟต 1 กิโลกรัม รองก้นหลุม

3) การดูแลมะพร้าวในฤดูแล้ง ควรตัดทางใบแก่ 10 - 12 ทางใบ เพื่อรักษาความชื้น

4) การเก็บเกี่ยวมะพร้าวต้องให้ปลายหางหนูมีความแห้ง 40% และการเก็บเกี่ยวมะพร้าวต้องให้สีผล บริเวณรอยต่อกลีบเลี้ยงที่ติดอยู่กับตัวผลจะเห็นเป็นวงสีขาว

3.2 เกษตรกรมีความรู้ในระดับดีในการผลิตมะพร้าวคุณภาพ (ร้อยละ 70 – 80) คือ ประเด็นพื้นที่ปลูกมะพร้าวควรมีอุณหภูมิที่เหมาะสม 30 องศาเซลเซียส (ร้อยละ 77.8)

3.3 เกษตรกรมีความรู้ในระดับน้อยในการผลิตมะพร้าวคุณภาพ (ร้อยละ 50-60) คือ ประเด็นการดูแลมะพร้าวต้องใส่ปุ๋ยเคมี เมื่อมะพร้าวอายุ 6 เดือนหลังปลูก หรือเมื่อใบยอดคลี (ร้อยละ 53.2)

3.4 เกษตรกรมีปัญหาด้านความรู้ในการผลิตมะพร้าวคุณภาพ (ต่ำกว่าร้อยละ 50) ในประเด็นต่อไปนี้

- 1) การดูแลมะพร้าวต้องใส่ปุ๋ยเคมีรอบต้นห่างจากโคน 1 เมตร (ร้อยละ 46.8)
- 2) พื้นที่ปลูกมะพร้าวควรมีปริมาณน้ำฝนมากกว่า 2,000 มิลลิเมตร/ปี และกระจายสม่ำเสมอ (ร้อยละ 34.2)
- 3) การปลูกมะพร้าวต้องเป็นที่ดอน และดินมีความอุดมสมบูรณ์สูง (ร้อยละ 30.0)
- 4) การดูแลมะพร้าวที่ตกผลแล้วควรให้น้ำอย่างน้อย 1,000 ลิตร/ต้น/สัปดาห์ (ร้อยละ 27.8)
- 5) การดูแลมะพร้าวที่ยังไม่ให้ผลผลิตควรให้น้ำอย่างน้อย 80 ลิตร/ต้น/สัปดาห์ (ร้อยละ 22.7)

ตอนที่ 4 ความต้องการการส่งเสริมการผลิตมะพร้าวคุณภาพของเกษตรกร

สำหรับการให้คะแนนและการแปลความหมายข้อมูลในตารางที่ 4.9 – 4.10 กำหนดเกณฑ์ดังนี้

ระดับความต้องการการส่งเสริมการผลิตมะพร้าวคุณภาพของเกษตรกร ได้กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนคำตอบ ได้แก่

- 1 คะแนน หมายถึง ความต้องการระดับน้อยที่สุด

2 คะแนน หมายถึง ความต้องการระดับน้อย

3 คะแนน หมายถึง ความต้องการระดับปานกลาง

4 คะแนน หมายถึง ความต้องการระดับมาก

5 คะแนน หมายถึง ความต้องการระดับมากที่สุด

การแปลความหมายระดับความต้องการการส่งเสริมการผลิตมะพร้าวคุณภาพของ
เกษตรกร ได้กำหนดเกณฑ์ไว้ดังนี้

1.00 – 1.80 หมายถึง เกษตรกรมีความต้องการในระดับน้อยที่สุด

1.81 – 2.60 หมายถึง เกษตรกรมีความต้องการในระดับน้อย

2.61 – 3.40 หมายถึง เกษตรกรมีความต้องการในระดับปานกลาง

3.41 – 4.20 หมายถึง เกษตรกรมีความต้องการในระดับมาก

4.21 - 5.00 หมายถึง เกษตรกรมีความต้องการในระดับมากที่สุด

**4.1 ความต้องการเกี่ยวกับการส่งเสริมความรู้ด้านการผลิต การแปรรูป และ
การตลาดมะพร้าวแบบครบวงจร ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแสดงในตารางที่ 4.9**

ตารางที่ 4.9 ความต้องการของเกษตรกรเกี่ยวกับการส่งเสริมความรู้ด้านการผลิต การแปรรูป และ การตลาดมะพร้าวแบบครบวงจร

n = 158

ประเด็น	ระดับความต้องการ					ค่าเฉลี่ย (SD)	ความหมาย
	1	2	3	4	5		
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)		
การผลิตไฟฟ้าว							
- การส่งเสริมความรู้ด้านการ คัดเลือกและขยายพันธุ์	6 (3.1)	29 (14.9)	69 (35.6)	36 (18.6)	54 (27.8)	3.18 (0.99)	ปานกลาง
- การส่งเสริมความรู้เรื่องการใช้ ปุ๋ยอย่างมีประสิทธิภาพ	6 (3.1)	34 (17.5)	72 (37.1)	51 (26.3)	31 (16.0)	3.18 (0.96)	ปานกลาง
- การส่งเสริมความรู้เรื่องการ ป้องกันกำจัดศัตรูมะพร้าว	10 (5.2)	26 (13.4)	70 (36.1)	60 (30.9)	28 (14.4)	3.16 (0.92)	ปานกลาง
- การส่งเสริมความรู้เรื่อง มาตรฐานการผลิต	7 (3.6)	35 (18.0)	82 (42.3)	49 (25.3)	21 (10.8)	3.20 (0.97)	ปานกลาง
- การส่งเสริมการรวมกลุ่ม/สร้าง เครือข่ายด้านการผลิต	8 (4.1)	28 (14.4)	70 (36.1)	64 (33.0)	24 (12.4)	3.21 (0.94)	ปานกลาง
- การสนับสนุนปัจจัยการผลิต	4 (2.1)	18 (9.3)	70 (36.1)	58 (29.9)	44 (22.7)	3.34 (0.97)	ปานกลาง
- การส่งเสริมความรู้การวาง แผนการผลิตรายบุคคล (IFPP)	9 (4.6)	47 (24.2)	58 (29.9)	60 (30.9)	20 (10.3)	4.35 (0.97)	มากที่สุด
การแปรรูป							
- การส่งเสริมความรู้ด้านการแปร รูปและบรรจุภัณฑ์	15 (7.7)	18 (9.3)	82 (42.3)	57 (29.4)	22 (11.3)	4.06 (0.93)	มาก

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

n = 158

ประเด็น	ระดับความต้องการ					ค่าเฉลี่ย (SD)	ความหมาย
	1	2	3	4	5		
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)		
- การส่งเสริมความรู้ด้าน มาตรฐานการแปรรูป	14 (7.2)	21 (10.8)	95 (49.0)	45 (23.2)	19 (9.8)	4.28 (0.91)	มากที่สุด
- การส่งเสริมการรวมกลุ่ม/สร้าง เครือข่ายด้านการแปรรูป	14 (7.2)	36 (18.6)	80 (41.2)	52 (26.8)	12 (6.2)	4.16 (0.99)	มาก
- การสนับสนุนปัจจัยด้านการ แปรรูป	6 (3.1)	46 (23.7)	90 (46.4)	36 (18.6)	16 (8.2)	4.32 (0.99)	มากที่สุด
การตลาด							
- การส่งเสริมการจัดตั้งสหกรณ์ การเกษตรเพื่อรับซื้อผลผลิต	6 (3.1)	53 (27.3)	76 (39.3)	42 (21.6)	17 (8.8)	4.44 (0.99)	มากที่สุด
- การเชื่อมโยงตลาดกับโรงงาน แปรรูปผลผลิต	4 (2.1)	41 (21.1)	99 (51.0)	30 (15.5)	20 (10.3)	4.63 (0.93)	มากที่สุด
รวม						3.95 (0.95)	มาก

จากตารางที่ 4.9 ผลการศึกษามีดังนี้

การผลิต พบว่า เกษตรกรมีความต้องการในระดับปานกลางทุกประเด็น เรียงตามลำดับดังนี้ การสนับสนุนปัจจัยการผลิต (ค่าเฉลี่ย 3.34) การส่งเสริมการรวมกลุ่ม/สร้างเครือข่ายด้านการผลิต (ค่าเฉลี่ย 3.21) การส่งเสริมความรู้เรื่องมาตรฐานการผลิต (ค่าเฉลี่ย 3.20) การส่งเสริมความรู้เรื่องการใช้ปุ๋ยอย่างมีประสิทธิภาพ และการส่งเสริมความรู้ด้านการคัดเลือกและขยายพันธุ์ (ค่าเฉลี่ย 3.18) และการส่งเสริมความรู้เรื่องการรักษาป้องกันกำจัดศัตรูมะพร้าว (ค่าเฉลี่ย 3.16) อย่างไรก็ตาม

ตาม เกษตรกรมีความต้องการระดับมากที่สุดในประเด็น การส่งเสริมความรู้การวางแผนการผลิต รายบุคคล (IFPP) (ค่าเฉลี่ย 4.35)

การแปรรูป พบว่า เกษตรกรมีความต้องการในระดับมากที่สุด 2 ประเด็น โดยมีระดับความต้องการตามลำดับ ได้แก่ การสนับสนุนปัจจัยด้านการแปรรูป (ค่าเฉลี่ย 4.32) และการส่งเสริมความรู้ด้านมาตรฐานการแปรรูป (ค่าเฉลี่ย 4.28) นอกจากนี้ เกษตรกรมีความต้องการระดับมาก 2 ประเด็น โดยมีระดับความต้องการตามลำดับ ได้แก่ การส่งเสริมการรวมกลุ่ม/สร้างเครือข่ายด้านการแปรรูป (ค่าเฉลี่ย 4.16) และการส่งเสริมความรู้ด้านการแปรรูปและบรรจุภัณฑ์ (ค่าเฉลี่ย 4.06)

การตลาด พบว่า เกษตรกรมีความต้องการในระดับมากที่สุดทุกประเด็น โดยมีระดับความต้องการตามลำดับดังนี้ การเชื่อมโยงตลาดกับโรงงานแปรรูปผลผลิต (ค่าเฉลี่ย 4.63) และการส่งเสริมการจัดตั้งสหกรณ์การเกษตรเพื่อรับซื้อผลผลิต (ค่าเฉลี่ย 4.44)

4.2 ความต้องการเกี่ยวกับวิธีการส่งเสริมการผลิตมะพร้าวแบบครบวงจร ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแสดงในตารางที่ 4.10

ตารางที่ 4.10 ความต้องการของเกษตรกรเกี่ยวกับวิธีการส่งเสริมการผลิตมะพร้าวแบบครบวงจร

ประเด็น	ระดับความต้องการ					ค่าเฉลี่ย (SD)	ความหมาย
	1	2	3	4	5		
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)		
n = 158							
การส่งเสริมผ่านสื่อบุคคล							
ปราชญ์ชาวบ้าน	13 (6.7)	28 (14.4)	64 (33.0)	51 (26.3)	38 (19.6)	4.11 (0.98)	มาก
ผู้นำชุมชน (กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน)	6 (3.1)	22 (11.3)	77 (39.7)	51 (26.3)	38 (19.6)	4.11 (0.95)	มาก
เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร	3 (1.5)	37 (19.1)	59 (30.4)	68 (35.1)	27 (13.9)	4.22 (0.95)	มากที่สุด

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

n = 158

ประเด็น	ระดับความต้องการ					ค่าเฉลี่ย (SD)	ความหมาย
	1	2	3	4	5		
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)		
พ่อแม่ ญาติพี่น้อง	0 (0.0)	39 (20.1)	50 (25.8)	55 (28.4)	50 (25.8)	4.03 (0.95)	มาก
เพื่อนบ้าน	3 (1.5)	30 (15.5)	63 (32.5)	54 (27.8)	44 (22.7)	4.16 (0.91)	มาก
การส่งเสริมผ่านสื่อสิ่งพิมพ์							
เอกสารทางราชการ	10 (5.2)	34 (17.5)	72 (37.1)	48 (24.7)	30 (15.5)	3.24 (0.99)	ปานกลาง
แผ่นพับ/โปสเตอร์/ ป้ายประชาสัมพันธ์	3 (1.5)	36 (18.6)	63 (32.5)	62 (32.0)	30 (15.5)	3.23 (0.98)	ปานกลาง
หนังสือพิมพ์	6 (3.1)	36 (18.6)	53 (27.3)	72 (37.1)	27 (13.9)	3.11 (0.95)	ปานกลาง
วารสาร	15 (7.7)	27 (13.9)	63 (32.5)	71 (36.6)	18 (9.3)	3.01 (0.95)	ปานกลาง

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

n = 158

ประเด็น	ระดับความต้องการ					ค่าเฉลี่ย ย (SD)	ความหมา ย
	1	2	3	4	5		
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)		
การส่งเสริมผ่านศูนย์เรียนรู้							
ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน	10 (5.2)	32 (16.5)	54 (27.8)	60 (30.9)	38 (19.6)	3.52 (0.75)	มาก
ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตร ด้านอารักขาพืช (ศทอ.)	16 (8.2)	32 (16.5)	68 (35.1)	36 (18.6)	42 (21.6)	3.73 (0.754)	มาก
ศูนย์ข้าวชุมชน	10 (5.2)	22 (11.3)	70 (36.1)	51 (26.3)	41 (21.1)	3.46 (0.762)	มาก
ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการ ผลิตสินค้าเกษตร (ศพก)	11 (5.7)	28 (14.4)	75 (38.7)	51 (26.3)	29 (14.9)	4.10 (0.66)	มาก
การส่งเสริมผ่านสื่อออนไลน์							
Youtube	7 (3.6)	51 (26.3)	91 (46.9)	30 (15.5)	15 (7.7)	4.11 (0.65)	มาก
Line	7 (3.6)	57 (29.4)	88 (45.4)	24 (12.4)	18 (9.3)	4.10 (0.63)	มาก
Facebook	16 (8.2)	35 (18.0)	104 (53.6)	30 (15.5)	9 (4.6)	4.03 (0.81)	มาก
รวม						3.75 (0.77)	มาก

จากตารางที่ 4.10 ผลการศึกษามีดังนี้

การส่งเสริมผ่านสื่อบุคคล พบว่า เกษตรกรมีความต้องการในระดับมากที่สุด 1 ประเด็นคือ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร (ค่าเฉลี่ย 4.22) นอกจากนี้ เกษตรกรมีความต้องการในระดับมาก โดยมีระดับความต้องการตามลำดับดังนี้ เพื่อนบ้าน (ค่าเฉลี่ย 4.16) ผู้นำชุมชน (กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และปราชญ์ชาวบ้าน ค่าเฉลี่ย 4.11) และพ่อแม่ ญาติ พี่น้อง (ค่าเฉลี่ย 4.03)

การส่งเสริมผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ พบว่า เกษตรกรมีความต้องการในระดับปานกลางทุก ประเด็น โดยมีระดับความต้องการตามลำดับ ดังนี้ เอกสารทางราชการ (ค่าเฉลี่ย 3.24) แผ่นพับ/โปสเตอร์/ป้ายประชาสัมพันธ์ (ค่าเฉลี่ย 3.23) หนังสือพิมพ์ (ค่าเฉลี่ย 3.11) และวารสาร (ค่าเฉลี่ย 3.01)

การส่งเสริมผ่านศูนย์เรียนรู้ พบว่า เกษตรกรมีความต้องการในระดับมากทุก ประเด็น โดยมีระดับความต้องการตามลำดับ ดังนี้ ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้า เกษตร (ศพก ค่าเฉลี่ย 4.10) ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืช (ศทอ. ค่าเฉลี่ย 3.73) ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน (ค่าเฉลี่ย 3.52) และศูนย์ข่าวชุมชน (ค่าเฉลี่ย 3.46)

การส่งเสริมผ่านสื่อออนไลน์ พบว่า เกษตรกรมีความต้องการในระดับมากทุก ประเด็น โดยมีระดับความต้องการตามลำดับ ดังนี้ Youtube (ค่าเฉลี่ย 4.11) Line (ค่าเฉลี่ย 4.10) และ Facebook (ค่าเฉลี่ย 4.03)

ตอนที่ 5 ปัญหาของเกษตรกรและข้อเสนอแนวทางการส่งเสริมการผลิตมะพร้าวแบบ ครบวงจร

5.1 ปัญหาเกี่ยวกับการส่งเสริมการผลิตมะพร้าวคุณภาพแก่เกษตรกร

สำหรับการให้คะแนนและการแปลความหมายข้อมูลในตารางที่ 4.11 – 4.15 กำหนดเกณฑ์ดังนี้

ระดับปัญหาของเกษตรกร ได้กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนคำตอบ ได้แก่

1 คะแนน หมายถึง เกษตรกรพบปัญหาระดับน้อยที่สุด

2 คะแนน หมายถึง เกษตรกรพบปัญหาระดับน้อย

3 คะแนน หมายถึง เกษตรกรพบปัญหาในระดับปานกลาง

4 คะแนน หมายถึง เกษตรกรพบปัญหาในระดับมาก

5 คะแนน หมายถึง เกษตรกรพบปัญหาในระดับมากที่สุด

การแปลความหมายระดับปัญหาของเกษตรกร ได้กำหนดเกณฑ์ไว้ดังนี้

1.00 – 1.80 หมายถึง เกษตรกรพบปัญหาในระดับน้อยที่สุด

1.81 – 2.60 หมายถึง เกษตรกรพบปัญหาในระดับน้อย

2.61 – 3.40 หมายถึง เกษตรกรพบปัญหาในระดับปานกลาง

3.41 – 4.20 หมายถึง เกษตรกรพบปัญหาในระดับมาก

4.21 - 5.00 หมายถึง เกษตรกรพบปัญหาในระดับมากที่สุด

**5.1.1 ปัญหาการขาดความรู้เกี่ยวกับการผลิตและการแปรรูปมะพร้าวของ
เกษตรกร** ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแสดงในตารางที่ 4.11

ตารางที่ 4.11 ปัญหาด้านการผลิตและแปรรูปมะพร้าวของเกษตรกรให้ได้คุณภาพ

n = 158

ประเด็น	ระดับปัญหา					ค่าเฉลี่ย ย (SD)	ความหมาย
	1	2	3	4	5		
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)		
- การคัดเลือกพันธุ์เพื่อการ ขยายพันธุ์	0 (0.0)	15 (7.7)	71 (36.6)	91 (46.9)	17 (8.8)	3.53 (0.76)	มาก
- การเตรียมพื้นที่ปลูกมะพร้าว	0 (0.0)	6 (3.1)	60 (30.9)	92 (47.4)	36 (18.6)	3.38 (0.67)	ปานกลาง
- การใส่ปุ๋ยให้มีประสิทธิภาพ	3 (1.5)	9 (4.6)	57 (29.4)	70 (36.1)	55 (28.4)	3.40 (0.78)	ปานกลาง

ตารางที่ 4.11 (ต่อ)

n = 158

ประเด็น	ระดับปัญหา					ค่าเฉลี่ย ย (SD)	ความหมาย
	1	2	3	4	5		
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)		
- การคัดเลือกพันธุ์เพื่อการ ขยายพันธุ์	0 (0.0)	15 (7.7)	71 (36.6)	91 (46.9)	17 (8.8)	3.53 (0.76)	มาก
- การเตรียมพื้นที่ปลูกมะพร้าว	0 (0.0)	6 (3.1)	60 (30.9)	92 (47.4)	36 (18.6)	3.38 (0.67)	ปานกลาง
- การใส่ปุ๋ยให้มีประสิทธิภาพ	3 (1.5)	9 (4.6)	57 (29.4)	70 (36.1)	55 (28.4)	3.40 (0.78)	ปานกลาง
- การจัดการโรค แมลง/สัตว์ศัตรู	6 (3.1)	15 (7.7)	52 (26.8)	61 (31.4)	60 (30.9)	3.40 (0.85)	ปานกลาง
- การเก็บเกี่ยวผลผลิต	0 (0.0)	38 (19.6)	92 (47.4)	58 (29.9)	6 (3.1)	3.61 (0.91)	มาก
- การแปรรูปผลผลิต	0 (0.0)	36 (18.6)	92 (47.4)	54 (27.8)	12 (6.2)	3.72 (0.91)	มาก
- มาตรฐานสินค้าเกษตรและการ แปรรูป	3 (1.5)	33 (17.0)	80 (41.2)	66 (34.0)	12 (6.2)	3.57 (0.85)	มาก
รวม						3.52 (0.81)	มาก

จากตารางที่ 4.11 ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรมีปัญหาในระดับมาก 4 ประเด็น เรียงตามลำดับดังนี้ การแปรรูปผลผลิต (ค่าเฉลี่ย 3.72) การเก็บเกี่ยวผลผลิต (ค่าเฉลี่ย 3.61) มาตรฐานสินค้าเกษตรและการแปรรูป (ค่าเฉลี่ย 3.57) และการคัดเลือกพันธุ์เพื่อการขยายพันธุ์ (ค่าเฉลี่ย 3.53) นอกจากนี้ เกษตรกรมีปัญหาในระดับปานกลาง 3 ประเด็น เรียงตามลำดับดังนี้ การใส่ปุ๋ยให้มีประสิทธิภาพ การจัดการโรค แมลง/สัตว์ศัตรู (ค่าเฉลี่ย 3.40 เท่ากัน) และการเตรียมพื้นที่ปลูกมะพร้าว (ค่าเฉลี่ย 3.38)

5.1.2 ปัญหาด้านกระบวนการผลิตมะพร้าวของเกษตรกร ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแสดงในตารางที่ 4.12

ตารางที่ 4.12 ปัญหาด้านกระบวนการผลิตมะพร้าวของเกษตรกรให้ได้คุณภาพ

n = 158

ประเด็น	ระดับปัญหา					ค่าเฉลี่ย ย (SD)	ความหมาย
	1	2	3	4	5		
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)		
- การขาดแคลนแรงงานเพื่อการ ผลิต	0 (0.0)	25 (12.9)	90 (46.4)	76 (39.2)	3 (1.5)	3.70 (0.94)	มาก
- สภาพพื้นที่ปลูกไม่เหมาะสม	0 (0.0)	10 (5.2)	84 (43.3)	90 (46.4)	10 (5.2)	3.85 (1.08)	มาก
- ดินขาดความอุดมสมบูรณ์	0 (0.0)	22 (11.3)	72 (37.1)	81 (41.8)	19 (9.8)	3.94 (1.10)	มาก
- ผลผลิตไม่มีคุณภาพ	0 (0.0)	16 (8.2)	51 (26.3)	87 (44.8)	40 (20.6)	3.94 (0.94)	มาก
- ปัจจัยการผลิตมีราคาแพง	0 (0.0)	21 (10.8)	73 (37.6)	88 (45.4)	12 (6.2)	3.79 (0.94)	มาก

ตารางที่ 4.12 (ต่อ)

n = 158

ประเด็น	ระดับปัญหา					ค่าเฉลี่ย ย (SD)	ความหมาย
	1	2	3	4	5		
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)		
- การขาดแคลนน้ำในการผลิต	8 (4.1)	9 (4.6)	44 (22.7)	76 (39.2)	57 (29.4)	3.57 (0.76)	มาก
- แมลงศัตรูมะพร้าวระบาด	4 (2.1)	7 (3.6)	53 (27.3)	81 (41.8)	49 (25.3)	3.81 (0.77)	มาก
- ผลผลิตไม่ได้รับรองมาตรฐาน สินค้าเกษตร	0 (0.0)	10 (5.2)	59 (30.4)	92 (47.4)	33 (17.0)	3.85 (0.94)	มาก
- การขาดแคลนแรงงานในการเก็บ เกี่ยว	0 (0.0)	16 (8.2)	77 (39.7)	83 (42.8)	18 (9.3)	3.78 (1.06)	มาก
รวม						3.80 (0.95)	มาก

จากตารางที่ 4.12 ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรมีปัญหาในระดับมากทุกประเด็น โดยระดับปัญหาเรียงตามลำดับ ดังนี้ ผลผลิตไม่มีคุณภาพ และ ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ (ค่าเฉลี่ย 3.94 เท่ากัน) สภาพพื้นที่ปลูกไม่เหมาะสม และผลผลิตไม่ได้รับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร (ค่าเฉลี่ย 3.85 เท่ากัน) แมลงศัตรูมะพร้าวระบาด (ค่าเฉลี่ย 3.81) การขาดแคลนปัจจัยการผลิตมีราคาแพง (ค่าเฉลี่ย 3.79) การขาดแคลนแรงงานในการเก็บเกี่ยว (ค่าเฉลี่ย 3.78) การขาดแคลนแรงงานเพื่อการผลิต (ค่าเฉลี่ย 3.70) และการขาดแคลนน้ำในการผลิต (ค่าเฉลี่ย 3.57)

5.1.3 ปัญหาด้านการแปรรูปมะพร้าวของเกษตรกร ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแสดงในตารางที่ 4.13

ตารางที่ 4.13 ปัญหาด้านการแปรรูปมะพร้าวของเกษตรกรให้ได้คุณภาพ

n = 158

ประเด็น	ระดับปัญหา					ค่าเฉลี่ย (SD)	ความหมาย
	1	2	3	4	5		
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)		
- การขาดแคลนแรงงานในการแปรรูป	6 (3.1)	15 (7.7)	46 (23.7)	58 (29.9)	69 (35.6)	3.52 (0.68)	มาก
- การขาดแคลนเทคโนโลยีในการแปรรูป	12 (6.2)	3 (1.5)	41 (21.1)	67 (34.5)	71 (36.6)	3.50 (0.82)	มาก
- สินค้าไม่มีคุณภาพมาตรฐาน	6 (3.1)	6 (3.1)	41 (21.1)	89 (45.9)	52 (26.8)	3.78 (0.87)	มาก
รวม						3.60 (0.78)	มาก

จากตารางที่ 4.13 ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรมีปัญหาในระดับมากทุกประเด็น โดยมีระดับปัญหาตามลำดับ ดังนี้ สินค้าไม่มีคุณภาพมาตรฐาน (ค่าเฉลี่ย 3.78) การขาดแคลนแรงงานในการแปรรูป (ค่าเฉลี่ย 3.52) และการขาดแคลนเทคโนโลยีในการแปรรูป (ค่าเฉลี่ย 3.50)

5.1.4 ปัญหาด้านการตลาดมะพร้าวคุณภาพของเกษตรกร ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแสดงในตารางที่ 4.14

ตารางที่ 4.14 ปัญหาด้านการตลาดมะพร้าวคุณภาพของเกษตรกร

n = 158

ประเด็น	ระดับปัญหา					ค่าเฉลี่ย (SD)	ความหมาย
	1	2	3	4	5		
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)		
- ราคาผลผลิตตกต่ำ	9 (4.6)	31 (16.0)	54 (27.6)	44 (22.7)	56 (28.9)	3.85 (1.03)	มาก
- ผลผลิตล้นตลาด	3 (1.5)	3 (1.5)	97 (50.0)	71 (36.6)	20 (10.3)	3.85 (0.914)	มาก
- พ่อค้าคนกลางกดราคา	3 (1.5)	9 (4.6)	97 (50.0)	82 (42.3)	3 (1.5)	3.76 (0.79)	มาก
- แหล่งรับซื้อไม่เพียงพอ	3 (1.5)	9 (4.6)	94 (48.5)	72 (37.1)	16 (8.2)	3.53 (0.77)	มาก
- ข่าวสารด้านการตลาดมีน้อย	3 (1.5)	22 (11.3)	72 (37.1)	82 (42.3)	15 (7.7)	3.32 (1.05)	ปานกลาง
- การขาดความรู้ด้านการจัดการ ตลาด	3 (1.5)	19 (9.8)	47 (24.2)	89 (45.9)	36 (18.6)	3.41 (1.00)	มาก
รวม						3.62 (0.94)	มาก

จากตารางที่ 4.14 ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรมีปัญหาในระดับมาก 5 ประเด็น เรียงตามลำดับดังนี้ ผลผลิตล้นตลาด และราคาผลผลิตตกต่ำ (ค่าเฉลี่ย 3.85 เท่ากัน) พ่อค้าคนกลางกดราคา (ค่าเฉลี่ย 3.76) แหล่งรับซื้อไม่เพียงพอ (ค่าเฉลี่ย 3.53) และการขาดความรู้ด้านการจัดการตลาด (ค่าเฉลี่ย 3.41) นอกจากนี้ ปัญหาในระดับปานกลาง 1 ประเด็น คือ ข่าวสารด้านการตลาดมีน้อย มีปัญหาในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.32)

5.1.5 ปัญหาวิธีการส่งเสริมเกษตรกรในการการผลิตมะพร้าว ผลการวิเคราะห์
ข้อมูลแสดงในตารางที่ 4.15

ตารางที่ 4.15 ปัญหาการส่งเสริมเกษตรกรในการการผลิตมะพร้าวให้ได้คุณภาพ

n = 158

ประเด็น	ระดับปัญหา					ค่าเฉลี่ย ย (SD)	ความหมาย
	1	2	3	4	5		
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)		
- อุปกรณ์การอบรมถ่ายทอดไม่ เพียงพอ	6 (3.1)	27 (13.9)	79 (40.9)	57 (29.4)	25 (12.9)	3.53 (0.76)	มาก
- อุปกรณ์การอบรมถ่ายทอดไม่ ทันสมัย	9 (4.6)	25 (12.9)	80 (41.2)	50 (25.8)	30 (15.5)	3.38 (0.67)	ปานกลาง
- การขาดแปลงสาธิตเรียนรู้การ ผลิตมะพร้าวคุณภาพ	9 (4.6)	27 (13.9)	68 (35.1)	60 (30.9)	30 (15.5)	3.46 (0.78)	มาก
- เจ้าหน้าที่ส่งเสริมขาดความ เชี่ยวชาญในด้านการผลิตมะพร้าว คุณภาพ	6 (3.1)	27 (13.9)	79 (40.7)	48 (24.7)	34 (17.5)	3.43 (0.85)	มาก
- เจ้าหน้าที่ส่งเสริมสับเปลี่ยนบ่อย ขาดความต่อเนื่องในการส่งเสริม	9 (4.6)	31 (16.0)	73 (37.6)	53 (27.3)	28 (14.4)	3.61 (0.91)	มาก
รวม						3.48 (1.04)	มาก

จากตารางที่ 4.15 ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรมีปัญหในระดับมาก 4 ประเด็น โดยเรียงระดับปัญหาตามลำดับ ดังนี้ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมสับเปลี่ยนบ่อยขาดความต่อเนื่องในการส่งเสริม (ค่าเฉลี่ย 3.61) อุปกรณ์การอบรมถ่ายทอดไม่เพียงพอ (ค่าเฉลี่ย 3.53) การขาดแปลงสาธิตเรียนรู้การผลิตมะพร้าวคุณภาพ (ค่าเฉลี่ย 3.46) และเจ้าหน้าที่ส่งเสริมขาดความเชี่ยวชาญใน

ด้านการผลิตมะพร้าวคุณภาพ (ค่าเฉลี่ย 3.43) นอกจากนี้ เกษตรกรมีปัญหาระดับปานกลาง คือ อุปกรณ์การอบรมถ่ายถอดไม่ทันสมัย (ค่าเฉลี่ย 3.38)

5.2 ความคิดเห็นของเกษตรกรเกี่ยวกับความสำคัญของข้อเสนอแนวทางการส่งเสริมการผลิตมะพร้าวแบบครบวงจร

สำหรับการให้คะแนนและการแปลความหมายข้อมูลในตารางที่ 4.16 – 4.19 กำหนดเกณฑ์ดังนี้

ระดับความคิดเห็นของเกษตรกรเกี่ยวกับความสำคัญของข้อเสนอแนวทางการส่งเสริมการผลิตมะพร้าวแบบครบวงจร ได้กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนระดับความสำคัญ ได้แก่

- 1 คะแนน หมายถึง ความสำคัญของข้อเสนออยู่ในระดับน้อยที่สุด
- 2 คะแนน หมายถึง ความสำคัญของข้อเสนออยู่ในระดับน้อย
- 3 คะแนน หมายถึง ความสำคัญของข้อเสนออยู่ในระดับปานกลาง
- 4 คะแนน หมายถึง ความสำคัญของข้อเสนออยู่ในระดับมาก
- 5 คะแนน หมายถึง ความสำคัญของข้อเสนออยู่ในระดับมากที่สุด

การแปลความหมายระดับความสำคัญของข้อเสนอเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมการผลิตมะพร้าวแบบครบวงจร ได้กำหนดเกณฑ์ไว้ดังนี้

- 1.00 – 1.80 หมายถึง ความสำคัญของข้อเสนออยู่ในระดับน้อยที่สุด
- 1.81 – 2.60 หมายถึง ความสำคัญของข้อเสนออยู่ในระดับน้อย
- 2.61 – 3.40 หมายถึง ความสำคัญของข้อเสนออยู่ในระดับปานกลาง
- 3.41 – 4.20 หมายถึง ความสำคัญของข้อเสนออยู่ในระดับมาก
- 4.21 - 5.00 หมายถึง ความสำคัญของข้อเสนออยู่ในระดับมากที่สุด

5.2.1 ข้อเสนอแนวทางการส่งเสริมการผลิตมะพร้าวคุณภาพ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแสดงในตารางที่ 4.16

ตารางที่ 4.16 ความคิดเห็นของเกษตรกรเกี่ยวกับความสำคัญของข้อเสนอแนวทางการส่งเสริมการผลิตมะพร้าวเพื่อให้ได้คุณภาพ

n = 158

ประเด็น	ระดับความสำคัญของข้อเสนอ					ค่าเฉลี่ย ย (SD)	ความหมาย
	1	2	3	4	5		
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)		
- นักส่งเสริมควรให้ความรู้เรื่องการคัดเลือกพันธุ์เพื่อการขยายพันธุ์	6 (3.1)	24 (12.4)	66 (34.0)	58 (29.9)	40 (20.6)	3.16 (0.77)	ปานกลาง
- นักส่งเสริมควรให้ความรู้เรื่องการเตรียมพื้นที่ปลูกมะพร้าว	3 (1.5)	25 (12.9)	76 (39.2)	57 (29.4)	33 (17.0)	3.22 (0.82)	ปานกลาง
- นักส่งเสริมควรให้ความรู้เรื่องการใส่ปุ๋ยให้มีประสิทธิภาพ	3 (1.5)	27 (13.9)	70 (36.1)	58 (29.9)	36 (18.6)	3.26 (0.87)	ปานกลาง
- นักส่งเสริมควรให้ความรู้เรื่องการจัดการโรค แมลง และสัตว์ศัตรู	3 (1.5)	31 (16.0)	63 (32.5)	64 (33.0)	33 (17.0)	3.29 (0.71)	ปานกลาง
- การส่งเสริมให้ความรู้เรื่องมาตรฐานสินค้าเกษตรและการแปรรูป	6 (3.1)	40 (20.6)	62 (32.0)	50 (25.8)	36 (18.6)	3.53 (1.05)	มาก
- การสนับสนุนการนำเครื่องจักรมาใช้ในการผลิต	6 (3.1)	30 (15.5)	61 (31.4)	48 (24.7)	49 (25.3)	3.47 (0.97)	มาก

ตารางที่ 4.16 (ต่อ)

n = 158

ประเด็น	ระดับความสำคัญของข้อเสนอ					ค่าเฉลี่ย ย (SD)	ความหมา ย
	1	2	3	4	5		
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)		
- การส่งเสริมการรวมกลุ่มเพื่อซื้อ ปัจจัยการผลิต	6 (3.1)	33 (17.0)	58 (29.9)	67 (34.5)	30 (15.5)	3.50 (1.00)	มาก
- นักส่งเสริมควรประสานงานกับ หน่วยงานตรวจรับรองคุณ เข้ามาตรวจสอบแปลง	6 (3.1)	33 (17.0)	53 (27.3)	66 (34.0)	36 (18.6)	3.55 (1.20)	มาก
รวม						3.59 (1.06)	มาก

จากตารางที่ 4.16 ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรให้ความสำคัญกับข้อเสนอในระดับมาก 4 ประเด็น โดยเรียงตามลำดับ ดังนี้ นักส่งเสริมควรประสานงานกับหน่วยงานตรวจรับรองคุณภาพมาตรฐานในการเข้ามาตรวจสอบแปลง (ค่าเฉลี่ย 3.55) การส่งเสริมให้ความรู้เรื่องมาตรฐานสินค้าเกษตรและการแปรรูป (ค่าเฉลี่ย 3.53) การส่งเสริมการรวมกลุ่มเพื่อซื้อปัจจัยการผลิต (ค่าเฉลี่ย 3.50) และการสนับสนุนการนำเครื่องจักรมาใช้ในการผลิต (ค่าเฉลี่ย 3.47) นอกจากนี้ เกษตรกรให้ความสำคัญกับข้อเสนอในระดับปานกลาง 4 ประเด็น ได้แก่ นักส่งเสริมควรให้ความรู้เรื่องการจัดการโรค แมลง และสัตว์ศัตรู (ค่าเฉลี่ย 3.29) นักส่งเสริมควรให้ความรู้เรื่องการใส่ปุ๋ยให้มีประสิทธิภาพ (ค่าเฉลี่ย 3.26) นักส่งเสริมควรให้ความรู้เรื่องการเตรียมพื้นที่ปลูกมะพร้าว (ค่าเฉลี่ย 3.22) และนักส่งเสริมควรให้ความรู้เรื่องการคัดเลือกพันธุ์เพื่อการขยายพันธุ์ (ค่าเฉลี่ย 3.16)

5.2.2 ข้อเสนอแนวทางการส่งเสริมการแปรรูปมะพร้าวคุณภาพ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแสดงในตารางที่ 4.17

ตารางที่ 4.17 ความคิดเห็นของเกษตรกรเกี่ยวกับความสำคัญของข้อเสนอแนวทางการส่งเสริมการแปรรูปมะพร้าวเพื่อให้ได้คุณภาพ

n = 158

ประเด็น	ระดับความสำคัญของข้อเสนอ					ค่าเฉลี่ย ย (SD)	ความหมาย
	1	2	3	4	5		
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)		
- การสนับสนุนการนำเครื่องจักร มาใช้ในการแปรรูป	6 (3.1)	31 (19.1)	52 (26.8)	72 (37.1)	33 (17.0)	3.48 (1.00)	มาก
- นักส่งเสริมควรให้ความรู้ เกี่ยวกับเทคโนโลยีในการแปรรูป	6 (3.1)	37 (19.1)	51 (26.3)	64 (33.0)	36 (18.6)	3.46 (1.10)	มาก
รวม						3.46 (1.05)	มาก

จากตารางที่ 4.17 ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรให้ความสำคัญกับข้อเสนอในระดับมากที่สุดทั้ง 2 ประเด็น ได้แก่ การสนับสนุนการนำเครื่องจักรมาใช้ในการแปรรูป (ค่าเฉลี่ย 3.48) และนักส่งเสริมควรให้ความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีในการแปรรูป (ค่าเฉลี่ย 3.46)

5.2.3 ข้อเสนอแนวทางการส่งเสริมการตลาดมะพร้าวคุณภาพ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแสดงในตารางที่ 4.18

ตารางที่ 4.18 ความคิดเห็นของเกษตรกรเกี่ยวกับความสำคัญของข้อเสนอแนวทางการส่งเสริม
การตลาดมะพร้าวคุณภาพ

n = 158

ประเด็น	ระดับความสำคัญของข้อเสนอ					ค่าเฉลี่ย ย (SD)	ความหมาย
	1	2	3	4	5		
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)		
- การส่งเสริมการรวมกลุ่มในการ จำหน่ายผลผลิต	9 (4.6)	31 (16.0)	61 (31.0)	72 (37.1)	21 (10.8)	3.42 (1.01)	มาก
- การส่งเสริมการแปรรูปผลผลิต	3 (1.5)	37 (19.1)	64 (33.0)	60 (30.9)	30 (15.5)	3.36 (1.09)	ปานกลาง
- นักส่งเสริมควรให้ความรู้เกี่ยวกับ การจัดการตลาด	3 (1.5)	33 (17.0)	80 (41.2)	54 (27.8)	24 (12.4)	3.34 (1.02)	ปานกลาง
รวม						3.40 (1.05)	มาก

จากตารางที่ 4.18 ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรให้ความสำคัญกับข้อเสนอในระดับมาก 1 ประเด็น คือ การส่งเสริมการรวมกลุ่มในการจำหน่ายผลผลิต (ค่าเฉลี่ย 3.42) นอกจากนี้เกษตรกรให้ความสำคัญกับข้อเสนอในระดับปานกลาง 2 ประเด็น ได้แก่ การส่งเสริมการแปรรูปผลผลิต (ค่าเฉลี่ย 3.36) และนักส่งเสริมควรให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดการตลาด (ค่าเฉลี่ย 3.34)

**5.2.4 ข้อเสนอแนะทางเกี่ยวกับวิธีการส่งเสริมการผลิตมะพร้าวคุณภาพแบบ
ครบวงจร** ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแสดงในตารางที่ 4.19

ตารางที่ 4.19 ความคิดเห็นของเกษตรกรเกี่ยวกับความสำคัญของข้อเสนอวิธีการส่งเสริมการผลิต
มะพร้าวคุณภาพแบบครบวงจร

n = 158

ประเด็น	ระดับความสำคัญของข้อเสนอ					ค่าเฉลี่ย (SD)	ความหมาย
	1	2	3	4	5		
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)		
- การจัดทำแปลงสาธิต แปลงเรียนรู้การผลิต มะพร้าวคุณภาพ	3 (1.5)	39 (20.1)	67 (34.5)	52 (26.8)	33 (17.0)	3.35 (0.977)	ปานกลาง
- การปรับปรุงอุปกรณ์การ ส่งเสริมให้ทันสมัย	6 (3.1)	37 (19.1)	69 (35.6)	52 (26.8)	30 (15.5)	3.35 (1.038)	ปานกลาง
- การจัดทำเครือข่ายนัก ส่งเสริมการผลิตมะพร้าว คุณภาพในระดับจังหวัด	3 (1.5)	33 (17.0)	69 (35.6)	59 (30.4)	30 (15.5)	3.39 (1.053)	ปานกลาง
- การแลกเปลี่ยน ดูงาน ทัศนศึกษากับแหล่งผลิต มะพร้าวคุณภาพ	3 (1.5)	36 (18.6)	66 (34.0)	44 (22.7)	45 (23.2)	3.40 (1.029)	ปานกลาง
รวม						3.39 (1.025)	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.19 ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรให้ความสำคัญกับข้อเสนอในระดับปานกลางทุกประเด็น โดยเรียงตามลำดับ ดังนี้ การแลกเปลี่ยน ดูงาน ทัศนศึกษากับแหล่งผลิตมะพร้าวคุณภาพ (ค่าเฉลี่ย 3.40) การจัดทำเครือข่ายนักส่งเสริมการผลิตมะพร้าวคุณภาพในระดับจังหวัด (ค่าเฉลี่ย 3.39) การจัดทำแปลงสาธิต แปลงเรียนรู้การผลิตมะพร้าวคุณภาพ และการปรับปรุงอุปกรณ์การส่งเสริมให้ทันสมัย (ค่าเฉลี่ย 3.35 เท่ากัน)

5.3 ข้อเสนอแนะทางการส่งเสริมการผลิตมะพร้าวแบบครบวงจรจากการวิเคราะห์และสังเคราะห์ผลการศึกษา

5.3.1 การวิเคราะห์ผลการศึกษา จากการผลการศึกษา สามารถนำมาวิเคราะห์ SWOT Analysis ดังนี้

จุดแข็ง (strength) ได้แก่

- S1 เกษตรกรมีความรู้และประสบการณ์การผลิตมะพร้าว
- S2 เกษตรกรมีความรักและผูกพันกับอาชีพการปลูกมะพร้าว
- S3 การมีเครือข่ายช่วยเหลือกันระหว่างเกษตรกร
- S4 พื้นที่จังหวัดประจวบคีรีขันธ์มีความเหมาะสมกับการปลูกมะพร้าว

จุดอ่อน (weakness) ได้แก่

- W1 การขาดความรู้และเทคโนโลยีในการแปรรูปมะพร้าว
- W2 การขาดเงินทุนในการผลิต
- W3 การขาดการเชื่อมโยงระหว่างเกษตรกรกับตลาด
- W4 การขาดแคลนแรงงาน
- W5 การขาดแคลนเทคโนโลยีในการแปรรูป

โอกาส (opportunity) ได้แก่

- O1 ความต้องการบริโภคมะพร้าวทั่วโลกเพิ่มขึ้น
- O2 แนวโน้มการบริโภคมะพร้าวแปรรูปเพิ่มขึ้น
- O3 ประเทศไทยมีศักยภาพในการส่งออกมะพร้าวคุณภาพ
- O4 หน่วยงานราชการพร้อมสนับสนุนการผลิตมะพร้าวคุณภาพ
- O5 เทคโนโลยีการสื่อสารมีความทันสมัย
- O6 เทคโนโลยีการขนส่งมีความสะดวก

อุปสรรค (threat) ได้แก่

- T1 ราคามะพร้าวผันผวน
- T2 ผลผลิตมะพร้าวล้นตลาด
- T3 ปัญหาโรคและแมลงศัตรูพืช
- T4 แหล่งรับซื้อไม่เพียงพอ
- T5 ปัจจัยการผลิตมีราคาแพง

ตารางที่ 4.20 การวิเคราะห์ TOWS Matrix เพื่อสร้างทางเลือกสำหรับการแก้ไขปัญหา

ปัจจัยภายใน	จุดแข็ง (S)	จุดอ่อน (W)
	ปัจจัยภายนอก	S1 เกษตรกรมีความรู้และประสบการณ์การผลิตมะพร้าวคุณภาพ S2 เกษตรกรมีความรักและผูกพันกับอาชีพการปลูกมะพร้าว S3 การมีเครือข่ายช่วยเหลือกันระหว่างเกษตรกร S4 พื้นที่จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ที่มีความเหมาะสมกับการปลูกมะพร้าว
โอกาส (O)	กลยุทธ์เชิงรุก (SO strategy)	กลยุทธ์เชิงแก้ไข (WO strategy)
O1 ความต้องการบริโภคมะพร้าวทั่วโลกเพิ่มขึ้น	1. การส่งเสริมให้เกษตรกรมีความรู้ด้านการแปรรูปมะพร้าว (S1 S3:O2	1. การส่งเสริมการเชื่อมโยงเกษตรกรผู้ปลูกมะพร้าว
O2 แนวโน้มการบริโภคมะพร้าวแปรรูปเพิ่มขึ้น	O5)	คุณภาพกับตลาดโดยตรง (W3 :
O3 ประเทศไทยมีศักยภาพในการส่งออกมะพร้าวคุณภาพ	2. การส่งเสริมองค์ความรู้เรื่องการดูแลและการผลิตมะพร้าวคุณภาพผ่านรูปแบบการ แลกเปลี่ยน ดูงาน	O4)
O4 หน่วยงานราชการพร้อมสนับสนุนการผลิตมะพร้าวคุณภาพ	ทัศนศึกษากับแหล่งผลิตมะพร้าว	2. การสนับสนุนเทคโนโลยีด้านการแปรรูปมะพร้าว (W5 : O5)
O5 เทคโนโลยีการสื่อสารมีความทันสมัย	คุณภาพ (S1 S2: O4)	
O6 เทคโนโลยีการขนส่งมีความสะดวก		
อุปสรรค (T)	กลยุทธ์เชิงรับ (ST strategy)	กลยุทธ์เชิงป้องกัน (WT strategy)
T1 ราคามะพร้าวผันผวน	การจัดทำข้อมูลด้านการตลาด ด้าน	1. การส่งเสริมองค์ความรู้ด้าน
T2 ผลผลิตมะพร้าวล้นตลาด	ปัจจัยการผลิต เพื่อเป็นข้อมูลให้กับ	การป้องกันปัญหาการระบาดของ
T3 ปัญหาโรคและแมลงศัตรูพืช	เกษตรกรในการวางแผนการผลิตเพื่อ	ของโรคและแมลงศัตรูมะพร้าว
T4 แหล่งรับซื้อไม่เพียงพอ	สอดคล้องกับความต้องการของตลาด	(W1:T3)
T5 ปัจจัยการผลิตมีราคาแพง	(S3 : T4 T5)	2. การส่งเสริมการรวมกลุ่มเพื่อให้
		เกษตรกรสามารถเข้าถึงแหล่ง
		เงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ (W2:T5)

5.3.1 การวางวิเคราะห์แนวทางการส่งเสริมการผลิตมะพร้าวคุณภาพของเกษตรกร

จากการวิเคราะห์ SWOT Analysis และ TOWS Matrix มีแนวทางการส่งเสริมการผลิตมะพร้าวคุณภาพของเกษตรกร ดังนี้

- 1) หน่วยงานด้านการส่งเสริมเกษตรกรและเจ้าหน้าที่ควรส่งเสริมให้เกษตรกรมีความรู้ด้านการแปรรูปมะพร้าว
- 2) หน่วยงานด้านการส่งเสริมเกษตรกรและเจ้าหน้าที่ควรส่งเสริมองค์ความรู้เรื่องการดูแลและการผลิตมะพร้าวคุณภาพผ่าน รูปแบบการ แลกเปลี่ยน ดูงาน ทัศนศึกษากับแหล่งผลิตมะพร้าวคุณภาพ
- 3) หน่วยงานด้านการส่งเสริมเกษตรกรและเจ้าหน้าที่ควรจัดทำข้อมูลด้านการตลาด ด้านปัจจัยการผลิต เพื่อเป็นข้อมูลให้กับเกษตรกรในการวางแผนการผลิตเพื่อสอดคล้องกับความต้องการของตลาด
- 4) หน่วยงานด้านการส่งเสริมเกษตรกรและเจ้าหน้าที่ควรส่งเสริมการเชื่อมโยงเกษตรกรผู้ปลูกมะพร้าวคุณภาพกับตลาดโดยตรง
- 5) หน่วยงานด้านการส่งเสริมเกษตรกรและเจ้าหน้าที่ควรสนับสนุนเทคโนโลยีด้านการแปรรูปมะพร้าว
- 6) หน่วยงานด้านการส่งเสริมเกษตรกรและเจ้าหน้าที่ควรส่งเสริมองค์ความรู้ด้านการป้องกันปัญหาการระบาดของโรคและแมลงศัตรูมะพร้าว
- 7) หน่วยงานด้านการส่งเสริมเกษตรกรและเจ้าหน้าที่ควรส่งเสริมการรวมกลุ่มเพื่อให้เกษตรกรสามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนดอกเบี้ยต่ำ

บทที่ 5

การวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอ

การวิจัยเรื่อง สภาพการผลิตและความต้องการการส่งเสริมการผลิตมะพร้าวของเกษตรกร ตำบลคลองวาฬ อำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยจำแนกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอ มีรายละเอียด ดังนี้

1. สรุปการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล สภาพทางสังคม และเศรษฐกิจ สภาพการผลิตและการตลาดมะพร้าวคุณภาพ ความรู้เกี่ยวกับการผลิตมะพร้าวคุณภาพ ความต้องการการส่งเสริมการผลิตมะพร้าวคุณภาพ ตลอดจนปัญหาและข้อเสนอแนวทางการส่งเสริมการผลิตมะพร้าวแบบครบวงจรของเกษตรกรในตำบลคลองวาฬ อำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

1.2 วิธีดำเนินการวิจัย

1.2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างการวิจัย ประชากรคือ เกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนผู้ปลูกมะพร้าวกับกรมส่งเสริมการเกษตรในตำบลคลองวาฬ อำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ปี 2564 จำนวนทั้งหมด 705 ราย การคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Taro Yamanae โดยยอมให้มีความคลาดเคลื่อนได้ร้อยละ 7 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 158 ราย ใช้วิธีการสุ่มแบบง่าย (simple random sampling)

1.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างในการเก็บข้อมูล โดยมีคำถามเป็นแบบปลายปิดและปลายเปิด ทดสอบความเที่ยงตรงกับเกษตรกรที่ไม่ใช่เกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนผู้ปลูกมะพร้าวกับกรมส่งเสริมการเกษตรในตำบลคลองวาฬอำเภอ เมือง ประจวบคีรีขันธ์ ปี 2564 จำนวน 30 ราย มีค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา ระหว่าง 0.917 -0.928

1.2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองโดยวิธีการสัมภาษณ์ ในช่วงเดือนมิถุนายน – กรกฎาคม 2566

1.2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และอุปสรรค

1.3 ผลการวิจัย

1.3.1 ข้อมูลส่วนบุคคล สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร ประกอบด้วย

1) ข้อมูลส่วนบุคคลและสภาพทางสังคม เกษตรกรส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง อายุเฉลี่ย 46.13 ปี จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 3.14 คน อาชีพหลักเป็นทำสวน อาชีพรองรับจ้างทั่วไป และเป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตร

2) สภาพพื้นฐานทางด้านเศรษฐกิจ เกษตรกรส่วนใหญ่มีพื้นที่การเกษตรเฉลี่ย 27.9ไร่ พื้นที่เกษตรเป็นของตนเองเฉลี่ย 6.1 ไร่ จำนวนแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 1.98 คน จำนวนแรงงานนอกครัวเรือนเฉลี่ย 3.57 คน รายได้เฉลี่ยต่อปีจากภาคการเกษตรเฉลี่ย 69,814.32 บาท รายได้นอกภาคการเกษตรเฉลี่ยต่อปี 17,754 บาท เกษตรกรทั้งหมดใช้เงินส่วนตัวและกู้ยืมจากสหกรณ์การเกษตรเป็นแหล่งเงินทุนในการเกษตร

1.3.2 สภาพการผลิตมะพร้าวของเกษตรกร เกษตรกรส่วนใหญ่มีลักษณะพื้นที่ปลูกมะพร้าวเป็นที่ราบ สภาพเป็นดินทราย น้ำในพื้นที่ปลูกมะพร้าวเป็นน้ำจืด ปลูกพันธุ์พื้นเมือง การเพาะพันธุ์ต้นมะพร้าวด้วยตนเอง การวางแผนปลูกมะพร้าวแบบสี่เหลี่ยมจัตุรัสระยะ 9.0×9.0 เมตร หรือ 20 ต้น/ไร่ ไม่มีการให้น้ำมะพร้าว ไม่ใส่ปุ๋ย การกำจัดวัชพืชในสวนมะพร้าวด้วยเครื่องตัดหญ้า มีการปลูกแซมระหว่างต้นเดิม ความถี่ในการเก็บเกี่ยวผลมะพร้าวทุก 45 วัน ผู้รับซื้อเก็บเกี่ยวผลมะพร้าวเอง ปริมาณผลผลิตมะพร้าวที่เก็บได้ทั้งปีเฉลี่ย 450-500 ผล/ไร่ พ่อค้ามารับซื้อที่สวน ราคาเฉลี่ย 7 – 10 บาท/ผล การคัดขนาดโดยผู้รับซื้อคัดเอง และไม่มีการแปรรูปมะพร้าว

1.3.3 ความรู้เกี่ยวกับการผลิตมะพร้าวคุณภาพ ประกอบด้วย

1) เกษตรกรทั้งหมดมีความรู้อย่างถูกต้องในการผลิตมะพร้าวคุณภาพ ประเด็นต่อไปนี้

(1) พื้นที่ปลูกมะพร้าวควรมีแสงแดด 7 ชั่วโมง/วัน และพื้นที่ปลูกมะพร้าว ต้องไม่มีชั้นดินดาน หากมีต้องลึกจากผิวดินมากกว่า 1 เมตร

(2) การปลูกมะพร้าวต้องรองกันหลุมด้วยกาบมะพร้าว 2 ชั้น แล้วเอาดินชั้นบนใส่ลงไปประมาณครึ่งหลุม การปลูกมะพร้าวต้องใส่ปุ๋ยคอก หรือรื้อคฟอสเฟต 1 กิโลกรัม รองกันหลุม และการปลูกมะพร้าวต้องใส่ปุ๋ยคอก หรือรื้อคฟอสเฟต 1 กิโลกรัม รองกันหลุม

(3) การดูแลมะพร้าวในฤดูแล้ง ควรตัดทางใบแก่ 10 - 12 ทางใบ เพื่อรักษาความชื้น

(4) การเก็บเกี่ยวมะพร้าวต้องให้ปลายหางหนูมีความแห้ง 40% และการเก็บเกี่ยวมะพร้าวต้องให้สีผล บริเวณรอยต่อกลีบเลี้ยงที่ติดอยู่กับตัวผลจะเห็นเป็นวงสีขาว

2) *เกษตรกรมีความรู้ในระดับดีในการผลิตมะพร้าวคุณภาพ (ร้อยละ 70 - 80)* คือ ประเด็นพื้นที่ปลูกมะพร้าวควรมีอุณหภูมิที่เหมาะสม 30 องศาเซลเซียส

3) *เกษตรกรมีความรู้ในระดับน้อยในการผลิตมะพร้าวคุณภาพ (ร้อยละ 50-60)* คือ ประเด็นการดูแลมะพร้าวต้องใส่ปุ๋ยเคมี เมื่อมะพร้าวอายุ 6 เดือนหลังปลูก หรือเมื่อใบยอดคลี่

4) *เกษตรกรมีปัญหาด้านความรู้ในการผลิตมะพร้าวคุณภาพ (ต่ำกว่าร้อยละ 50)* ในประเด็นต่อไปนี้

(1) การดูแลมะพร้าวต้องใส่ปุ๋ยเคมีรอบต้นห่างจากโคน 1 เมตร
 (2) พื้นที่ปลูกมะพร้าวควรมีปริมาณน้ำฝนมากกว่า 2,000 มิลลิเมตร/ปี และกระจายสม่ำเสมอ

(3) การปลูกมะพร้าวต้องเป็นที่ดอน และดินมีความอุดมสมบูรณ์สูง

(4) การดูแลมะพร้าวที่ตกผลแล้วควรให้น้ำอย่างน้อย 1,000 ลิตร/ต้น/สัปดาห์

(5) การดูแลมะพร้าวที่ยังไม่ให้ผลผลิตควรให้น้ำอย่างน้อย 80 ลิตร/ต้น/สัปดาห์

1.3.4 ความต้องการการส่งเสริมการผลิตมะพร้าวคุณภาพของเกษตรกร ประกอบด้วย

1) ความต้องการเกี่ยวกับการส่งเสริมความรู้ด้านการผลิต การแปรรูป และการตลาดมะพร้าวแบบครบวงจร มีรายละเอียดดังนี้

(1) การผลิต เกษตรกรมีความต้องการในระดับปานกลางทุกประเด็น เรียงตามลำดับดังนี้ การสนับสนุนปัจจัยการผลิต การส่งเสริมการรวมกลุ่ม/สร้างเครือข่ายด้านการผลิต การส่งเสริมความรู้เรื่องมาตรฐานการผลิต การส่งเสริมความรู้เรื่องการใช้ปุ๋ยอย่างมีประสิทธิภาพ และการส่งเสริมความรู้ด้านการคัดเลือกและขยายพันธุ์ และการส่งเสริมความรู้เรื่องการป้องกันกำจัดศัตรูมะพร้าว อย่างไรก็ตาม เกษตรกรมีความต้องการระดับมากที่สุดในประเด็น การส่งเสริมความรู้การวางแผนการผลิตรายบุคคล (IFPP)

(2) การแปรรูป พบว่า เกษตรกรมีความต้องการในระดับมากที่สุด 2 ประเด็น โดยมีระดับความต้องการตามลำดับ ได้แก่ การสนับสนุนปัจจัยด้านการแปรรูป และการส่งเสริมความรู้ด้านมาตรฐานการแปรรูป นอกจากนี้ เกษตรกรมีความต้องการระดับมาก 2 ประเด็น โดยมีระดับความต้องการตามลำดับ ได้แก่ การส่งเสริมการรวมกลุ่ม/สร้างเครือข่ายด้านการแปรรูป และการส่งเสริมความรู้ด้านการแปรรูปและบรรจุภัณฑ์

(3) การตลาด เกษตรกรมีความต้องการในระดับมากที่สุดทุกประเด็น โดยมีระดับความต้องการตามลำดับดังนี้ การเชื่อมโยงตลาดกับโรงงานแปรรูปผลผลิต และการส่งเสริมการจัดตั้งสหกรณ์การเกษตรเพื่อรับซื้อผลผลิต

2) ความต้องการเกี่ยวกับวิธีการส่งเสริมการผลิตมะพร้าวแบบครบวงจร ได้แก่

(1) การส่งเสริมผ่านสื่อบุคคล เกษตรกรมีความต้องการในระดับมากที่สุด 1 ประเด็นคือ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร นอกจากนี้ เกษตรกรมีความต้องการในระดับมาก โดยมีระดับความต้องการตามลำดับดังนี้ เพื่อนบ้าน ผู้นำชุมชน (กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และปราชญ์ชาวบ้าน และพ่อแม่ ญาติ พี่น้อง

(2) การส่งเสริมผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ เกษตรกรมีความต้องการในระดับปานกลางทุกประเด็น โดยมีระดับความต้องการตามลำดับ ดังนี้ เอกสารทางราชการ แผ่นพับ/โปสเตอร์/ป้าย ประชาสัมพันธ์ หนังสือพิมพ์ และวารสาร

(3) การส่งเสริมผ่านศูนย์เรียนรู้ เกษตรกรมีความต้องการในระดับมากทุกประเด็น โดยมีระดับความต้องการตามลำดับ ดังนี้ ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้า

เกษตร (ศพก) ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืช (ศทอ.) ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน และศูนย์ข้าวชุมชน

(4) การส่งเสริมผ่านสื่อออนไลน์ เกษตรกรมีความต้องการในระดับมากทุกประเด็น โดยมีระดับความต้องการตามลำดับ ดังนี้ Youtube Line และ Facebook

1.3.5 ปัญหาของเกษตรกรและข้อเสนอแนะทางการส่งเสริมการผลิตมะพร้าวแบบครบวงจร มีรายละเอียดรายด้านดังนี้

1) ปัญหาเกี่ยวกับการส่งเสริมการผลิตมะพร้าวคุณภาพ ได้แก่

(1) ปัญหาการขาดความรู้เกี่ยวกับการผลิตและการแปรรูปมะพร้าวของเกษตรกร เกษตรกรมีปัญหาในระดับมาก 4 ประเด็น เรียงตามลำดับดังนี้ การแปรรูปผลผลิต การเก็บเกี่ยวผลผลิต มาตรฐานสินค้าเกษตรและการแปรรูป และการคัดเลือกพันธุ์เพื่อการขยายพันธุ์ นอกจากนี้ เกษตรกรมีปัญหาในระดับปานกลาง 3 ประเด็น เรียงตามลำดับดังนี้ การใส่ปุ๋ยให้มีประสิทธิภาพ การจัดการโรค แมลง/สัตว์ศัตรู และการเตรียมพื้นที่ปลูกมะพร้าว

(2) ปัญหาด้านกระบวนการผลิตมะพร้าว เกษตรกรมีปัญหาในระดับมากทุกประเด็น โดยระดับปัญหาเรียงตามลำดับ ดังนี้ ผลผลิตไม่มีคุณภาพ ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ สภาพพื้นที่ปลูกไม่เหมาะสม ผลผลิตไม่ได้รับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร แมลงศัตรูมะพร้าวระบาด การขาดแคลนปัจจัยการผลิตมีราคาแพง การขาดแคลนแรงงานในการเก็บเกี่ยว การขาดแคลนแรงงานเพื่อการผลิต และการขาดแคลนน้ในการผลิต

(3) ปัญหาด้านการแปรรูปมะพร้าว เกษตรกรมีปัญหาในระดับมากทุกประเด็น โดยมีระดับปัญหาตามลำดับ ดังนี้ สินค้าไม่มีคุณภาพมาตรฐาน การขาดแคลนแรงงานในการแปรรูป และการขาดแคลนเทคโนโลยีในการแปรรูป

(4) ปัญหาด้านการตลาดมะพร้าวคุณภาพ เกษตรกรมีปัญหาในระดับมาก 5 ประเด็น เรียงตามลำดับดังนี้ ผลผลิตล้นตลาด ราคาผลผลิตตกต่ำ พ่อค้าคนกลางกดราคา แหล่งรับซื้อไม่เพียงพอ และการขาดความรู้ด้านการจัดการตลาด นอกจากนี้ ปัญหาในระดับปานกลาง คือ ข้าราชการด้านการตลาดมีน้อย

(5) ปัญหาวิธีการส่งเสริมเกษตรกรในการการผลิตมะพร้าว เกษตรกรมีปัญหาในระดับมาก 4 ประเด็น โดยเรียงระดับปัญหาตามลำดับ ดังนี้ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมสับเปลี่ยนบ่อยขาดความต่อเนื่องในการส่งเสริม อุปกรณ์การอบรมถ่ายทอดไม่เพียงพอ การขาดแปลงสาธิตเรียนรู้การ

ผลิตมะพร้าวคุณภาพ และเจ้าหน้าที่ส่งเสริมขาดความเชี่ยวชาญในด้านการผลิตมะพร้าวคุณภาพ นอกจากนี้ เกษตรกรมีปัญหาระดับปานกลาง คือ อุปกรณ์การอบรมถ่ายทอดไม่ทันสมัย

2) *ความคิดเห็นของเกษตรกรเกี่ยวกับความสำคัญของข้อเสนอแนวทางการส่งเสริมการผลิตมะพร้าวแบบครบวงจร ได้แก่*

(1) *ข้อเสนอแนวทางการส่งเสริมการผลิตมะพร้าวคุณภาพ* เกษตรกรให้ความสำคัญกับข้อเสนอในระดับมาก 4 ประเด็น โดยเรียงตามลำดับ ดังนี้ นักส่งเสริมควรประสานงานกับหน่วยงานตรวจรับรองคุณภาพมาตรฐานในการเข้ามาตรวจสอบแปลง การส่งเสริมให้ความรู้เรื่องมาตรฐานสินค้าเกษตรและการแปรรูป การส่งเสริมการรวมกลุ่มเพื่อซื้อปัจจัยการผลิต และการสนับสนุนการนำเครื่องจักรมาใช้ในการผลิต นอกจากนี้ เกษตรกรให้ความสำคัญกับข้อเสนอในระดับปานกลาง 4 ประเด็น ได้แก่ นักส่งเสริมควรให้ความรู้เรื่องการจัดการโรค แมลง และสัตว์ศัตรู นักส่งเสริมควรให้ความรู้เรื่องการใส่ปุ๋ยให้มีประสิทธิภาพ นักส่งเสริมควรให้ความรู้เรื่องการเตรียมพื้นที่ปลูกมะพร้าว และนักส่งเสริมควรให้ความรู้เรื่องการคัดเลือกพันธุ์เพื่อการขยายพันธุ์

(2) *ข้อเสนอแนวทางการส่งเสริมการแปรรูปมะพร้าวคุณภาพ* เกษตรกรให้ความสำคัญกับข้อเสนอในระดับมากที่สุด 2 ประเด็น ได้แก่ การสนับสนุนการนำเครื่องจักรมาใช้ในการแปรรูป และนักส่งเสริมควรให้ความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีในการแปรรูป

(3) *ข้อเสนอแนวทางการส่งเสริมการตลาดมะพร้าวคุณภาพ* เกษตรกรให้ความสำคัญกับข้อเสนอในระดับมากที่สุด คือ การส่งเสริมการรวมกลุ่มในการจำหน่ายผลผลิต นอกจากนี้ เกษตรกรให้ความสำคัญกับข้อเสนอในระดับปานกลาง 2 ประเด็น ได้แก่ การส่งเสริมการแปรรูปผลผลิต และนักส่งเสริมควรให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดการตลาด

(4) *ข้อเสนอแนวทางเกี่ยวกับวิธีการส่งเสริมการผลิตมะพร้าวคุณภาพแบบครบวงจร* เกษตรกรให้ความสำคัญกับข้อเสนอในระดับปานกลางทุกประเด็น โดยเรียงตามลำดับ ดังนี้ การแลกเปลี่ยน ดูงาน ทัศนศึกษากับแหล่งผลิตมะพร้าวคุณภาพ การจัดทำเครือข่ายนักส่งเสริมการผลิตมะพร้าวคุณภาพในระดับจังหวัด การจัดทำแปลงสาธิต แปลงเรียนรู้การผลิตมะพร้าวคุณภาพ และการปรับปรุงอุปกรณ์การส่งเสริมให้ทันสมัย

3) *ข้อเสนอแนวทางการส่งเสริมการผลิตมะพร้าวแบบครบวงจรจากการวิเคราะห์และสังเคราะห์ผลการศึกษา* ด้วยการวิเคราะห์ SWOT Analysis และวิเคราะห์ TOWS Matrix มีแนวทางการส่งเสริม คือ หน่วยงานด้านการส่งเสริมเกษตรและเจ้าหน้าที่ ควรดำเนินการ ดังนี้

- (1) การส่งเสริมให้เกษตรกรมีความรู้ด้านการแปรรูปมะพร้าว
 - (2) การส่งเสริมองค์ความรู้เรื่องการดูแลและการผลิตมะพร้าวคุณภาพ ผ่านรูปแบบการแลกเปลี่ยน ดูงาน ทัศนศึกษากับแหล่งผลิตมะพร้าวคุณภาพ
 - (3) การจัดทำข้อมูลด้านการตลาด ด้านปัจจัยการผลิต เพื่อเป็นข้อมูลให้กับเกษตรกรในการวางแผนการผลิตเพื่อสอดคล้องกับความต้องการของตลาด
 - (4) การส่งเสริมการเชื่อมโยงเกษตรกรผู้ปลูกมะพร้าวคุณภาพกับตลาดโดยตรง
 - (5) การสนับสนุนเทคโนโลยีด้านการแปรรูปมะพร้าว
 - (6) การส่งเสริมองค์ความรู้ด้านการป้องกันปัญหาการระบาดของโรคและแมลงศัตรูมะพร้าว
 - (7) การส่งเสริมการรวมกลุ่มเพื่อให้เกษตรกรสามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุน
- ดอกเบี้ยต่ำ

2. การอภิปรายผล

จากผลการวิจัย มีประเด็นการอภิปรายผล ดังนี้

2.1 ข้อมูลส่วนบุคคล สภาพพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร

จากผลการวิจัยพบว่า ปัจจุบันเพศหญิงต้องทำงานหารายได้ให้ครอบครัว เช่นเดียวกับเพศชายไม่ได้ดูแลเพียงงานบ้านเหมือนในอดีต อีกทั้งเกษตรกรผู้ปลูกมะพร้าวส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุที่มีการศึกษาไม่สูง และมีรายได้จากภาคการเกษตรไม่มากนัก ส่งผลให้เกษตรกรมะพร้าวส่วนใหญ่ต้องหารายได้อื่นนอกจากภาคการเกษตร เพื่อเลี้ยงชีพครอบครัว นอกจากนี้ การที่เกษตรกรมะพร้าวส่วนใหญ่มีการศึกษาไม่สูง ส่งผลให้เกษตรกรมะพร้าวมีความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพไม่เพียงพอ ไม่สามารถปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงของตลาดและเทคโนโลยีได้ ส่งผลให้รายได้ของเกษตรกรมะพร้าวลดลงสอดคล้องกับงานวิจัยของนิภาดา เจริญธนกิจกุล (2559) พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ มีอายุเฉลี่ย 58.48 ปี ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการผลิตมะพร้าวเฉลี่ย 20.74 ปี มีพื้นที่ปลูกมะพร้าวเฉลี่ย 9.08ไร่ แรงงานในครัวเรือนมีจำนวน 2 คน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ

เกียรติศักดิ์ เทพผดุงพร (2562) พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เป็น มีอายุ 46-60 ปี มากที่สุด มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 4-6 คน มีการถือครองที่ดินต่ำกว่า 10 ไร่ มีรายได้จากการทำสวนมะพร้าว (ทั้งครอบครัว) ต่ำกว่า 10,000 บาท มีรายได้ที่นอกเหนือจากการทำสวนมะพร้าว (ทั้งครอบครัว) ต่ำกว่า 10,000 บาท ร้อยละ 70.8

2.2 สภาพการผลิตมะพร้าวคุณภาพของเกษตรกร

จากผลการวิจัย แสดงให้เห็นว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ในพื้นที่จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จะมีรูปแบบการผลิตคล้ายคลึงกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของนิภาดา เจริญธนกิจกุล (2559) พบว่า พื้นที่ปลูกมะพร้าวมีลักษณะเป็นแบบยกร่อง แหล่งน้ำมาจากน้ำฝน น้ำที่ใช้เป็นน้ำจืด ส่วนใหญ่เพาะพันธุ์เอง ปลูกแบบแถวเดี่ยว ระยะปลูก 6 x 6 เมตร มีการใส่ปุ๋ยรองกันหลุม 1-2 ครั้งต่อปี ปลูกมะพร้าวทดแทนต้นที่เสื่อมโทรม โดยการปลูกแซมระหว่างต้นเดิม และสอดคล้องกับงานวิจัยของปฐมชัย คชะสุด (2560) พบว่า เกษตรกรมีประสบการณ์ปลูกมะพร้าวอ่อนเพื่อการส่งออกเฉลี่ย 4.77 ปี แหล่งที่มาของปัจจัยการผลิตส่วนใหญ่ ได้มาจากใน ผลผลิตของเกษตรกรร้อยละ 60.00 ไม่มีการคัดเกรดก่อนจำหน่าย โดยมีคนมารับซื้อผลผลิตถึงบ้าน/สวนมากที่สุด

2.3 ความรู้เกี่ยวกับการผลิตมะพร้าวคุณภาพของเกษตรกร

จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า การปลูกมะพร้าวเป็นอาชีพดั้งเดิมของคนไทย เกษตรกรผู้ปลูกมะพร้าวส่วนใหญ่สืบทอดอาชีพนี้มาจากบรรพบุรุษ จึงมีประสบการณ์และองค์ความรู้เกี่ยวกับการปลูกมะพร้าวมาอย่างยาวนาน อีกทั้งปัจจุบันมีสื่อและเทคโนโลยีต่าง ๆ ที่ช่วยเผยแพร่ความรู้และเทคโนโลยีการผลิตมะพร้าวแก่เกษตรกร เช่น สื่อออนไลน์ สื่อโทรทัศน์ สื่อสิ่งพิมพ์ เป็นต้น สอดคล้องกับงานวิจัยของปฐมชัย คชะสุด (2560) พบว่า เกษตรกรที่ปลูกมะพร้าวอ่อนเพื่อการส่งออกในเขตพื้นที่จังหวัดราชบุรี มีความรู้ในด้านการผลิตที่เกี่ยวกับการเลือกสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับการเจริญเติบโตของมะพร้าวอ่อน โดยได้รับองค์ความรู้จากหน่วยงานราชการ และเอกชนที่เข้ามาส่งเสริมการผลิตในพื้นที่ และเกษตรกรที่ปลูกมะพร้าวอ่อนเพื่อการส่งออกในเขตพื้นที่จังหวัดราชบุรี มีความรู้ในด้านการผลิต การดูแลรักษา การจัดการแปลงของมะพร้าวอ่อน โดยได้รับองค์ความรู้จากหน่วยงานราชการ และเอกชนที่เข้ามาส่งเสริมการผลิตในพื้นที่

2.4 ความต้องการของเกษตรกรเกี่ยวกับการส่งเสริมการผลิตมะพร้าวคุณภาพ

2.4.1 ความต้องการด้านความรู้ จากผลการวิจัยในภาพรวม เกษตรกรมีความต้องการด้านการผลิต การแปรรูป และการตลาด ในระดับปานกลางถึงมากที่สุด แสดงให้เห็นว่า ผลผลิตมะพร้าวมีปริมาณมาก แต่ผลผลิตส่วนใหญ่เป็นมะพร้าวสด ซึ่งราคาไม่สูงมาก เกษตรกรจึง

ต้องการส่งเสริมด้านการตลาด การแปรรูปใหม่ๆ เพื่อเพิ่มรายได้สอดคล้องกับงานวิจัยของเกียรติศักดิ์ เทพผดุงพร (2562) พบว่า การส่งเสริมเกษตรกรในการปลูกมะพร้าวให้ได้จำนวนผลผลิตต่อไร่มากขึ้น เช่น การปลูกทดแทนและการติดตั้งระบบน้ำในสวน ให้คำแนะนำและสร้างการรับรู้ด้านเทคโนโลยีการผลิตมะพร้าวเพื่อให้ผลผลิตมะพร้าวต่อไร่สูงขึ้น การส่งเสริมให้ความรู้ความเข้าใจในการจัดการสวนมะพร้าวแก่เกษตรกรเจ้าของสวนมะพร้าวอย่างเป็นรูปธรรม และการสร้างแรงจูงใจให้เกษตรกรใส่ใจในการจัดการดูแลสวนมะพร้าว

2.4.2 ความต้องการด้านวิธีการส่งเสริม พบว่า วิธีการส่งเสริมโดยสื่อสิ่งพิมพ์ วิธีการส่งเสริมผ่านศูนย์เรียนรู้ วิธีการส่งเสริมผ่านสื่อออนไลน์ ในระดับปานกลางถึงมากที่สุด แสดงให้เห็นว่า วิธีการส่งเสริมโดยสื่อสิ่งพิมพ์ ได้รับความนิยมนอกจากเกษตรกร เนื่องจากเป็นวิธีการที่เข้าถึงง่าย เกษตรกรสามารถอ่านและศึกษาข้อมูลได้ด้วยตนเอง โดยสื่อสิ่งพิมพ์ที่ได้รับความนิยม ได้แก่ หนังสือ นิตยสาร แผ่นพับ เป็นต้น เนื้อหาของสื่อสิ่งพิมพ์ควรเป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการผลิต การตลาด และการแปรรูปมะพร้าว เพื่อให้เกษตรกรสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้กับสวนมะพร้าวของตนเองได้ ส่วนวิธีการส่งเสริมผ่านศูนย์เรียนรู้เป็นวิธีการส่งเสริมที่มีประสิทธิภาพ เนื่องจากเกษตรกรสามารถเรียนรู้และฝึกปฏิบัติจริง โดยศูนย์เรียนรู้มะพร้าวส่วนใหญ่จะมีการจัดอบรมให้ความรู้ สาธิตวิธีการผลิตมะพร้าวคุณภาพ การแปรรูปมะพร้าว และการตลาดมะพร้าว เป็นต้น เกษตรกรสามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเกษตรกรรายอื่น และรับคำปรึกษาจากผู้เชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ นอกจากนี้ วิธีการส่งเสริมผ่านสื่อออนไลน์ เป็นวิธีการส่งเสริมที่ได้รับความนิยมมากขึ้นในปัจจุบัน เนื่องจากเป็นวิธีการที่เข้าถึงง่ายและสะดวก เกษตรกรสามารถรับชมวิดีโอ ฟังเสียง หรืออ่านบทความเกี่ยวกับการผลิต การตลาด และการแปรรูปมะพร้าว เป็นต้น เนื้อหาของสื่อออนไลน์ควรมีความทันสมัย และตรงกับความต้องการของเกษตรกร สอดคล้องกับงานวิจัยของนิภาดา เจริญธนกิจกุล (2559) พบว่า เกษตรกรมีความต้องการส่งเสริมส่งเสริมการผลิตมะพร้าว จากเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานรัฐให้การสนับสนุนทางด้านทักษะวิชาการความรู้ความสามารถและปัจจัยการผลิต การรวมกลุ่มผู้ปลูกมะพร้าว เพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถของสมาชิกกลุ่ม การศึกษาดูงานและแลกเปลี่ยนความรู้และแก้ปัญหาศัตรูมะพร้าวโดยการป้องกันกำจัดศัตรูพืชแบบผสมผสาน เกษตรกรมีความต้องการส่งเสริมความรู้ในเรื่องการป้องกันกำจัดแมลงมากที่สุด โดยผ่านทางแผ่นพับและบุคคลราชการ ในรูปแบบการบรรยายและสาธิตวิธีการให้น้ำ การให้ปุ๋ย แบบประหยัดพลังงาน และต้องการศึกษาการสาธิตการผลิตสารชีวภัณฑ์เพื่อใช้ในการผลิตมะพร้าวคุณภาพรวมถึง เกษตรกรมีความต้องการส่งเสริมความรู้ในเรื่องการแปรรูปและการตลาด ผ่านทางสื่อสังคมออนไลน์ พร้อมทั้งสนับสนุนการทำสื่อออนไลน์เพื่อประชาสัมพันธ์มะพร้าว

2.5 ปัญหาในการส่งเสริมการผลิตมะพร้าวคุณภาพของเกษตรกร

2.5.1 ปัญหาด้านการผลิตมะพร้าว พบว่า ในภาพรวม เกษตรกรมีปัญหาด้านการผลิตมะพร้าวในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจาก อายุสวนมะพร้าว ส่วนใหญ่มีอายุมากกว่า 40 ปี ส่งผลให้ผลผลิตลดลง เนื่องจากต้นมะพร้าวมีอายุมากขึ้น ต้นจะสูง ผลผลิตจึงลดลง นอกจากนี้ ต้นมะพร้าวที่มีอายุมากจะอ่อนแอต่อโรคและแมลงศัตรูพืชมากขึ้น ส่งผลให้ผลผลิตลดลงและคุณภาพต่ำลง รวมถึงพันธุ์มะพร้าว ส่วนใหญ่เป็นพันธุ์ไทยต้นสูง ให้ผลผลิตน้อย เนื่องจากพันธุ์มะพร้าวไทยต้นสูง ให้ผลผลิตน้อย ผลผลิตสูงไม่พร้อมกัน ทำให้การเก็บเกี่ยวลำบาก ต้นทุนการผลิตสูง และราคาผลผลิตตกต่ำ สอดคล้องกับงานวิจัยของอาสิวรรณ เวชกิจ (2555) พบว่า ปัญหาในการผลิตมะพร้าวผลแก่ ได้แก่ สวนมะพร้าวขาดการปฏิบัติดูแล เนื่องจากเกษตรกรมีอายุมาก ค่าจ้างในการลอกเลนและ การปฏิบัติดูแลในสวนสูง ปัญหากระรอกสวนเข้าทำลายผลผลิตทำให้ปริมาณผลผลิตตกต่ำ ปัญหา แมลงดำหนามเข้าทำลาย ปัญหาด้วงแรด และด้วงงวงเข้าทำลาย เกษตรกรขาดความรู้ด้านการป้องกันกำจัดแมลงอย่างถูกวิธี ปัญหาด้านการตลาดประสบปัญหาราคาผลผลิตตกต่ำ ขาดช่องทางการจำหน่ายผลผลิต สอดคล้องกับงานวิจัยของมณฑนา ไทยละออง (2556) พบว่า ปัญหาด้านความรู้ในการผลิตมะพร้าว ซึ่งมีผลต่อผลผลิตมะพร้าวของเกษตรกรในระดับมาก ได้แก่ โรคแมลงสัตว์ศัตรู มะพร้าว และการแปรรูปผลผลิตมะพร้าว ในระดับปานกลาง ได้แก่ การคัดเลือกพันธุ์มะพร้าว เพื่อการขยายพันธุ์ ชนิดของปุ๋ยที่เหมาะสม การเตรียมพื้นที่ในการปลูก วิธีการใส่ปุ๋ยเคมีให้มีประสิทธิภาพ การตัดขนาดมะพร้าว และการเก็บเกี่ยวมะพร้าวที่เหมาะสม ปัญหาการผลิตมะพร้าว ซึ่งมีผลต่อผลผลิตมะพร้าวของเกษตรกร ในระดับมาก ได้แก่ ปุ๋ยเคมีมีราคาสูง ระดับปานกลาง ได้แก่ สัตว์ศัตรูพืชและแมลงศัตรูพืชระบาด สภาพพื้นที่ปลูกไม่เหมาะสม ขาดแคลนเงินทุน ปริมาณน้ำไม่เพียงพอ ประสบภัยธรรมชาติ และในระดับน้อย ได้แก่ ขาดแคลนแรงงานเพื่อการผลิต ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ ผลผลิตไม่มีคุณภาพการป้องกันกำจัดวัชพืชและโรคพืชปัญหาการเก็บเกี่ยวผลผลิต ซึ่งมีผลต่อผลผลิตมะพร้าวของเกษตรกรในระดับปานกลาง ได้แก่ ความสูงของต้น มะพร้าว

2.5.2 ปัญหาการแปรรูป พบว่า ในภาพรวม เกษตรกรมีปัญหาการแปรรูปในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจาก ความรู้และทักษะในการแปรรูปมะพร้าว เกษตรกรส่วนใหญ่มีความรู้และทักษะในการแปรรูปมะพร้าวในระดับพื้นฐานเท่านั้น ขาดความรู้และทักษะในการแปรรูปมะพร้าวให้มีคุณภาพและมาตรฐาน ส่งผลให้ผลิตภัณฑ์แปรรูปมะพร้าวของเกษตรกรมีมูลค่าต่ำ และเทคโนโลยีและอุปกรณ์ในการแปรรูปมะพร้าว เกษตรกรส่วนใหญ่มีเทคโนโลยีและอุปกรณ์ในการแปรรูปมะพร้าวที่ล้าสมัย ส่งผลให้กระบวนการแปรรูปมะพร้าวไม่มีประสิทธิภาพ สิ้นเปลืองแรงงานและพลังงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของมณฑนา ไทยละออง (2556) พบว่า ปัญหาด้านความรู้ในการผลิตมะพร้าว ซึ่งมีผลต่อผลผลิตมะพร้าวของเกษตรกรในระดับมาก ได้แก่ ขาดแคลนแรงงานในการเก็บเกี่ยวและ

การเก็บเกี่ยวไม่ได้คุณภาพปัญหาการตลาดซึ่งมีผล ต่อผลผลิตมะพร้าวของเกษตรกรในระดับมาก ได้แก่ ราคาผลผลิตมะพร้าวตกต่ำราคาเปลี่ยนแปลง ไม่แน่นอน และในระดับปานกลาง

2.5.3 ปัญหาด้านการตลาด พบว่า ในภาพรวม เกษตรกรมีปัญหาด้านการตลาด ในระดับ ทั้งนี้เนื่องจาก โครงสร้างตลาดมะพร้าว ตลาดมะพร้าวในประเทศไทยมีโครงสร้างที่ไม่เอื้ออำนวยต่อเกษตรกร เนื่องจากมีพ่อค้าคนกลางเข้ามามีบทบาทในการรับซื้อมะพร้าวจากเกษตรกรเป็นจำนวนมาก ทำให้เกษตรกรไม่สามารถขายมะพร้าวได้ในราคาที่ยุติธรรม การแข่งขันในตลาดมะพร้าว ตลาดมะพร้าวมีการแข่งขันสูง ทั้งจากในประเทศและต่างประเทศ ทำให้เกษตรกรไม่สามารถกำหนดราคามะพร้าวได้ และความผันผวนของราคามะพร้าว ราคามะพร้าวมีความผันผวนสูง ทำให้เกษตรกรไม่สามารถวางแผนการผลิตและการตลาดได้อย่างมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับงานวิจัยของเกียรติศักดิ์ เทพผดุงพร (2562) พบว่า สภาพปัญหาที่เกิดต่อเกษตรกรผู้ปลูกมะพร้าว ในภาพรวมจากมากไปหาน้อย คือ ปัญหาราคาผลผลิตตกต่ำ ปัญหาภัยแล้ง และปัญหาศัตรูพืช ส่วนการปรับตัวของเกษตรกรผู้ปลูกมะพร้าว คือ การปรับตัวด้านสังคม การปรับตัวด้านการเกษตรและการปรับตัวด้านเศรษฐกิจ

2.5.4 ปัญหาด้านวิธีการส่งเสริมการเกษตร พบว่า ภาพรวมเกษตรกรมีปัญหาด้านวิธีการส่งเสริมการเกษตรในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจาก การขาดการมีส่วนร่วมของเกษตรกร กระบวนการส่งเสริมการเกษตรมะพร้าวมักเป็นการถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรไปยังเกษตรกร โดยขาดการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในกระบวนการวางแผนและดำเนินการ ทำให้เกษตรกรขาดความเป็นเจ้าของโครงการและขาดแรงจูงใจในการปฏิบัติตามคำแนะนำ ความไม่เหมาะสมของวิธีการส่งเสริม วิธีการส่งเสริมการเกษตรมะพร้าวมักใช้วิธีการอบรมสัมมนาเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งเป็นวิธีการที่ไม่สามารถเข้าถึงเกษตรกรได้อย่างทั่วถึงและไม่สามารถตอบสนองความต้องการเฉพาะของเกษตรกรแต่ละรายได้ และความไม่ต่อเนื่องของการดำเนินงาน การดำเนินงานส่งเสริมการเกษตรมะพร้าวมักเป็นโครงการระยะสั้น ๆ ทำให้เกษตรกรไม่สามารถนำความรู้และเทคโนโลยีที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ได้อย่างเป็นรูปธรรมสอดคล้องกับงานวิจัยของมณฑนา ไทยละออง (2556) พบว่า ปัญหาด้านความรู้ ในการผลิตมะพร้าว ซึ่งมีผลต่อผลผลิตมะพร้าวของเกษตรกรในระดับมาก ได้แก่ สื่ออุปกรณ์ในการส่งเสริมการเกษตรของเจ้าหน้าที่ไม่มีความทันสมัย

2.6 ข้อเสนอของเกษตรกรเกี่ยวกับแนวทางในการส่งเสริมการผลิตมะพร้าวคุณภาพของเกษตรกร

2.6.1 ข้อเสนอด้านการผลิต เกษตรกรให้ความสำคัญกับข้อเสนอด้านการผลิตในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจาก ความต้องการมะพร้าวมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น มะพร้าวเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ

ของประเทศไทย มีความต้องการใช้ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ ความต้องการมะพร้าวมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้เกษตรกรต้องการเพิ่มผลผลิตมะพร้าวเพื่อตอบสนองความต้องการของตลาด สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปฐมชัย คชะสุต (2560) พบว่า เกษตรกรต้องการการส่งเสริมการปลูกพืชอื่นแซม ขณะที่มะพร้าวอ่อนยังไม่ให้ผลผลิต ส่งเสริมการผลิตมะพร้าวอ่อนเพื่อการส่งออกที่มีคุณภาพตามระบบ GAP เพื่อให้ได้มาตรฐานเดียวกัน สนับสนุนเรื่องของต้นพันธุ์ พร้อมกับจัดทำแปลงพันธุ์ อาจจะทำร่วมกับเกษตรกรในพื้นที่หรือภาคเอกชนที่สนใจ เพื่อจำหน่าย และประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรเชื่อมั่นในพันธุ์และเจ้าหน้าที่ภาครัฐ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรอำเภอ ควรได้มีโอกาสพัฒนาความรู้และประสบการณ์จนมีความเชี่ยวชาญ ด้านการตรวจวินิจฉัยโรคและแมลง และมาตรฐานอื่น ๆ ของประเทศผู้คู่ค้า

2.6.2 ข้อเสนอด้านการแปรรูป ภาพรวมเกษตรกรให้ความสำคัญกับข้อเสนอด้านการแปรรูปในระดับมาก ทั้งนี้ เนื่องจาก การผลิตมะพร้าวเพียงอย่างเดียวอาจไม่สามารถสร้างรายได้ที่เพียงพอต่อความต้องการของเกษตรกร การแปรรูปมะพร้าวเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีมูลค่าเพิ่มจะช่วยให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นจากช่องทางต่างๆ เช่น จำหน่ายผลิตภัณฑ์แปรรูปมะพร้าวโดยตรง จำหน่ายผ่านตัวแทนจำหน่าย หรือส่งออก เป็นต้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปฐมชัย คชะสุต (2560) พบว่า เกษตรกรที่ปลูกมะพร้าวอ่อนในเขตพื้นที่จังหวัดราชบุรี มีความต้องการให้หน่วยงานราชการสนับสนุนเครื่องจักรกลที่นำมาใช้ในการแปรรูป

2.6.3 ข้อเสนอด้านการตลาด ภาพรวมเกษตรกรให้ความสำคัญกับข้อเสนอด้านการตลาดในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจาก การส่งเสริมการตลาดมะพร้าวจะช่วยให้เกษตรกรสามารถจำหน่ายมะพร้าวได้ในราคาที่คุ้มค่า และสามารถเข้าถึงตลาดได้มากขึ้น ส่งผลให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น และสามารถยกระดับคุณภาพชีวิตให้ดียิ่งขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปฐมชัย คชะสุต (2560) พบว่า เกษตรกรที่ปลูกมะพร้าวอ่อนในเขตพื้นที่จังหวัดราชบุรี มีความต้องการให้เกิดการสนับสนุนหน่วยงานราชการร่วมกับหน่วยงานภาคเอกชนให้มาดำเนินการทำบันทึกข้อตกลงในการรับซื้อผลผลิตมะพร้าวอ่อนที่มีคุณภาพในการส่งออก

2.6.4 ข้อเสนอด้านวิธีการส่งเสริม ภาพรวมเกษตรกรให้ความสำคัญกับข้อเสนอด้านวิธีการส่งเสริมในระดับปานกลาง ทั้งนี้เนื่องจาก เกษตรกรต้องการเพิ่มผลผลิตมะพร้าวให้ได้มากขึ้น มีคุณภาพและมาตรฐานสูงขึ้น ต้นทุนการผลิตลดลง และสามารถจำหน่ายได้ในราคาที่คุ้มค่า สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปฐมชัย คชะสุต (2560) พบว่า เกษตรกรต้องการให้เจ้าหน้าที่สนับสนุนการสร้างเครือข่ายระหว่างหน่วยงานราชการและหน่วยงานเอกชน เพื่อพัฒนาการผลิตมะพร้าวคุณภาพและขยายตลาดของมะพร้าวในเขตพื้นที่จังหวัดราชบุรีให้สามารถส่งออกได้

2.6.5 การวิเคราะห์และสรุปแนวทางการส่งเสริมการผลิตมะพร้าวคุณภาพของ

เกษตรกร แนวทางการส่งเสริมการผลิตมะพร้าวคุณภาพ ประกอบด้วย หน่วยงานด้านการส่งเสริมเกษตรกรและเจ้าหน้าที่ควรส่งเสริมให้เกษตรกรมีความรู้ด้านการแปรรูปมะพร้าว ส่งเสริมองค์ความรู้เรื่องการดูแลและการผลิตมะพร้าวคุณภาพผ่านรูปแบบการ แลกเปลี่ยน ศึกษาดูงาน ทักษะศึกษากับแหล่งผลิตมะพร้าวคุณภาพ จัดทำข้อมูลด้านการตลาด ด้านปัจจัยการผลิต เพื่อเป็นข้อมูลให้กับเกษตรกรในการวางแผนการผลิตเพื่อสอดคล้องกับความต้องการของตลาด เชื่อมโยงเกษตรกรผู้ปลูกมะพร้าวคุณภาพกับตลาดโดยตรง สนับสนุนเทคโนโลยีด้านการแปรรูปมะพร้าว ส่งเสริมองค์ความรู้ด้านการป้องกันปัญหาการระบาดของโรคและแมลงศัตรูมะพร้าว และส่งเสริมการรวมกลุ่มเพื่อให้เกษตรกรสามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนดอกเบี้ยต่ำ แสดงให้เห็นว่า แนวทางการส่งเสริมการผลิตมะพร้าวคุณภาพมุ่งเน้นให้เกษตรกรปลูกมะพร้าวให้ได้ผลผลิตสูง มีคุณภาพและมาตรฐานตรงตามความต้องการของตลาด สามารถแข่งขันได้ในระดับสากล โดยแนวทางการส่งเสริมการผลิตมะพร้าวคุณภาพที่เฉพาะเจาะจง อาจแตกต่างกันไปในแต่ละพื้นที่และกลุ่มเกษตรกร โดยควรพิจารณาจากปัจจัยต่างๆ เช่น ปริมาณผลผลิตมะพร้าว คุณภาพของผลผลิตมะพร้าว ความต้องการของตลาด เป็นต้น สอดคล้องกับงานวิจัยของเกียรติศักดิ์ เทพผดุงพร (2562) พบว่า การส่งเสริมเกษตรกรในการปลูกมะพร้าวให้มีมูลค่าการผลิตเพิ่มมากขึ้น โดยการแปรรูปมะพร้าวเพื่อเพิ่มรายได้ให้กับเกษตรกรผู้ปลูกมะพร้าวในพื้นที่อำเภอทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์และ เกษตรกรทั้งหมดมีความต้องการให้หน่วยงานราชการและเอกชนสนับสุนองค์ความรู้ การจัดการด้านการทำบัญชี การขยายตลาดของมะพร้าวคุณภาพ

3. ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาครั้งนี้ขอควรพิจารณานำมาเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

3.1.1 หน่วยงานส่งเสริมการเกษตร ทราบผลการศึกษาด้านข้อมูลการผลิต การแปรรูป และการตลาดของเกษตรกร สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาการผลิตมะพร้าวในพื้นที่และ มีแนวทางในการศึกษาวิจัยการส่งเสริมการผลิต สินค้าเกษตรในพืชเศรษฐกิจอื่นๆได้ตอบสนองต่อนโยบายของกระทรวงเกษตร และสหกรณ์เรื่องการบริหารจัดการสินค้าเกษตร และแก้ไขปัญหาด้านการเกษตรในพื้นที่ อย่างมีประสิทธิภาพ

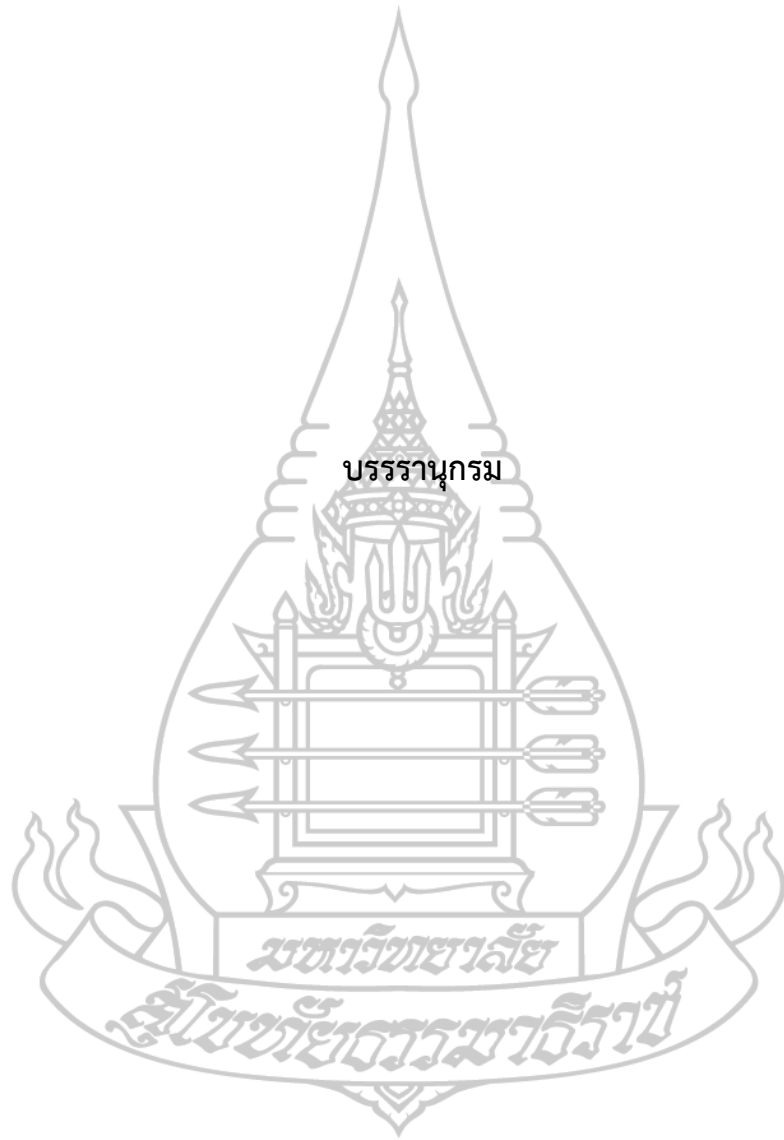
3.1.2 เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร มีแนวทางการส่งเสริมการผลิตมะพร้าวคุณภาพของเกษตรกรในตำบลคลองวาฬ อำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งสามารถขยายผลไปยังพื้นที่ปลูกมะพร้าวอื่นๆต่อไปได้ และสามารถนำข้อมูลผลการวิจัยที่ได้รับ มาปรับปรุงและพัฒนาการส่งเสริมการผลิตมะพร้าวคุณภาพ

3.1.3 หน่วยงานอื่น ๆ มีนำผลการวิจัยด้านแนวทางการส่งเสริมการผลิตมะพร้าวคุณภาพของเกษตรกรในตำบลคลองวาฬ อำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ไปพัฒนาการต่อยอดเกี่ยวกับงานด้านการส่งเสริมเทคโนโลยีการผลิตมะพร้าวคุณภาพ และนำไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการทำวิจัยครั้งต่อไป

3.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ควรทำการศึกษาถึงเจาะลึกถึงรูปแบบการส่งเสริมการผลิตมะพร้าวคุณภาพในรูปแบบออนไลน์ซึ่งปัจจุบันเกษตรกรต่างให้ความสำคัญและสามารถเข้าถึงเกษตรกรในวงกว้างมากกว่ารูปแบบการส่งเสริมแบบเดิม เพื่อได้รูปแบบ วิธีการส่งเสริมที่เหมาะสมและสามารถนำไปต่อยอดได้

บรรณานุกรม

มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์

มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์

บรรณานุกรม

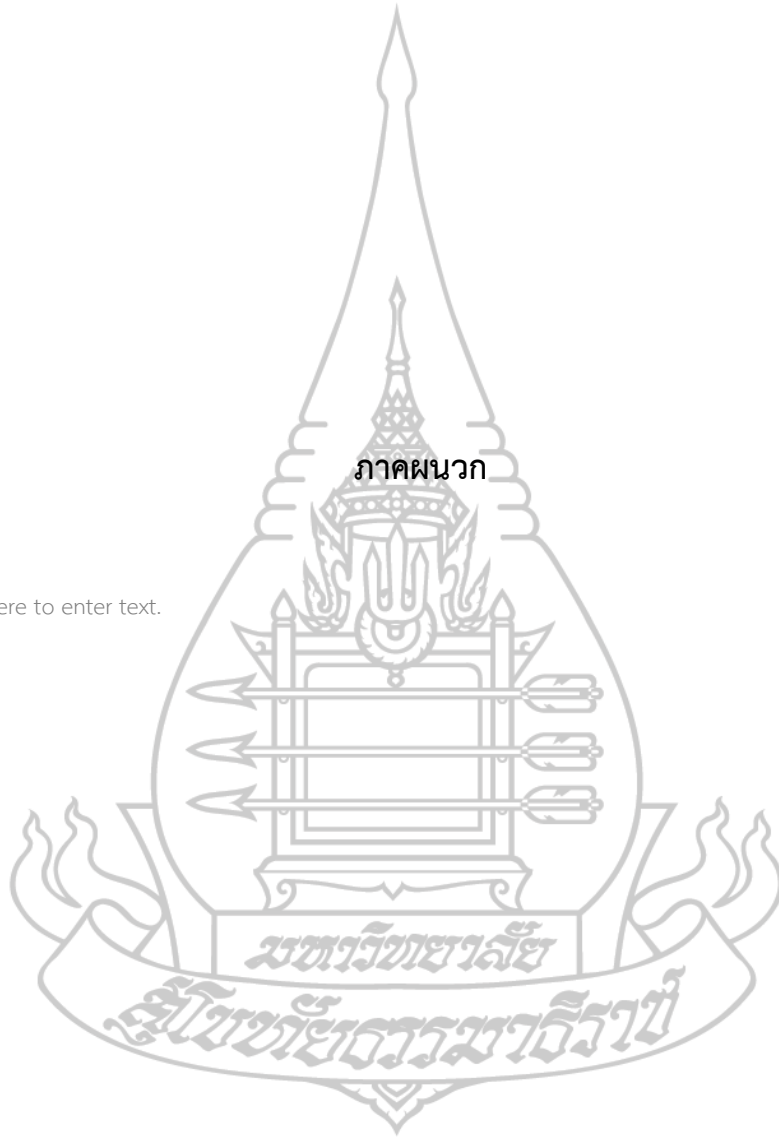
- กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ. (2560). *ข้อมูลการส่งออกมะพร้าวน้ำหอม*. กรุงเทพมหานคร: สำนักการค้าสินค้า กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ.
- _____. (2559). *การผลิตมะพร้าวคุณภาพ*. กรุงเทพมหานคร: กรมส่งเสริมการเกษตร.
- _____. (2565). *การส่งเสริมการเกษตร*. กรุงเทพมหานคร: กรมส่งเสริมการเกษตร.
- _____. (2564). *ข้อมูลผู้ปลูกมะพร้าวจังหวัดประจวบคีรีขันธ์*. กรุงเทพมหานคร: กรมส่งเสริมการเกษตร.
- เกียรติศักดิ์ เทพผดุงพร. (2562). การส่งเสริมการเพิ่มผลผลิตมะพร้าวของผู้ปลูกมะพร้าวเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของตลาดโรงงานผู้ผลิตกะทิ: กรณีศึกษาอำเภอทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์. *วารสารวิจัยบัณฑิตศึกษาในกลุ่มธุรกิจและสังคมศาสตร์* ปี ที่ 7 ฉบับที่ 1 เดือน มกราคม-มิถุนายน 2562.
- ธิดารัตน์ เสวิกุล. (2556). การศึกษาการจัดการความรู้ของครูในสถานศึกษาเอกชนในเขต กรุงเทพมหานคร. *วารสาร OJED*, 9(3):12.
- นิภาดา เจริญธนกิจกุล. (2559). *แนวทางการส่งเสริมการผลิตมะพร้าวอ่อนของเกษตรกร อำเภอ บางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา*. วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ. (2561). *ความต้องการการส่งเสริมการเกษตรแปลงใหญ่ของเกษตรกรในจังหวัดสกลนคร*. วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. อ่างในบทที่ 2 หน้า 19 ตรวจสอบใหม่อีกครั้ง
- ขาดเบญจมาศ อยู่ประเสริฐ. (2557). อ่างในบทที่ 3 หน้า 26 น่าจะอยู่ในชุดวิชา 91723
- ปฐมชัย คชะสุด. (2560). *การเพิ่มศักยภาพการผลิตมะพร้าวอ่อนเพื่อการส่งออกตลอดโซ่อุปทานในเขตพื้นที่จังหวัดราชบุรี*. วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2547). *จิตวิทยาการบริหารงานบุคคล*. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์ส่งเสริม กรุงเทพมหานคร.
- พงษ์ศักดิ์ อังกสิทธิ์ สุรพล เศรษฐบุตร. (2553). *ทฤษฎีทางการส่งเสริมการเกษตร ในเอกสารการสอน ชุดวิชาความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการส่งเสริมการเกษตร หน่วยที่ 4*. นนทบุรี: สาขาวิชา ส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- มณฑนา ไทยละออง. (2556). *การผลิตและการตลาดมะพร้าวของเกษตรกรในจังหวัดชุมพร*. วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- วรากร หงษ์โต. (2553). *การพัฒนาชุมชนแบบเรียนรู้ออนไลน์*. *วารสารครุศาสตร์*, 6(2):12.
- วิชุดา แป้นอินทร์. (2552). *การจัดการความรู้ในกระบวนการวิจัยและพัฒนาเครื่องสำอาง*. การศึกษษ อีสาระปริญญาวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.
- ศศิธร สุดเจริญ. (2555). *การจัดการความรู้เพื่อพัฒนากระบวนการผลิตสารคดีวิทยุและสารคดี โทรทัศน์*. ของสำนักประชาสัมพันธ์เขต 3. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- สัจจา บรรจงสิริและชัฐพล สายะพันธ์. (2560). *รูปแบบการพัฒนาศูนย์ข้าวชุมชน*. วิทยานิพนธ์ ปริญญาวิทยาศาสตรดุษฎี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สำนักงานเกษตรจังหวัดประจวบคีรีขันธ์. (2562). *ข้อมูลมะพร้าวจังหวัดประจวบคีรีขันธ์*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเกษตรจังหวัดประจวบคีรีขันธ์.
- สำนักเศรษฐกิจการเกษตร. (2563). *สถิติข้อมูลเอกภาพไม่ผล*. กรุงเทพมหานคร: สำนักเศรษฐกิจ การเกษตร.
- อาลีวรรณ เวชกิจ. (2555). *การผลิตมะพร้าวของเกษตรกรในจังหวัดสมุทรสงคราม*. วิทยานิพนธ์ ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

Click or tap here to enter text.

ภาคผนวก

Click or tap here to enter text.

เลขที่แบบสัมภาษณ์.....

วันที่...../...../.....

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรื่อง สภาพการผลิตและความต้องการการส่งเสริมการผลิตมะพร้าวของเกษตรกร

ตำบลคลองวาฬ อำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

คำชี้แจง:

1. แบบสัมภาษณ์ชุดนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาสภาพการผลิตและความต้องการการส่งเสริมการผลิตมะพร้าวของเกษตรกร ตำบลคลองวาฬ อำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช คำตอบในแบบสอบถามนี้ จะนำไปใช้เพื่อการศึกษาวิจัยเท่านั้น จึงใคร่ขอความร่วมมือจากท่านกรุณาตอบคำถามทุกข้อ ตามความเป็นจริงและตามความคิดเห็นของท่าน
2. เลขที่แบบสอบถามมีไว้เพื่อการติดตามแบบสัมภาษณ์เท่านั้น
3. แบบสัมภาษณ์การวิจัยนี้แบ่งออกเป็น 5 ตอน ได้แก่
 - ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร
 - ตอนที่ 2 สภาพการผลิตและการตลาดมะพร้าวของเกษตรกร
 - ตอนที่ 3 ความรู้เกี่ยวกับการผลิตมะพร้าวคุณภาพของเกษตรกร
 - ตอนที่ 4 ความต้องการการส่งเสริมการผลิตมะพร้าวคุณภาพของเกษตรกร
 - ตอนที่ 5 ปัญหาของเกษตรกรและข้อเสนอแนวทางการส่งเสริมการผลิตมะพร้าวแบบครบวงจร
4. ผู้สอบถามอ่านคำถามให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ฟัง แล้วผู้สอบถามทำเครื่องหมาย ✓ ลงในวงเล็บ () หน้าข้อความที่ต้องการ และ/หรือเติมข้อความลงในช่องว่าง (.....) ของแต่ละคำถามเพื่อให้ได้ความหมายที่สมบูรณ์

นายธนู แก้วสา

ผู้วิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร

1.1 ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล

1. เพศ

() ชาย () หญิง

2. อายุ.....ปี (เกิน 6 เดือนนับเป็น 1 ปี)

3. ระดับการศึกษา

() ไม่ได้รับการศึกษา () ประถมศึกษา

() มัธยมศึกษาตอนต้น () มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.

() อนุปริญญา/ปวส. () ปริญญาตรี

() สูงกว่าปริญญาตรี

4. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน.....คน (รวมตัวท่านด้วย)

5. อาชีพหลักที่ทำรายได้ให้ครัวเรือนมากที่สุด (ตอบเพียง 1 ข้อ)

() ทำนา

() ทำไร่

() ทำสวน

() เลี้ยงสัตว์

() ประมง

() อื่นๆ (โปรดระบุ).....

6. อาชีพรอง

() 1.ไม่มีอาชีพรอง

() 2.มี (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

() ทำนา

() ทำไร่

() ทำสวน

() เลี้ยงสัตว์

() ประมง

() อื่นๆ (โปรดระบุ).....

7. ประสบการณ์ในการปลูกมะพร้าว..... ปี

1.2 สภาพทางสังคม

1. การเป็นสมาชิกกลุ่ม/สถาบันทางการเกษตร

() 1. ไม่เป็น

() 2. เป็น (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

() กลุ่มเกษตรกร

() กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร

() สหกรณ์การเกษตร

() กลุ่มลูกค้า ธกส.

() กลุ่มออมทรัพย์

() เครือข่าย Smart Farmer

() เครือข่ายเกษตรกรรุ่นใหม่

() วิสาหกิจชุมชน

() กลุ่มแปลงใหญ่

() อื่นๆ (โปรดระบุ).....

1.3 สภาพทางเศรษฐกิจ

1. พื้นที่ทำการเกษตรทั้งหมด.....ไร่

() เป็นของตนเอง.....ไร่

() เช่าผู้อื่น.....ไร่

() มีผู้ให้ทำโดยไม่เก็บค่าเช่า.....ไร่

() อื่นๆ (ระบุ).....ไร่

2. เป็นพื้นที่ปลูกมะพร้าว จำนวน.....ไร่

3. จำนวนแรงงาน

() แรงงานเกษตรในครัวเรือน.....คน

() แรงงานรับจ้าง.....คน

4. รายได้เฉลี่ยต่อปี.....บาท

() ภาคการเกษตร.....บาท

() นอกภาคการเกษตร.....บาท

5. สภาพหนี้สิน

() ไม่มี

() มีประมาณบาท

6. แหล่งเงินทุน/สินเชื่อ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- () ตนเอง () ญาติพี่น้อง
 () กองทุนหมู่บ้าน () กลุ่มเกษตรกร
 () กลุ่มออมทรัพย์ () สหกรณ์การเกษตร
 () ธ.ก.ส. () ธนาคารพาณิชย์
 () อื่นๆ (โปรดระบุ).....

ตอนที่ 2 สภาพการผลิตและการตลาดมะพร้าวของเกษตรกร

1. สภาพการผลิต

1.1 ลักษณะพื้นที่ปลูกมะพร้าว (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- () ที่ลุ่ม () ที่ยกร่อง () ที่ราบ
 () ที่ราบเชิงเขา () อื่นๆ (ระบุ).....

1.2 สภาพดินในพื้นที่ปลูกมะพร้าว (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- () ดินร่วน () ดินทราย () ดินร่วนปนทราย
 () ดินเหนียว () ดินลูกรัง () อื่นๆ(ระบุ).....

1.3 สภาพน้ำในพื้นที่ปลูกมะพร้าว (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- () น้ำจืด () น้ำเค็ม () น้ำกร่อย

1.4 พันธุ์มะพร้าวที่ใช้ปลูก (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- () พันธุ์พื้นเมือง
 () พันธุ์ลูกผสม ได้แก่
 () สวีลูกผสม 1 (มาว่า) () ชุมพรลูกผสม 2
 () ชุมพรลูกผสม 60

() พันธุ์อื่นๆ(ระบุ).....

1.5 แหล่งที่มาของต้นพันธุ์ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

() เพาะพันธุ์เอง () ร้านจำหน่ายพันธุ์มะพร้าว

() ศูนย์วิจัยพืชสวนชุมพร () อื่นๆ (ระบุ).....

1.6 การวางแผนปลูกมะพร้าว (ระยะต้น×ระยะแถว) (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

() 1. แบบสามเหลี่ยมด้านเท่า (สลับฟันปลา)

() ระยะ 9.0×7.8 เมตร หรือ 22 ต้น/ไร่

() ระยะ 8.5×7.36 เมตร หรือ 25 ต้น/ไร่

() อื่นๆ (ระบุ).....

() 2. แบบสี่เหลี่ยมจัตุรัส

() ระยะ 8.5×8.5 เมตร หรือ 22 ต้น/ไร่

() ระยะ 9.0×9.0 เมตร หรือ 20 ต้น/ไร่

() อื่นๆ (ระบุ).....

1.7 การให้น้ำมะพร้าว

() ไม่ให้ () ให้..... ครั้ง/ปี

1.8 การใส่ปุ๋ย (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

() ไม่ใส่ปุ๋ย (ข้ามไปตอบข้อ 1.10)

() ใส่ปุ๋ย (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

() ใส่ปุ๋ยเคมี สูตร..... อัตราที่ใช้..... กก./ไร่ จำนวน.....ครั้ง/ปี

() ใส่ปุ๋ยอินทรีย์ อัตราที่ใช้..... กก./ไร่ จำนวน.....ครั้ง/ปี

() ใส่ปุ๋ยอื่นๆ (ระบุ)..... อัตราที่ใช้..... กก./ไร่ จำนวน.....ครั้ง/ปี

1.9 การกำจัดวัชพืชในสวนมะพร้าว (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- () ใช้เครื่องตัดหญ้า () ฉีดพ่นด้วยสารเคมี
 () ปลุกพืชคลุมดิน () อื่นๆ (ระบุ).....

1.10 การปลุกมะพร้าวทดแทนต้นที่เสื่อมโทรม

- () ตัดต้นเดิมออกแล้วปลูกใหม่ () ปลูกแซมระหว่างต้นเดิม

1.11 ความถี่ในการเก็บเกี่ยวผลมะพร้าว

- () ยังไม่ให้ผลผลิต () ทุก 30 วัน
 () ทุก 45 วัน () ทุก 60 วัน
 () ทุก 90 วัน () อื่นๆ (ระบุ).....

1.12 วิธีในการเก็บเกี่ยวผลมะพร้าว

- () เก็บเอง () จ้างแรงงาน () ผู้รับซื้อเก็บเอง

1.13 ปริมาณผลผลิตมะพร้าวที่เก็บได้ทั้งปีเฉลี่ย.....ผล/ไร่

2. สภาพการตลาดมะพร้าวผล

3.1 การจำหน่ายผลมะพร้าว

- () จำหน่ายเอง ราคาเฉลี่ย.....บาท/ผล
 () พ่อค้ามารับซื้อที่สวน ราคาเฉลี่ย.....บาท/ผล
 () จุดรวบรวมผลผลิต (ล้ง) ราคาเฉลี่ย.....บาท/ผล
 () อื่นๆ (ระบุ).....ราคาเฉลี่ย.....บาท/ผล

3.2 แหล่งข้อมูลราคามะพร้าว (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- () วิทยุโทรทัศน์ () หน่วยงานราชการ
 () สื่อออนไลน์ () เพื่อนบ้าน/ญาติพี่น้อง
 () พ่อค้าท้องถิ่น () อื่นๆ (ระบุ).....

3.3 การคัดขนาดผลมะพร้าวก่อนจำหน่าย

() 1. ไม่คัดขนาด

() 2. คัดขนาด โดย

() เกษตรกรคัดเอง () ผู้รับซื้อคัดเอง

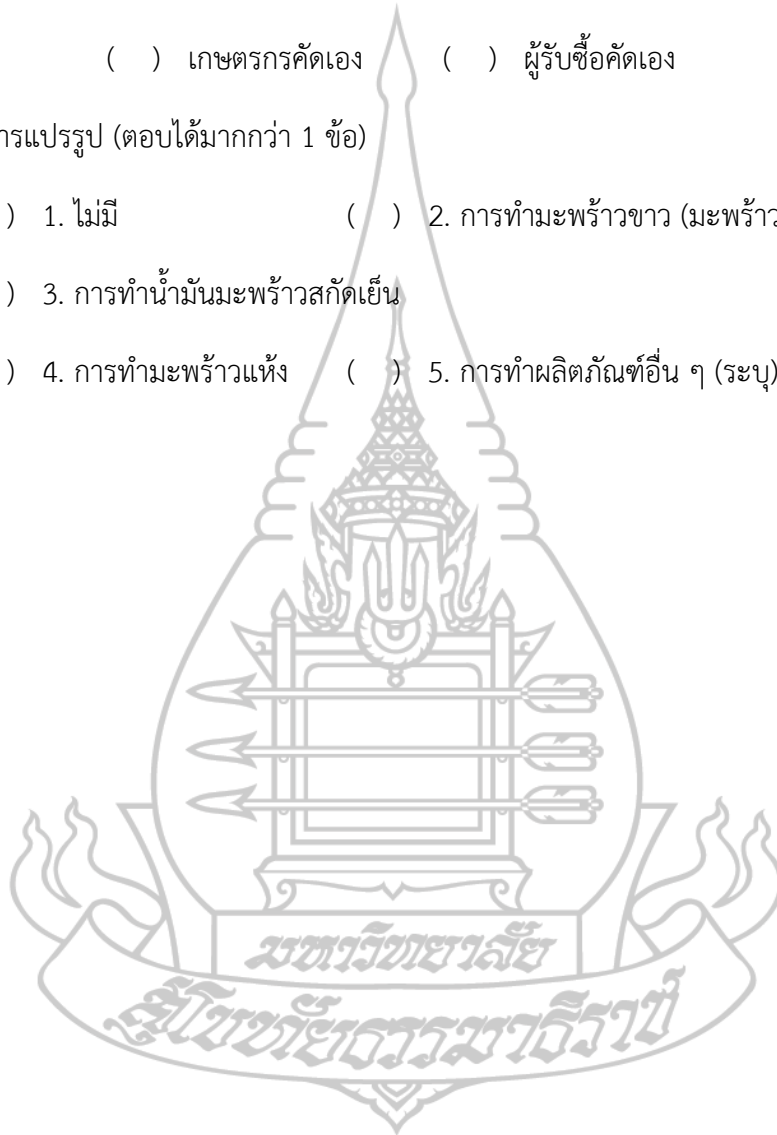
3.4 การแปรรูป (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

() 1. ไม่มี

() 2. การทำมะพร้าวขาว (มะพร้าวกะเทาะเปลือก)

() 3. การทำน้ำมันมะพร้าวสกัดเย็น

() 4. การทำมะพร้าวแห้ง () 5. การทำผลิตภัณฑ์อื่น ๆ (ระบุ).....

ตอนที่ 3 ความรู้เกี่ยวกับการผลิตมะพร้าวคุณภาพของเกษตรกร

คำชี้แจง: โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในตารางทางขวามือที่เป็นคำตอบของท่าน

ประเด็นความรู้	ถูก	ผิด
1. การคัดเลือกพื้นที่ปลูก		
1.1 พื้นที่ปลูกมะพร้าวควรมีแสงแดด 7 ชั่วโมง/วัน		
1.2 พื้นที่ปลูกมะพร้าวควรมีปริมาณน้ำฝนมากกว่า 2,000 มิลลิเมตร/ปี และกระจายสม่ำเสมอ		
1.3 พื้นที่ปลูกมะพร้าวควรมีอุณหภูมิที่เหมาะสม 30 องศาเซลเซียส		
1.4 พื้นที่ปลูกมะพร้าวต้องไม่มีชั้นดินดาน หากมีต้องลึกจากผิวดินมากกว่า 1 เมตร		
2. การปลูก		
2.1 การปลูกมะพร้าวต้องเป็นที่ดอน และดินมีความอุดมสมบูรณ์สูง		
2.2 การปลูกมะพร้าวต้องรองก้นหลุมด้วยกาบมะพร้าว 2 ชั้น แล้วเอาดินชั้นบนใส่ลงไปประมาณครึ่งหลุม		
2.3 การปลูกมะพร้าวต้องใส่ปุ๋ยคอก หรือรีโอคฟอสเฟต 1 กิโลกรัม รองก้นหลุม		
3. การดูแล		
3.1 การดูแลมะพร้าวต้องใส่ปุ๋ยเคมี เมื่อมะพร้าวอายุ 6 เดือนหลังปลูกหรือเมื่อใบยอดคลี่		
3.2 การดูแลมะพร้าวต้องใส่ปุ๋ยเคมีรอบต้นห่างจากโคน 1 เมตร		
3.3 การดูแลมะพร้าวที่ยังไม่ให้ผลผลิตควรให้น้ำอย่างน้อย 80 ลิตร/ต้น/สัปดาห์		
3.4 การดูแลมะพร้าวที่ตกผลแล้วควรให้น้ำอย่างน้อย 1,000 ลิตร/ต้น/สัปดาห์		
3.5 การดูแลมะพร้าวในฤดูแล้ง ควรตัดทางใบแก่ 10 - 12 ทางใบ เพื่อรักษาความชื้น		
4. การเก็บเกี่ยว		
4.1 การเก็บเกี่ยวมะพร้าวต้องให้ปลายหางหมี่ความแห้ง 40%		
4.2 การเก็บเกี่ยวมะพร้าวต้องให้สีผล บริเวณรอยต่อกลีบเลี้ยงที่ติดอยู่กับตัวผลจะเห็นเป็นวงสีขาว		

ตอนที่ 4 ความต้องการการส่งเสริมการผลิตมะพร้าวคุณภาพของเกษตรกร

คำชี้แจง :โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในตารางทางขวามือที่เป็นคำตอบของท่าน

4.1 ความต้องการในการส่งเสริมด้านความรู้การผลิตมะพร้าวแบบครบวงจร

ประเด็นความรู้	ระดับความต้องการ				
	น้อยที่สุด (1)	น้อย (2)	ปานกลาง (3)	มาก (4)	มากที่สุด (5)
1. ด้านการผลิต					
1.1 การส่งเสริมความรู้ด้านการคัดเลือกและขยายพันธุ์					
1.2 การส่งเสริมความรู้เรื่องการใช้ปุ๋ยอย่างมีประสิทธิภาพ					
1.3 การส่งเสริมความรู้เรื่องการป้องกันกำจัดศัตรูมะพร้าว					
1.4 การส่งเสริมความรู้เรื่องมาตรฐานการผลิต					
1.5 การส่งเสริมการรวมกลุ่ม/สร้างเครือข่ายด้านการผลิต					
1.6 การสนับสนุนปัจจัยการผลิต					
1.7 ส่งเสริมความรู้การวางแผนการผลิตรายบุคคล (IFPP)					
1.8 อื่นๆ (ระบุ).....					
2. ด้านการแปรรูป					
2.1 การส่งเสริมความรู้ด้านการแปรรูปและบรรจุภัณฑ์					
2.2 การส่งเสริมความรู้ด้านมาตรฐานการแปรรูป					
2.3 การส่งเสริมการรวมกลุ่ม/สร้างเครือข่ายด้านการแปรรูป					
2.4 การสนับสนุนปัจจัยด้านการแปรรูป					

ประเด็นความรู้	ระดับความต้องการ				
	น้อย ที่สุด (1)	น้อย (2)	ปาน กลาง (3)	มา ก (4)	มาก ที่สุด (5)
2.5 อื่นๆ (ระบุ).....					
3. ด้านการตลาด					
3.1 ส่งเสริมการจัดตั้งสหกรณ์การเกษตรเพื่อรับซื้อผลผลิต					
3.2 การเชื่อมโยงตลาดกับโรงงานแปรรูปผลผลิต					
3.3 อื่น ๆ (ระบุ).....					

4.2 ความต้องการวิธีการส่งเสริมการผลิตมะพร้าวแบบครบวงจร

ประเด็นวิธีการส่งเสริม	ระดับความต้องการ				
	น้อย ที่สุด (1)	น้อย (2)	ปาน กลาง (3)	มา ก (4)	มาก ที่สุด (5)
1. วิธีการส่งเสริมแบบบุคคล					
1.1 ประชาชนชาวบ้าน					
1.2 ผู้นำชุมชน (กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน)					
1.3 เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร					
1.4 พ่อแม่ ญาติพี่น้อง					
1.5 เพื่อนบ้าน					
1.6 อื่นๆ ระบุ.....					

ประเด็นวิธีการส่งเสริม	ระดับความต้องการ				
	น้อย ที่สุด (1)	น้อย (2)	ปาน กลาง (3)	มา ก (4)	มาก ที่สุด (5)
2. วิธีการส่งเสริมโดยสื่อสิ่งพิมพ์					
2.1 เอกสารทางราชการ					
2.2 แผ่นพับ/โปสเตอร์/ป้ายประชาสัมพันธ์					
2.3 หนังสือพิมพ์					
2.4 วารสาร					
2.5 อื่นๆ(ระบุ).....					
3. วิธีการส่งเสริมผ่านศูนย์เรียนรู้					
3.1 ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน					
3.2 ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืช (ศทอ.)					
3.3 ศูนย์ข้าวชุมชน					
3.4 ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก)					
3.5 อื่น ๆ (ระบุ).....					
4. วิธีการส่งเสริมผ่านสื่อออนไลน์					
4.1 Youtube					
4.2 Line					
4.3 Facebook					
4.4 อื่นๆ ระบุ.....					

ตอนที่ 5 ปัญหาของเกษตรกรและข้อเสนอแนวทางการส่งเสริมการผลิตมะพร้าวแบบ
ครบวงจร

5.1 ปัญหาการส่งเสริมการผลิตมะพร้าวคุณภาพของเกษตรกร

คำชี้แจง: โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในตารางตามความคิดเห็นของท่าน

ประเด็นปัญหา	ระดับของปัญหา				
	น้อย ที่สุด (1)	น้อย (2)	ปาน กลาง (3)	มาก (4)	มาก ที่สุด (5)
1. ด้านการผลิตและแปรรูปมะพร้าว					
1. 1 ด้านการผลิต					
ขาดความรู้เรื่องการคัดเลือกพันธุ์เพื่อการขยายพันธุ์					
ขาดความรู้เรื่องการเตรียมพื้นที่ปลูกมะพร้าว					
ขาดความรู้เรื่องการใส่ปุ๋ยให้มีประสิทธิภาพ					
ขาดความรู้เรื่องการจัดการโรค แมลง สัตว์ศัตรู					
ขาดความรู้เรื่องการเก็บเกี่ยว					
ขาดความรู้เรื่องการแปรรูปผลผลิต					
ขาดความรู้เรื่องมาตรฐานสินค้าเกษตรและการแปรรูป					
ขาดแคลนแรงงานเพื่อการผลิต					
สภาพพื้นที่ปลูกไม่เหมาะสม					
ดินขาดความอุดมสมบูรณ์					
ผลผลิตไม่มีคุณภาพ					
ปัจจัยการผลิตมีราคาแพง					
ขาดแคลนน้ำในการผลิต					
แมลงศัตรูมะพร้าวระบาด					
ผลผลิตไม่ได้รับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร					
ขาดแคลนแรงงานในการเก็บเกี่ยว					

ประเด็นปัญหา	ระดับของปัญหา				
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
1.2 ด้านการแปรรูป					
ขาดแคลนแรงงานในการแปรรูป					
ขาดแคลนเทคโนโลยีในการแปรรูป					
สินค้าไม่มีคุณภาพมาตรฐาน					
2. ปัญหาด้านการตลาด					
ราคาผลผลิตตกต่ำ					
ผลผลิตล้นตลาด					
พ่อค้าคนกลางกดราคา					
แหล่งรับซื้อไม่เพียงพอ					
ข่าวสารด้านการตลาดมีน้อย					
ขาดความรู้ด้านการจัดการตลาด					
3. ปัญหาด้านวิธีการส่งเสริม					
ด้านอุปกรณ์การอบรม ถ่ายทอดไม่เพียงพอ					
ด้านอุปกรณ์การอบรม ถ่ายทอดไม่ทันสมัย					
ขาดแปลงสาธิตเรียนรู้การผลิตมะพร้าวคุณภาพ					
เจ้าหน้าที่ส่งเสริมขาดความเชี่ยวชาญในด้านการผลิตมะพร้าวคุณภาพ					
เจ้าหน้าที่ส่งเสริมสับเปลี่ยนบ่อยขาดความต่อเนื่องในการส่งเสริม					

5.2 ข้อเสนอแนะทางการส่งเสริมการผลิตมะพร้าวคุณภาพแก่เกษตรกรแบบครบวงจร

คำชี้แจง: โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในตารางตามความคิดเห็นของท่าน

ประเด็น	ระดับความคิดเห็นกับข้อเสนอ				
	น้อยที่สุด (1)	น้อย (2)	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด (5)
1. ด้านการผลิตและแปรรูปมะพร้าว					
1.1 ด้านการผลิต					
นักส่งเสริมควรให้ความรู้เรื่องการคัดเลือกพันธุ์เพื่อการขยายพันธุ์					
นักส่งเสริมควรให้ความรู้เรื่องการเตรียมพื้นที่ปลูกมะพร้าว					
นักส่งเสริมควรให้ความรู้เรื่องการใส่ปุ๋ยให้มีประสิทธิภาพ					
นักส่งเสริมควรให้ความรู้เรื่องการจัดการโรค แมลง สัตว์ศัตรู					
ส่งเสริมให้ความรู้เรื่องมาตรฐานสินค้าเกษตรและการแปรรูป					
สนับสนุนการนำเครื่องจักรมาใช้ในการผลิต					
ส่งเสริมการรวมกลุ่มเพื่อซื้อปัจจัยการผลิต					
นักส่งเสริมควรประสานงานกับหน่วยงานตรวจรับรองคุณภาพมาตรฐานในการเข้ามาตรฐานตรวจสอบแปลง					
1.2 ด้านการแปรรูป					
สนับสนุนการนำเครื่องจักรมาใช้ในการแปรรูป					
นักส่งเสริมควรให้ความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีในการแปรรูป					
3. การส่งเสริมด้านการตลาด					
ส่งเสริมการรวมกลุ่มในการจำหน่ายผลผลิต					
ส่งเสริมการแปรรูปผลผลิต					

ประเด็น	ระดับความคิดเห็นกับข้อเสนอ				
	น้อย ที่สุด (1)	น้อย (2)	ปาน กลาง	มา ก	มาก ที่สุด (5)
นักส่งเสริมควรให้ความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีในการยืดอายุผลผลิต					
นักส่งเสริมควรให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดการตลาด					
4. ด้านวิธีการส่งเสริม					
จัดทำแปลงสาธิต แปลงเรียนรู้การผลิตมะพร้าวคุณภาพ					
ปรับปรุงอุปกรณ์การส่งเสริมให้ทันสมัย					
จัดทำเครือข่ายนักส่งเสริมการผลิตมะพร้าวคุณภาพในระดับจังหวัด					
แลกเปลี่ยน ดูงาน ทัศนศึกษากับแหล่งผลิตมะพร้าวคุณภาพ					

*****ขอขอบคุณท่านที่ให้ความร่วมมือ*****

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นายธนู แก้วสา
วัน เดือน ปี เกิด	6 ธันวาคม 2521
สถานที่เกิด	อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม
ประวัติการศึกษา	วิทยาศาสตรบัณฑิต (พืชศาสตร์-พืชสวนประดับ) มหาวิทยาลัยแม่โจ้ ปี พ.ศ. 2544
สถานที่ทำงาน	ศูนย์ปฏิบัติการจัดการที่ดินชัยพัฒนา แม่ฟ้าหลวง กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
ตำแหน่ง	นักวิชาการเกษตรปฏิบัติการ

